

NR. 5 2025 105. ÅRGANG

101
RÅD TIL
ANSATTE
OG SJEFER

HVORDAN FINNE
BALANSEN
MELLOM JOBB OG HJEM?

Wiersholm-advokat
Bastian W. Sundling

En bank som forstår advokatbransjen

Handelsbanken tilbyr personlig rådgivning og lokal tilgjengelighet, kombinert med solid finansiell styrke. Vi vet at advokatkontorer stiller høye krav til håndtering av klientmidler, strukturerte prosesser og økonomisk innsikt. Med 37 bankkontorer over hele landet er vi alltid i nærheten – klare til å gi deg personlig oppfølging og rådgivning.

Les mer på handelsbanken.no/advokatfirma

DE UNGE VIL VITE HVA SOM SKJER

Lange arbeidsdager, stress og uforutsigbarhet: I advokatbransjen strever mange med jobb-hjem-balansen. Nå krever styret i Yngre Advokater forutsigbarhet, og at advokatfirmaene lager tydelige retningslinjer for hvilke regler som gjelder for tilgjengelighet. YA har utarbeidet 101 råd til ansatte og sjefer. Her fra partnerdebatt i Oslo, fra v. Stephan Jervell, Astrid Rød og Inger Zadig.

TEMA SIDE 16

Tilsyns-direktøren
Tonje H. Skjelbostad blir Advokattilsynets første direktør. Hun vil legge økt vekt på veiledning av advokatene og gi så presise svar som mulig.

SIDE 8

Nytt praktbygg i Vestfold
Justisministeren og justitiarius er imponert over nye Tønsberg tinghus, som huser fire tidligere tingretter. – Å samle dommerne styrker likebehandling, mener Toril M. Øie.

SIDE 14

«Rule of force»
EMD-dommer Arnfinn Bårdsen advarer mot at den internasjonale rettsordenen og respekten for den forvitrer.

SIDE 60

SAGT I DETTE BLADET

– Advokater kan, som alle andre, forsøke å sette seg inn i hvordan andre mennesker har det.

JOHN CHRISTIAN ELDEN, partner i Elden, SIDE 7

– Det kan nok være ulike oppfatninger om rekkevidden av Høyesteretts dom, men den bør uansett leses. Vi befinner oss innenfor sjangeren «juridisk allmennkunnskap.»

GJERMUND AASBRENN, fagansvarlig for Ju\$nytt, SIDE 46

– Jeg har lært mye om meg selv i ofte ukomfortable situasjoner. Jeg har tro på at det er mye gevinst å hente på å utfordre seg på helt nye områder.

EMILIE ENGER MEHL, tidligere justisminister, SIDE 57

BY APPOINTMENT TO THE ROYAL DANISH COURT
OLE LINGGAARD
FINE JEWELLERY SINCE 1963

H. A. NEERBYE
en del av mestergull

Henrik Ibsens gate 60 · Tlf. 22 54 54 30 · www.neerbye.no
Følg oss på Facebook og Instagram

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

Maria Øyvindsdatter Robertsen
maria@advokatbladet.no
Mobil: 482 06 788

REDAKSJONSRAÐ

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Rune Opdahl
Ida Andenæs
Ida Brabrand

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no
Forsidefoto: Julie Meyer,
Wiersholm

TRYKKERI

Aksell – aksell.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

redaksjonen@advokatbladet.no

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

TRYKT I NORGE
NO - 1470

— LEDER —

Slipper tingrettsdommene fri – KI-forskere lover «helt ny verden»

Utviklere av KI-verktøy for advokatbransjen har lenge vært kritiske til at de ikke får tilgang til rettspraksis. Riktignok har det nå i et halvt års tid vært mulig for abonnenter av LovdataPro og Gyldendal Rettsdata å bruke KI-verktøy som er koblet til rettspraksis.

Også brukere av Lawai, en KI-tjeneste som er ekspert på arbeidsrett, har hatt tilgang til viktige rettsavgjørelser. Men dette skyldes at gründer og advokat Eivind Arntzen og teamet hans egenhendig har skaffet til veie nødvendige rettsavgjørelser ved selv å kontakte domstoler rundt forbi.

Foreløpig har muligheten til å koble KI til tingrettsdommer, bare vært en våt drøm.

Men nå er det store ting på gang. Senteret TRUST – The Norwegian Center for Trustworthy AI – har inngått en avtale med Domstoladministrasjonen som ifølge jusprofessor Malcolm Langford ved UiO vil åpne en helt ny verden både for jusstuderter, forskere og samfunnet.

«Domstolsadministrasjonen har lovet TRUST tilgang til mange år med rettsavgjørelser, tingrettssaker inkludert. Dette kan utgjøre millionvis av saker. Premisset er at TRUST gjør materialet tilgjengelig for forskning, samtidig som det utvikles en infrastruktur som kan brukes av andre til å tilgjengeliggjøre rettsdata for offentligheten og utviklere», sier han til UiOs egne nettsider.

Langford er nestleder i TRUST, og professor ved Institutt for offentlig rett ved UiO.

TRUST er et av seks nye norske forskningscentre på kunstig intelligens som er finansiert av Støre-regjeringens KI-milliard. Senteret ledes av UiO, SINTEF og Norsk Regnesentral, og samler forskere fra mange fagdisipliner. Prosjektet ble lansert i juni, og er lovet finansiering i fem år fremover.

Både statlige virksomheter og bedrifter som DNB, Equinor og Hydro deltar også i prosjektet.

Fra juridisk fakultet er 27 professorer og forskere fra Institutt for offentlig rett, Institutt for privatrett, Institutt for kriminologi og retts sosiologi og Nordisk institutt for sjørett involvert.

Tverrfaglige team skal forske på hvordan KI påvirker jussen, hvordan KI-systemer kan gjøres mer nøyaktige, inkluderende og rettferdige, og skal bidra til mer ansvarlig og ikke-diskriminerende KI i rettsvesenet, og i politikkutvikling og helse.

Ved TRUST skal forskerne også følge med på om fremtidens jurister blir mindre smarte over tid av å bruke kunstig intelligens. Langford forteller at et nytt utdanningstilbud innen jus og kunstig intelligens snart vil se dagens lys.

Langford kaller avtalen med DA et stort gjennombrudd:

«TRUST vil gjøre det mulig å finne ut hva som faktisk er gjeldende rett på områder som enda ikke er avklart i Høyesterett. Vi vil også kunne identifisere variasjoner og avvik i praksis som aldri før har vært kartlagt», uttaler han til egne nettsider.

Han viser til at forskere ved juridisk fakultet allerede har oppdaget store sprik i praksisen mellom landets tingretter i saker om identitetstyveri.

Hans kollega, professor Jørn Øyrehagen Sunde, har lenge tatt til orde for å la KI-utviklere få tilgang til rettspraksis.

«Tenk om vi hadde hatt et verktøy der lovgiver for eksempel kunne ha foretatt en analyse av alle førsteinstanssakene for å spørre seg hvor skoen trykker - på hvilke områder lovgivningen er for dårlig. Dette er informasjon som lovgiver i dag ikke har, de gir lover på magefølelsen! Tenk på all empirien vi kunne ha fått, da kunne vi ha gjort vidunderlige ting», sa Sunde til Advokatbladet i sommer.

En slik tjeneste kunne også ha hjulpet både borgere og små virksomheter med å forstå reglene og vite hva som er korrekt juss, mente han.

Forskningen som skal gjøres ved det nye TRUST-senteret er forhåpentligvis et skritt på veien mot en økt tilgjengeliggjøring av jussen, og til juridiske KI-verktøy av enda bedre kvalitet. Det blir også spennende å følge med på forskning om hvordan kunstig intelligens påvirker jusstudentenes evner til refleksjon og selvstendig tenkning.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Tre nyheter om rettshjelp

Samtidig med at den nye digitale søknadsportalen for fri rettshjelp ble lansert i midten av oktober, trådte også en rekke endringer i retts-hjelpsloven i kraft. Her er de viktigste nyhetene:

- 1. Ny modell for beregning av økonomisk behovsprøvd rettshjelp:** Vurdering av betalingsevne fremfor faste grenser. Betalingsevne kan ikke overstige fem ganger folketrygdens grunnbeløp
- 2. Ny modell for beregning av rettshjelpsmottakeres egenandel:** Egenandel mellom 1 og 99 prosent. Egenandelen varierer etter søkerens betalingsevne.
- 3. Adgangen til dispensasjon oppheves,** ettersom flere vil komme innenfor ordningen med fri rettshjelp etter den nye modellen.

NYTT OM FOLK

Vebjørn Søndersrød, partner i Føyen og medlem i Advokatforeningens utvalg for advokatetikk, er kåret til Årets foredragsholder av ANFO Annonsørforeningen. «Vebjørn er, og det vet vi, veldig mange i bransjen sin favorittadvokat. Han er alltid oppdatert, engasjerende og generøs i sin kunnskapsformidling. Han er også historiens første som har stukket av med denne utmerkelsen to ganger», uttalte prisutdeleren. Wiersholms Rune Opdahl var blant de nominerte.

Vebjørn Søndersrød.

Silje Christine Sørmo. Foto: Sigurd Eide Kinge

Silje Christine Sørmo (32) er ny leder av Troms krets. Sørmo har vært styremedlem siden 2023, og er advokat og partner i Advokatene Leiros & Olsen, der hun hovedsakelig jobber med erstatningsrett.

1375

Regjeringen plusser på seksti kroner pr. time på rettshjelpssatsen fra 1. januar 2026. Dermed øker den til 1375 kroner. Dette er i tråd med avtalen inngått mellom Advokatforeningen og regjeringen i august. Da lovte justisminister Astri Aas-Hansen også at det vil komme en egen forskrift som skal sikre årlig prisjustering av satsen. Totalt foreslår regjeringen å bruke 1829 millioner kroner på forsvarere, bistandsadvokater, tolker og sakkyndige i statsbudsjettet for neste år.

Lasse B. Lien.
Foto: Nina Schmidt

Mannefall i Schjødt

Ifølge managing partner Magnus Lütken skyldes frafallet strategiske diskusjoner og uenigheter knyttet til valg av nytt styre.

I starten av oktober ble det kjent at totalt 18 partnere i både Norge og Sverige går over til BAHR. Senere ble det kjent at også tre partnere ved Schjødt-kontoret i København slutter til fordel for konkurrenten. Blant dem som har sluttet er styreleder Olav Kolstad, samt ytterligere to styremedlemmer. I tillegg har BAHR sikret seg over tjue av Schjødts fullmektiger og senioradvokater.

NHH-professor Lasse B. Lien tror at BAHRs masse-rekruttering kan generere økt partnerjakt blant «de fem store».

– Det virker som om kanskje det som har vært en relativt fredelig sameksistens mellom de fem store med hensyn til å jakte på hverandres nøkkelpersoner, er i ferd med å bryte litt sammen. Jeg vil tro at det kanskje blir mer av dette fremover, sier han.

Overgangene kan føre til en slags dominoeffekt, spår professoren.

– Schjødt vil kanskje jakte på seniorer for å erstatte noen av dem de har mistet, og så vil de som blir utsatt for dette, jakte på andre igjen.

VISSTE DU AT...

Advokatforeningens utvalg for advokatetikk har vedtatt en veileder for bruk av kunstig intelligens i advokatvirksomhet? Veilederen ble vedtatt av foreningens hovedstyre i september. Målet er å bistå advokater og advokatfirmaer som ønsker både å forstå og å bruke KI-teknologi. Veilederen består av fem kapitler i tillegg til innledning og avslutning: Hva er generativ KI og hvordan kan advokater bruke det, risiko og utfordringer ved bruk av KI, anskaffelse av KI-verktøy til advokatvirksomhet, drift og bruk av KI-verktøy, samt informasjonssikkerhet og personvern ved anskaffelse og bruk av KI-verktøy.

Prima Facie er en monolog, der skuespiller Maria Kristine Hildonen og trommeslager Elisabeth Mørland Nesset er de eneste på scenen. Foto: Birgit Solhaug, Riksteateret

Inviterte kolleger på teater om voldtekt

Et teaterstykke om en røff, kvinnelig forsvarsadvokat som møter seg selv i døren den dagen hun selv blir voldtatt, har gått sin seiersgang rundt om i verden. – Alle advokater har godt av å se dette stykket, sier managing partner Stephan Jervell i Wiersholm.

TEKST: NINA SCHMIDT

I forbindelse med sitt 150-års jubileum, inviterte Wiersholm sine ansatte til å se forestillingen Prima Facie på Nathionaltheatret, og til å lytte til en etterfølgende samtale mellom managing partner Stephan Jervell, advokat John Christian Elden og skuespiller Maria Kristine Hildonen.

Stykket er skrevet av australske Suzie Miller, som selv har vært advokat.

I stykket møter vi Tessa, en forsvarsadvokat som elsker jobben sin, spesielt å få overgrepstiltalte klienter frifunnet etter at hun har krysseksaminert vitner og fornærmede parter og klart å så tvil om deres forklaringer.

Så blir hun selv voldtatt. Krenkelsen smadrer den sterke og fremgangsrike advokaten, og hun opplever at hun ikke blir trodd i retten. Overgriperen frifinnes.

HAR FØRT TIL LOVENDRINGER

Stykket har satt i gang en debatt om rettssystemet både i Australia, USA og Storbritannia, og i noen tilfeller er loven blitt endret som følge av stykket, ifølge forfatteren. Videoopptak fra stykket er blitt brukt til å undervise dommere og politifolk.

Selv om Wiersholm ikke er et strafferettsfirma, mener managing partner Stephan Jervell at selskapets advokater kunne ha nytte av å se det prisbelønte teaterstykket.

– Vi har godt av å se det, selv om vi

ikke er forsvarsadvokater. Jeg mener at forestillingen har aktualitet for alle advokater, sier han.

Elden var invitert blant annet fordi han var bistandsadvokat i den såkalte Hemsedal-saken, en sak der en 18 år gammel kvinne anmeldte tre menn på 28, 32 og 32 år for voldtekt etter et nachspiel i en campingvogn i Hemsedal.

Etter to runder i lagmannsretten ble mennene frifunnet under dissens, en avgjørelse som førte til demonstrasjoner i flere norske byer. Saken førte til debatt om voldtektssofres rettsvern og om behovet for en samtykkelov.

– Kan vi som advokater ta med oss noe fra forestillingen, spurte Jervell.

– Ja, advokater kan, som alle andre, forsøke å sette seg inn i hvordan andre mennesker har det. Ikke bare i denne type situasjoner, men jevnt over; at man lærer seg å ta hensyn til andre menneskers følelser, sa Elden.

John Christian Elden og Stephan Jervell i samtale på Nationaltheatret.

» Bits and bytes for advokater

Programleder: Ida S. Vaa

NYESTE EPISODER:

- Advokatforeningens nye KI-veileder
- Lovdata: Nytt KI-søk og en titt inn i glasskulen

» Rett sagt

Programledere: Selmer-advokater

NYESTE EPISODER:

- Privat avtalefestet pensjon (AFP)
- Transaksjoner og arbeidsrett

» Lawyer 2 lawyer

Programleder: J. Craig Williams

NYESTE EPISODER:

- The U.S. Strike on a Venezuelan Boat: International Law, Human Rights, & Legal Authority
- Redistricting, Gerrymandering, and the Impact on the 2026 Mid-Term Elections

» DNA-sporet

Programleder: Hanne Cecilia Aass.

EN PODKASTERIE I FIRE DELER:

1. Fingeravtrykket
2. Etterlystplakaten
3. Beviset
4. Slektstreet

Slik har rettshjelpssatsen utviklet seg

ÅR	SATS	ØKNING I KRONER
2026	1375	60
2025	1315	50
2024	1265	85
2023	1180	59
2022	1121	36
2021	1085	25
2020	1060	20
2019	1040	20
2018	1020	0
2017	1020	25
2016	995	25
2015	970	5
2014	965	20
2013	945	20

KILDE: Advokatforeningen

Hun blir Advokattilsynets første direktør

– Vi er overbevist om at Tonje H. Skjelbostad er den rette til å forme fremtidens Advokattilsyn, sier styreleder Anders Brosveet.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

”Jeg ser for meg at vi skal legge mer vekt på veiledning av advokatene og gi så presise svar som regelverket gir oss anledning til.

Vi er svært glade for at Tonje har takket ja. Med sin solide erfaring fra tilsynsarbeid og ledelse av advokatselskaper, er vi overbevist om at hun er den rette til å forme fremtidens

Advokattilsyn sammen med styret, sier Brosveet.

Advokater har en helt sentral rolle i det norske samfunnslivet, understreker den nyutnevnte direktøren.

– De bidrar i alt fra utvikling, teknologi, industri og innovasjon, de er sentrale i eiendomshandel, og nyter stor tillit i finansmarkedet. De er inne i ekstremt mange deler av samfunnslivet, og er en viktig rettssikkerhetsgaranti i rettsstaten. Den særlige tilliten som er gitt advokater gjennom regelverket fordrer et tilsyn som er aktivt og som prioriterer riktig, og som kommuniserer godt rundt hvilke prioriteringer og vurderinger det gjør. Å kunne bidra til mer synlighet og en enda

Tonje Skjelbostad og Anders Brosveet.

mer velfungerende bransje, er litt av min personlige motivasjon, sier Skjelbostad.

KJENNER BRANSJEN GODT

42-åringen fra Innfjorden i Rauma i Romsdal, som for tiden leder konsernet Alt Legalt, har de siste fem årene stått i fronten for advokatvirksomhetene Legalis og Legal24.

Hun starter i sin nye jobb etter årsskiftet.

Skjelbostad er også styremedlem i Finanstilsynet, samt medlem av Advokatforeningens etikkutvalg.

– Vi var veldig tydelige på at vi var ute etter en som kjenner advokatbransjen og som har erfaring som advokat, men som også har forståelse for tilsynsvirksomhet som sådan. Vi er veldig glade for at vi fikk sjekk på alle punkter, sier Brosveet.

Advokattilsynet har nå en helt ny organisering, påpeker Brosveet.

– Det gamle Tilsynsrådet var et rent statlig organ, og det var departementet som oppnevnte styret. Mens nå er fire av fem styremedlemmer oppnevnt av organisasjoner; to fra Advokatforeningen, og to fra henholdsvis Dommerforeningen og Revisorforening. Dette er veldig viktig for å markere uavhengighet til tilsynsorganet.

TILSYN HAR FÅTT KRITIKK

– Advokater har kritisert måtene tilsynene gjennomføres på. Ønsker styret å endre på dette?

– Advokatloven endrer allerede den grunnleggende tilsynsmetodikken. Mens det tidligere Tilsynsrådet kun hadde hjemmel til å sende ut sin oppnevnte revisor på bokettersyn, sier advokatloven at det er tilsynet selv som kan gjennomføre tilsyn. Så nå har man ansatt revisjonskompetanse internt i tilsynsadministrasjonen. Tanken er i større grad å kombinere jurister og revisorer på tilsyn, slik at man også har juridisk kompetanse som forstår advokatvirksomhet. Dette vil være noe langt mer enn et bokettersyn, sier Brosveet.

Hvordan tilsynene vil bli i fremtiden, er for tidlig å si, sier Skjelbostad.

– Men jeg ser for meg at vi skal legge mer vekt på veiledning av advokatene og gi så presise svar som regelverket gir oss anledning til. Men så er det jo slik at spesielt hvitvaskingsregelverket er ganske generelt utformet. Det er ikke nødvendigvis veldig velfungerende for advokater.

Styreleder Anders Brosveet forteller at en ny veileder om det nye systemet for egne forskuddsklientkontoer, er rett rundt hjørnet.

– Og så har styret besluttet at vedtakene våre i mye større grad skal publiseres på Lovdata. Nettopp å veilede gjennom publisering av praksis, er høyt prioritert av styret. •

Bestill vinterens alpereise i dag!

Nyhet! Kitzbühel og Les Menuires

- Velg mellom 15 snøsikre skisteder
- Østerrike, Italia og Frankrike
- Gratis heiskort og skileie for barn i Bad Gastein*

Gruppe-
rabatter opptil
1500;-
per person

Alltid inkludert i Alp Inclusive®

- ✓ Direktefly t/r med innsjekket bagasje
- ✓ Overnatting, 7 netter
- ✓ Stor frokostbuffé hver morgen
- ✓ Gode treretters middager, 6 dager
- ✓ Heiskort, 6 dager
- ✓ Reiselederservice og guidet felles skikjøring
- ✓ Snøgaranti på alle skireiser
- ✓ Lokale turistskatter

Priseksempel: Hotel Eden Rock, Bad Gastein..... fra **10995;-**
(overnatting i familierom) *Se fullstendige vilkår og betingelser på nettstedet.

STS alpereiser
www.alpereiser.no • 21 31 49 00

35 av landets 100 største advokatfirmaer ligger utenfor Oslo

- De 35 største advokatfirmaene utenfor Oslo omsatte for 1,95 milliarder kroner i 2024.
- De fem store – Schjødt, Wikborg Rein, Thommessen, BAHR og Wiersholm – omsatte for 8,58 milliarder kroner.
- De femten største strafferettsfirmaene omsatte for 780 millioner kroner.
- Det totale advokatmarkedet var på 27,3 milliarder kroner i 2024, opp 9,3 prosent fra året før.
- Det er totalt 2216 advokatselskaper registrert i Brønnøysundregisteret.

TEKST: NINA SCHMIDT

Harris i Bergen er det desidert største advokatfirmaet utenfor Oslo, målt i omsetning, i fjor som i tidligere år, viser Kapital JUS' oversikt over landets hundre største advokatfirmaer.

Harris vekst i 2024 lå på 1,2 prosent, mens den til sammenligning var på over 27 prosent fra 2021 til 2022, en økning som skyldtes en betydelig økning i bemanningen, forteller managing partner Olav Pedersen.

— Siden den gang har bemanningen vært rimelig stabil. Derfor har også omsetningen vært rimelig stabil. Vi jobber systematisk med å bedre driften og legge grunnlag for ytterligere vekst, sier han.

Også i inneværende år vil veksten være rimelig flat, opplyser han.

— Fra 2026 regner vi med å se klare resultater av det arbeidet vi holder på med.

Bergens nest største lokale advokatfirma, Magnus Legal, er sammen med strafferettsfirmaet Sentrumsadvokaten på veksttoppen i Vestlandets hovedstad. Magnus Legal er et forretningsju-

ridisk selskap med kontorer i Bergen, Stavanger, Trondheim og Oslo. Selskapet består av 21 advokater, fem regnskapsførere, sju advokatfullmektiger og en skatterådgiver.

VEKSTVINNER TAKKET VÆRE FUSJON

Tofte Hald er Sørlandets største advokatfirma, og hadde en vekst på 77,9 prosent i fjor, den største veksten blant firmaer utenfor Oslo.

Tofte og Hald fusjonerte i 2024, og det er fusjonen som gir denne veksten, forklarer daglig leder Hans Erdvik.

— Gjennom å slå oss sammen, fikk vi likevel en vekst på 12,5 prosent allerede det første året. Dette er vi veldig godt fornøyd med, da det jo er mye arbeid rundt en slik fusjon, sier Erdvik.

Fusjonen mellom Arendalbaserte Hald og Kristiansandbaserte Tofte er blitt godt mottatt i markedet, forteller han.

— Vi får gode tilbakemeldinger fra alle kanter. Og nå er vi i enda større grad i stand til å konkurrere med de større firmaene, også nasjonalt.

Selskapet har også etablert et lite sa-

telittkontor på Fornebu utenfor Oslo, bemannet med én partner, og åpnet nytt et kontor i Farsund.

LETTERE Å FÅ SØRLENDINGER HJEM

Størrelse har betydning også for rekrutteringen, påpeker han.

— En del sørleendinger ønsker å flytte hjem, og da står vi klare til å ta dem imot. Vi har rekruttert to nye fra Oslo-miljøet som begynner hos oss i november. At de velger Tofte Hald, er veldig stas. For å klare å rekruttere unge folk, må du kunne tilby det de forventer; en gjennomarbeidet struktur i firmaet, gode og sunne bedriftsmodeller, og en bærekraftig måte å drive på.

Menneskene vil alltid være det viktigste, mener han.

— Vi er et verdidrevet firma der både topp- og bunnlinjen, men også faglig kvalitet og å jobbe i team, er viktig for oss.

STERK VEKST I NORD

I Tromsø kan Rekve Pleyrn glede seg over en pen vekst på 24,7 prosent.

— Vi gjorde noen strategiske grep og

— En betydelig andel av vår portefølje er knyttet til rammeavtaler med det offentlige eller med offentlig eide virksomheter, sier Hans Erdvik i Tofte Hald.

Hallvard Østgård.

Olav Pedersen.

”

Nå er vi i enda større grad i stand til å konkurrere med de større firmaene, også nasjonalt.

Størst vekst utenfor Oslo

Selskap og by	Vekst i %
1 Tofte Hald, Kristiansand / Arendal	77,9
2 Haver, Stavanger	25,4
3 Rekve, Pleyrn & Co, Tromsø	24,7
4 Fulford & Tyr, Drammen	24,1
5 Kjær, Kristiansand	21,1
6 Magnus Legal, Bergen	20,7
7 Wigemyr & Co, Kristiansand	20,2
8 Sentrumsadvokatene, Bergen	19,2
9 Halvorsen & Co, Lillestrøm	18,8
10 Øverbø Gjørtz, Kristiansund / Molde	16,2

Disse har lavest vekst

Advokatfirmaet Økland på Lillestrøm forventer lysere tider, etter å ha mistet sin posisjon som det største advokatfirmaet på Romerike.

Da fem partnere og to senioradvokater takket for seg, dalte omsetningen til Økland i 2024. Men i år venter selskapet en vekst på ti til femten prosent, og har ansatt flere nye hoder.

Selskap og by	Endring i %
1 Økland, Lillestrøm	-25,8
2 Adviso, Ålesund	-12,7
3 Svensson Nøkleby, Drammen	-7,1
4 Nicolaisen & Co, Lillestrøm	-4
5 Ytterbøl & Co, Sarpsborg /Fr.stad, Moss	-1,4
6 Mageli, Hamar	-0,6
7 Lag, Trondheim	0,1
8 Harris, Bergen	1,2
9 Pretor, Trondheim	1,9
10 HBL Advokatfirma, Tønsberg	4,4

Kilde: Kapital JUS / Brønnøysundregisteret. Det tas forbehold om feil.

økte bemanningen i 2023 og 2024. I tillegg har vi hatt et økt sakstilfang i 2024, forteller partner Thor Hager Thorkildsen.

Selskapet har ingen umiddelbare planer om ytterligere økning i bemanning.

— Vi ønsker over noe tid at vår drift med nåværende arbeidsstokk og markedsandeler skal befeste seg.

Rekve Pleyrn har særlig økt sine markedsandeler innenfor fast eiendoms rettsforhold og plan- og bygningsrett.

DREINING I PORTEFØLJEN

Ikke med på topp-100-listen, men like

fullt Tromsøs nest største lokale advokatfirma, er Advokatfirmaet Østgård, med brødrene Hallvard og Brynjar i spissen.

Østgård omsatte for 15,9 millioner kroner i fjor, en vekst på hele 36,3 prosent i fjor, viser tall fra Brønnøysundregisteret.

— Vi er godt fornøyd. Av de nordnorskeide firmaene hadde vi en omsetning i særklasse pr. hode i fjor. Hvis du ser historisk på det, så er vi tilbake på det nivået vi var for et par år siden, før et par av våre partnere sluttet. Det tok

litt tid for oss å få inn erstattere, sier Hallvard Østgård.

Østgårds portefølje har tatt en dreining bort fra privatklienter mot næringsdrivende, og har vokst spesielt innen fiskeri- og havrett. Firmaet har blant annet inngått en samarbeidsavtale med Kystfiskarlaget om levering av juridiske tjenester til deres medlemmer.

— Vi leverer kvalitet på lik linje med de nasjonale firmaene, og vårt konkurransefortrinn er pris, noe næringslivet ser ut til å bli mer og mer opptatt av, sier Østgård. •

»

Størst på straff

Advokatfirmaet Bratlien hadde størst organisk vekst blant strafferettsfirmaene, mens fusjonen mellom Andersen & Bache-Wiig og Lippestad ga sistnevnte en vekst på hele 121,7 prosent.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: JONAS FOSAAS

Lippestad Advokatfirma er nykommer på Kapital JUS' liste over Norges 100 største advokatfirmaer. Mens selskapet omsatte for 16 millioner kroner i 2023, endte den på 35,5 millioner kroner i fjor, etter fusjonen med Andersen & Bache-Wiig. I Lippestad arbeider nå elleve av selskapets 26 advokater og advokatfullmektiger med strafferett, enten som forsvarere eller bistandsadvokater.

BRATLIEN ØKER

Strafferettsselskapet med størst organisk vekst i fjor er Bratlien i Oslo. Det er eiet av advokatene Øyvind Bratlien, Ole Magnus Strømmen og Fisnik Bak, og ble etablert i 2018. Det er nå registrert med 17 advokater og seks advokatfullmektiger i Advokattilsynet. Advokat Øyvind Bratlien fikk mye medieoppmærksomhet som Marius Borg Høibys forsvarer i fjor: Han ble blant annet portrettintervjuet i VG og Dagens Næringsliv, var lørdagsgjest i Dagsrevyen og ble sommerintervjuet her i Advokatbladet. Når straffesaken mot Høiby starter i Oslo tingrett i februar, er Bratlien erstattet av duoen Ellen Holager Andenæs og Petar Sekulic i Andenæs.

SJU KONTORER I NORGE

Landets desidert største strafferettsfirma er Elden. Selskapet er registrert med 92 advokater og 16 advokatfullmektiger i Advokattilsynets register, og har kontorer i Oslo, Bergen, Haugesund, Sandefjord, Stavanger, Tromsø og Elverum. Strafferett utgjør nå om lag forti prosent av Elden Advokatfirmas portefølje, ifølge managing partner Anders Brosveet.

MER ENN STRAFF

Alle firmaene Advokatbladet har tatt med i oversikten, arbeider også på andre fagområder enn strafferett, for eksempel med arv og skifte, barnevern og barnerett, økonomiske straffesaker, utlendingsrett, arbeidsrett og erstatningsrett. Tretten av de femten firmaene på Advokatbladets oversikt er å finne blant Kapital JUS' oversikt over landets 100 største firmaer. For å komme med på årets liste, må omsetningen være minst 27,76 millioner kroner.

Vekstvinnere blant strafferettsfirmaene

1	Lippestad	121,7 %
2	Bratlien	24,1 %
3	Larsen & Co	21,4 %
4	Sentrumsadvokaten	19,2 %
5	Andenæs	18,9 %

Advokatfirmaet Larsen & CO og Matrix Advokater er organisert som kontorfellesskap, og er derfor ikke å finne på Kapital JUS' liste, ettersom hver enkelt partner er registrert med eget selskap. Larsen & Co's og Matrix omsetning er basert på partners og kontordrift-selskapenes rapporterte omsetning. •

– Jeg har som prinsipp at jeg ikke tror på noe av det politiet kommer med, uttalte advokat Øyvind Bratlien til Advokatbladet i sommer.

Størst på straff			
Plassering	Selskap og by	Omsetning	Endring i %
1	Elden	272 690	9,7
2	Rogstad, Oslo, Tønsberg	58 539	17,8
3	Advokatfirma Larsen & CO	56 212	21,4
4	Hasle, Tønsberg, Oslo, Skien	50 336	15,9
5	Bratlien, Oslo	43 025	24,1
6	Matrix Advokater	37 161	8,2
7	Lippestad	35 484	121,7
8	Dietrichson, Oslo	32 635	-7,9
9	Sulland, Oslo, Fredrikstad	31 848	15,2
10	Sentrumsadvokaten, Bergen	30 800	19,2
11	Salomon Johansen	30 477	5
12	Storrvik, Oslo	30 408	4,7
13	SjødinMeling, Stavanger, Oslo	28 200	8,9
14	Advokatfirmaet Andenæs	24 119	18,9
15	Advokatfirma Staff	17 653	12,8
Total omsetning		779 587	

Kilde: Kapital JUS / Brønnøysundregisteret. Det tas forbehold om feil.

AI-løsninger, skreddersydd for ditt juridisk arbeid

Vi leder våre kunder inn i fremtidens juridiske arbeid og bistår dem med å ligge i forkant i en stadig mer kompleks AI-verden. Saga gir deg tilgang til en effektiv og skalerbar juridisk AI-plattform. På plattformen løser vi store og små oppgaver sammen, basert på vår innsikt om juss, advokatarbeid og det nyeste innen teknologi. Vår kunnskap er din garanti for en verdiskapende AI-reise.

La din AI-reise med Saga starte i dag.

Borgar Dahle
Commercial Lead, Nordics
Tlf.: 901 39 960
borgar.dahle@sagalegal.io

Kontakt oss hvis du vil prøve Saga med Rettsdata tilgang.

sagalegal.io

Åpnet Norges mest moderne tinghus

Justitiarius var der, DA-direktøren var der, justisministeren var der, og selveste Magnus Lagabøte var på liksom til stede da Norges nyeste og mest miljøvennlige tinghus ble offisielt åpnet i september.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

TØNSBERG:

Nå starter et nytt kapittel i områdets rettshistorie, sa justitiarius Toril Marie Øie.

— Tønsberg har spilt en viktig rolle i Norgeshistorien. Ikke bare regnes Tønsberg som vår eldste by, den var også i flere hundre år en kongelig residensby. Tunsberg-hus festning var fødestedet til lovkongen Magnus Lagabøte. Landsloven hans styrket rettssikkerheten, og tok blant annet hensyn til folks sårbarhet og sosiale status, og åpnet for at dommere skulle kunne legges vekt på rimelighet. Dette var nytt, sa justitiarius Toril Marie Øie på åpningen.

I 2019 slo tingrettene Larvik, Nordre Vestfold, Sandefjord og Tønsberg seg frivillig sammen og dannet Vestfold tingrett, og er i dag en av landets største tingretter.

— Forutsetningen for sammenslåingen var etableringen av et felles tinghus. Endelig er alle Vestfolds domstoler samlet under samme tak, sa Øie.

STYRKER LIKEBEHANDLING

Domstolene er en bærebjelke i rettsstaten, påpekte hun.

— Domstolenes uavhengighet er under press i verden rundt oss. Vi blir minnet om at vi ikke skal ta vår posisjon for gitt. Vi må levere objektivt, profesjonelt, faglig og saklig på alle nivåer i domstoltjenesten. De aller fleste saker starter og slutter i tingrettene. Derfor hviler det et stort ansvar på førsteinstansdomstolene. Det ansvaret vet jeg at dere tar på det største alvor her i Tønsberg, og nå er forutsetningen for dette klart styrket, sa Øie.

Dommere står selvstendig bak sin dom, men bør ikke stå alene, mente hun.

— Det at dommerkollegaer er samlet under ett tak, styrker også likebehandlingen og gir en mer effektiv rettsstruktur som kan bidra til en raske-

re behandling av sakene. Også dette er en del av rettssikkerheten, sa Øie.

BRANT TROLLMENN

Justisminister Astri Aas-Hansen sa i sin tale at valget av Tønsberg som sted for samlokalisering av fire tingretter har mange fordeler.

— Ekstra stas er jo valg av beliggenhet på grunn av Tønsbergs lange tradisjon som tingsted i norsk rettshistorie. Det var her Olav Tryggvasson i år 998 skal ha forbudt hekseri på tinget, for han skjenket lokale trollmenn fulle, og lot dem brenne inne, sa Aas-Hansen.

BESKYTTER INVESTERINGER

Advokatforeningens leder Siri Teigum sa i sin tale at domstolene i samfunnsdebatten gjerne blir omtalt som en nødvendig utgift for å løse sivile konflikter og effektivisere straffesaker.

— Men ser man på domstolen som en utgiftspost for samfunnet, så overser man et viktig poeng. Domstolen utgjør en av samfunnets viktigste og mest lønnsomme investeringer. Nobelprisen i økonomi gikk i fjor til et stort, internasjonalt forskningsprosjekt som viste at det viktigste for å skape vekst i et samfunn, er kvaliteten i rettsstatens institusjoner. Investeringer i domstolene innebærer altså investering i økonomisk vekst, fordi det beskytter investeringer og gir forutsigbare rammebetingelser for næringslivet, sa Teigum.

Førstelagmann Guro Vale Kvavik i Agder lagmannsrett oppfordret alle som var til stede om å ta seg tid å glede seg over det nye bygget.

— Vi har fått et moderne, funksjonelt og stor-slått bygg som ligger sentralt plassert rett ved jernbanestasjonen midt i sentrum av Norges eldste by. Med vakker utsmykning og god sikkerhet for

Justisminister Astri Aas-Hansen, justitiarius Toril Marie Øie og soren-skriver Jørn Holme.

Fylkesordfører Anne Strømøy, Merete Smith og Siri Teigum.

Tønsberg tinghus ligger sentralt til i byen, rett ved jernbanestasjonen.

Alle rettssalene og møterommene har fått lokale navn. – Vi synes ikke at det passet seg å kalle en rettssal for Verdens Ende, så da ble det navnet på et møterom i stedet, sa Jørn Holme. Her med stortingsrepresentantene Helge André Njaastad og Maria Aasen-Svensrud.

Kong Magnus Lagabøte var gjenoppstått for anledningen.

”
Vi skal la Tønsberg tinghus bli et symbol på rettsstatens verdier i Norge: Uavhengighet, rettssikkerhet og tillit.

ansatte, brukere og andre besøkende. Men vi skal også ta oss tid til å dvele ved hvilke verdier dette bygget representerer. Vi skal la Tønsberg tinghus bli et symbol på rettsstatens verdier i Norge: Uavhengighet, rettssikkerhet og tillit, sa Kvavik.

ALLE VILLE HA TINGHUSET

Sorenskriver Jørn Holme dro tilhørerne gjennom uenighetene rundt plasseringen av det nye tinghuset — alle seks ordførere i de berørte kommunene ønsket at det nye tinghuset skulle lokaliseres i nettopp deres by. Og mange mente at tinghuset burde hete Vestfold tinghus, ikke Tønsberg tinghus.

— Beklager, men vi måtte bøye oss for tradisjonen at tinghus skal ha navn etter byen. Men dette er til de grader tinghuset også til Larvik, Sande-

fjord, Færder, Horten og Holmestrand. Det vil dere se når dere besøker rettssalene og møterommene, som er oppkalt etter de viktigste historiske stedene og personene fra deres kommuner, sa Holme. •

Tønsberg tingrett

- Vestfold tingrett og Vestfold jordskifterett, og også Agder lagmannsrett skal sette rett her.
- Dekker kommunene Tønsberg, Sandefjord, Larvik, Færder, Holmestrand og Horten.
- Inneholder 14 rettssaler, møterom og kontorplasser til seksti ansatte.
- Bygget er på 4900 kvadratmeter, og kostet 330 millioner kroner.
- Byggingen av tinghuset var utslippsfri.
- Tinghuset er et såkalt passivhus med lavt energibehov.

TEMA: JOBB-HJEM-BALANSEN

Gir 101 råd til ansatte og sjefer – og 10 bud til partnere

Yngre Advokater har laget en veileder som gir konkrete råd for å bedre jobb-hjem-balansen i livsfaser som graviditet, fødselspermisjon, foreldrepermisjon og småbarnsfasen, men også til nyansatte og alle andre ansatte.

TEKST: NINA SCHMIDT og MARIA ØVINDSDATTER ROBERTSEN

De to siste årene har vi jobbet aktivt og systematisk med å bidra til å utvikle vår egen bransje. Og i dag sitter vi igjen med sluttproduktet, en veileder for en god jobb-hjem-balanse, sa leder Astrid Rød i Yngre Advokater (YA) da hun og styret presenterte veilederen foran en fullsatt sal på Litteraturhuset i oktober.

Styret la frem både veilederen - som har 44 råd til arbeidstakere, 57 råd til arbeidsgivere og ti «bud» til partnere - samt en fersk undersøkelse av arbeidsforholdene for unge partnere.

— Vi forventer at ledelsene i advokatfirmaene nå lager tydelige, formelle retningslinjer om jobb-hjem-balansen, sier Rød til Advokatbladet.

TO BRANSJEUNDERSØKELSER

Veilederen er basert på funn fra Advokatforeningens jobb-hjem-balanse-undersøkelse fra i vår, der alle advokater under førti år var invitert til å delta, og funn fra en dybdeanalyse basert på intervjuer med tjue partnere under førti år med to barn eller flere.

— Fortsatt sitter vi ikke med en fasit, men gjennom arbeidet vårt er det tre ting vi har lyst til å oppfordre bransjen til, sa Rød.

— Gjør jobb-hjem-balansen til en prioritert del av den strategiske ledelsen i virksomheten. Sørg for god forventningsavklaring. Og adressér aktivt problemstillinger knyttet til forutsigbarhet og tilgjengelighet.

Astrid Rød oppfordrer alle i bransjen til å ta veilederen i bruk.

— Det ligger mye arbeid bak som har pågått over mange år. Vårt håp er at veilederen vil føre til åpenhet og dialog i advokatfirmaene, og at den vil inspirere til gode løsninger, slik at vi beholder de beste hodene, sa hun.

FINT MED NOE HÅNDFAST

Advokatfullmektigene Håvard Magnus Kleven og Mathias Windhoel i Legal24 var blant tilhørerne på Litteraturhuset. De tror at veilederen kan bli et nyttig verktøy i fullmektighverdagen.

— Jeg tror det kan være fint å ha noe håndfast å vise til i samtale med arbeidsgiver, sier Windhoel.

Kleven mener veilederen også er uttrykk for en utvikling i riktig retning.

— At Advokatforeningen setter temaet på dagsordenen og lager en slik veileder, viser at det nå er større fokus på dette i bransjen enn tidligere.

KREVENDE YRKE

Jusstudentene Kiara Sirevåg og Sofia Rudjord var også til stede under lanseringen. De synes arrangementet ga et nyttig innblikk i bransjen, og forteller at de er innstilt på at arbeidslivet som advokat til tider kan være krevende.

— Selv om det enda er et stykke frem i tid, er jeg forberedt på at advokatyrket kan være krevende. Samtidig synes jeg det er flott å høre at flere klarer å kombinere advokatjobben med familie, og at man ikke må velge det ene eller det andre, sier Sirevåg.

Studentene tror veilederen kan være hensiktsmessig for ansatte fullmektiger og advokater.

— Jeg tror det kan være fint å ha noe konkret å vise til. Det kan bidra til at de ansatte klarer å sette grenser, tror Rudjord. •

— Her om dagen kjente jeg meg ikke helt bra, så da la jeg meg halv elleve og slo av lyden på telefonen. Da ble jeg møtt av kollegaer på jobb morgenen etterpå som lurte på hvorfor jeg ikke hadde vært tilgjengelig.

«Eva»

Sitat fra partner-rapport

Håvard Magnus Kleven og Mathias Windhoel begynte begge som advokatfullmektiger i Legal24 tidligere i høst. Foto: Maria Ø. Robertsen

Sofia Rudjord og Kiara Sirevåg er studentmedarbeidere i Elden. Foto: Maria Ø. Robertsen

NY RAPPORT OM 20 PARTNERE MED SMÅBARN

- Advokater får ikke jobb-hjem-balanse før de logger av

Selv om tilgjengeligheten i advokatbransjen ikke er unik, er den likevel helt ekstrem, mener seniorforsker Tanja Nordberg ved Arbeidsforskningsinstituttet ved Oslo Met.

TEKST: NINA SCHMIDT

På oppdrag fra Yngre Advokater i Advokatforeningen har Tanja Nordberg og to kolleger gjort en dybdeundersøkelse av tjue partnere under førti år med minst to barn. De tjue svarte på spørsmål om sin livssituasjon, jobbhverdag og forholdet mellom jobb og hjemmeliv.

— Årsaken til at vi valgte å gjøre en dybdeundersøkelse av partnere under førti år med små barn, er at forskning viser at det nettopp er denne gruppen som står i den kritiske fasen i karrieren der mange forlater advokatbransjen, sier Astrid Rød, leder av Yngre Advokater Oslo krets og nasjonalt.

Forskergruppens rapport — Du må tåle at ting kan krasje med privatlivet ditt — ble lagt frem på et arrangement i regi av Oslo krets nylig.

Småbarnsforeldre i advokatbransjen er truffet av flere trender på en gang, påpekte seniorforsker Nordberg: Den generelle endringen i foreldrerollen, der tid tilbragt sammen med barn er et viktig ideal, av teknologiutviklingen som skaper tilgjengelighet døgnet rundt, og av et økt fokus på inntjening.

— Yngre Advokater ønsket en rapport om dem som har fått til noe mange synes er vanskelig, nettopp å kombinere advokatkarriere med å ha små barn. Mange av de vi har intervjuet synes at dette går greit, mens andre har opplevd samlivsbrudd,

er blitt utbrent eller ønsker å bytte jobb fordi de synes situasjonen er for krevende, sa Nordberg.

ER ALLTID TIL STEDE

Mange av de tjue partnerne ga uttrykk for at bransjen er blitt mer familievennlig, og at det er greit å gå tidlig hjem for å hente i barnehagen og tilbringe ettermiddagene med familien, opplyste hun.

— Det folk gjør for å få livet til å gå opp, er å bruke den fleksibiliteten de har i hverdagen til å være til stede på begge arenaer; både på jobben og med familien.

For noen innebærer dette «dobbel av alt».

— De strever etter et intens foreldreskaps- og arbeidsideal, men den digitale tilgjengeligheten; den sjekkingen av e-post som mange gjør hele tiden innimellom alt annet, det tenker de ikke på som jobb.

GJEMMER MOBILEN UNDER PUTA

Den konstante tilgjengeligheten er ikke spesiell for advokater, fortsatte hun, og viste til forskning gjort på lærere, journalister og advokater.

— Disse yrkesgruppene jobber ofte når andre er til stede; for eksempel når de er sammen med barna. Eller når de er med venner og familie, da kan de for eksempel gjemme mobilen bak en pute i sofaen, og sjekker den innimellom.

Ifølge Nordberg, sjekker 43 prosent av advokater, lærere og journalister jobb-e-post helt frem til de går og legger seg.

Advokatbransjens tilgjengelighetskultur problematiseres ikke, mener hun.

— Hovedbildet fra vår rapport er at partnere alltid er tilgjengelige. En oppga ikke å være tilgjengelig mellom klokka 19 og 19.30, men ellers alltid.

- PÅ TIDE Å LOGGE AV

Men tilgjengeligheten utenfor arbeidstid er et tveegget sverd, ifølge Nordberg.

— Grenseløst arbeid reduserer avkobling, øker jobb-hjem-konflikter, øker jobbstress og øker utbrenthet. Og ekstrem tilgjengelighet kan gå utover andre på arbeidsplassen som kanskje har behov for et klarere skille. I lys av dette er den ekstreme tilkoblingen til advokater bekymringsverdig, og det er problematisk at lange dager på kontoret er erstattet av en digital tilgjengelighet hele døgnet.

— Advokater får ikke jobb-hjem-balanse før de

- Fleksibilitet er både en nøkkel til balanse, men også en kilde til familiekonflikter, sa seniorforsker Tanja Nordberg. Foto: Maria Ø. Robertsen

Funn fra partner-rapporten

- ✓ De fleste trives med egen arbeidssituasjon.
- ✓ De fleste går hjem relativt tidlig og har noen timer familieliv før de logger seg på når barna er i seng.
- ✓ Som partner opplever advokatene en større grad av selvstyre, og opplever at det er enklere for dem å være foreldre, enn det er for en senioradvokat.
- ✓ Partnerrollen gir større innflytelse, økt fleksibilitet, oversikt og kontroll over egen tid.
- ✓ Mange av partnerne trekker frem muligheten til å hjelpe klienter med viktige saker som et gode.
- ✓ Delte meninger om det er praktisk mulig å organisere seg frem til bedre arbeidsvilkår for en yrkesgruppe som «selger tilgjengelighet».

— Jeg synes det er flere firmaer som snakker om at det er viktig med jobb-hjem-balanse og så er jeg usikker på hvor mye det settes ut i livet? Vi har en kollega her som begynte i et av de store innenfor det feltet hun driver med, og det firmaet har gått hardt ut og snakket mye om balansen mellom arbeidsliv og det andre livet, men det er ikke få ganger hun har ringt meg gråtende og fortalt at hun ikke vet hvordan hun skal klare å få til alt. Når man kommer et sted hvor man egentlig forventer at familielivet blir hensyntatt og allikevel sitter med pc-en til klokken tolv. Da er det overhodet ikke noen balanse sånn som jeg vurderer det.

«Selma»

— Hvis han [klienten] er 50, og hvis det er en kvinnelig partner på min alder [...] hvis hun hadde sittet på Solli plass og drukket vin med en klient av et annet kjønn, da hadde det sett ut som en date. Når jeg møter en mannlig klient, ser det bare ut som to kompisar som er ute og spiser biff.

«Martin»

logger av, og mye tyder på at det kanskje er på tide å logge av, sa Nordberg.

SAMLIVSBRUDD OG SYKDOM

De fleste av partnerne som deltok i undersøkelsen, forteller at de går hjem relativt tidlig fra jobb, og at de opplever jobben som givende, fleksibel og godt betalt. Mens fire av de tjue oppga at arbeidssituasjonen deres hadde ført til enten sykmelding, samlivsbrudd eller jobbytte.

— De fleste trives med jobben sin, og synes at de har meningsfylt arbeid og faglig spennende oppgaver. Men rapporten får også veldig godt frem hvor skoen trykker, sier YA-leder Rød.

Deltagerne i studien trekker frem flere forhold som utfordrende: Uforutsigbarhet, tilgjengelighet på kveldstid, i helger og i ferier, og at de selv må finne ut av hvilke rammer som gjelder.

Forskerne mener at «det kunne vært etablert tydeligere formelle retningslinjer internt i firmaene for å bidra til å redusere usikkerhet om forventninger og individualisering av ansvar».

Dette er Astrid Rød helt enig i.

— Vi stiller nå krav til ledelsene i advokatbransjen om at de må snakke om jobb-hjem-balansen

og ha tydelige forventningsavklaringer overfor de ansatte, sier Rød.

Dette gjelder spesielt i overgangsperioder; når en ansatt går fra fullmektig til advokat, fra advokat til partner, men også ved tilbakekomst fra foreldrepermisjon og i ulike livsfaser, påpeker hun.

MÅ BLI DEL AV STRATEGIEN

— Ledelsen må sikre gode rutiner. Vi ser at det er i overgangene at folk virkelig trenger forutsigbarhet og tydelighet om hva som forventes av dem. Dette skal ikke være opp til en selv å finne ut av, sier YA-lederen. Ledelsen må løfte diskusjonen om jobb-hjem-balanse opp på et strategisk nivå, mener YA.

— Ledelsen må bli bevisst på hvordan rutinene er i sitt eget firma. Rapporten viser at det er nokså tilfeldig om jobb-hjem-balansen i det hele tatt blir snakket om. Det er ledelsens ansvar å være åpne om temaet, og gjøre det til en del av firmaets kultur, sier Rød.

Hun er glad for at ulike perspektiver kommer frem i studien.

— Det er viktig å lytte til og anerkjenne de historiene som blir fortalt. De underbygger hvorfor vi har dette prosjektet, og hvorfor vi har laget veilederen, sier hun. •

— I perioder er det greit å være tilgjengelig hele tiden, dersom man er forberedt på det. Det er uforutsigbarheten mange synes er krevende, sier Astrid Rød.

— Jeg tror det var mange som hadde det ganske kjipt da jeg begynte å jobbe. Eller jeg vet at mange hadde det veldig kjipt. Det er liksom en sånn running joke at det var en del gråting på do. Men det ble meg flinke folk av det.

«Einar»

Sitater fra partner-rapport

— Jeg har ofret blod, svette og tårer. Nå er jeg lei. Det er lite annet å hente på dette enn mer penger. Vi trenger ikke de pengene.

«Even»

«Her er vi tøffe, dette er slitsomt, men vi lykkes, og vi drar det i land»

– Det er en iboende motsetning mellom jobb-hjem-balanse og inntjening, den kan ikke bortforklares. Og inntjeningskravene er blitt tøffere, det er et av bransjens problemer, sier Stephan Jervell, managing partner i Wiersholm.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

»

Ingen går i fakkeltog fordi Jacob Ingebrigtsen har mange reisedøgn og ikke ser barnet sitt. Slik er det også i vår bransje. Jeg personlig synes det er verdt det, men vi må være ærlige om at det har en kostnad.

Fra v. Øyunn Syrstad Høydal, Stephan Jervell, Inger Zadig, Emanuel Feinberg og ordstyrer Ida Brabrand. Foto: Nina Schmidt

Sammen med managing partner Emanuel Feinberg i Glittertind, partner Inger Zadig i Elden og forsker Øyunn Syrstad Høydal ved OsloMet, deltok Jervell nylig i en debatt om utfordringer og muligheter knyttet til jobb-hjem-balanse.

Debatten var en del av Oslo krets' arrangement der YAs veileder og partner-rapport ble lansert.

– Partnerne som er med i rapporten, ser ut til å være enige om at man må tåle en del; at jobben krever en god bit av familielivet og det sosiale livet. Om du ikke orker det, så er du ikke egnet, sa forsker Høydal.

Hun var prosjektleder for rapporten *Du må tåle at ting kan krasje med privatlivet ditt*, der tjue partnere under førti år med minst to småbarn ble dybdeintervjuet.

– Partnerne i undersøkelsen og dere som sitter her, er utrolig ressurssterke, dere har klatret til topps blant veldig flinke folk. Partnerne er ledere i næringslivet, og har makt og myndighet. Vi fikk likevel historier fra partnere som ikke hadde lyst til å snakke høyt om å hente barn i barnehagen, sa hun.

EGNE MAMMA- OG PAPPA-SPOR

Dette fikk Stephan Jervell til å reagere.

– Jeg synes dette virker utrolig gammeldags. At barn hentes i stillhet, er noe jeg ikke kjenner meg igjen i. Vår tidligere kollega Erik Thyness tok seks måneders pappaperm mens han var managing partner, og ble senere en vellykket høyesterettsdommer. I Wiersholm har vi egne «tracks» for dem som har små barn og er partnere. Det tror jeg veldig mange firmaer har, sa Jervell.

Thyness var MP i Wiersholm fra 2006 til 2012, og ble utnevnt til dommer i Høyesterett i 2019.

Managing partner Emanuel Feinberg, som selv har to små barn, kjente seg heller ikke helt igjen.

Stephan Jervell mente man heller burde ha snakket om situasjonen for en faste advokater og senioradvokater med små barn, at problemet er større der enn for partnere. Her med Øyunn Syrstad Høydal og Inger Zadig.

– Jeg føler at det går i riktig retning. Det kommer en ny generasjon frem som er mer bevisst på å snakke åpent om barn og jobb-hjem-balansen, sa Feinberg.

På spørsmål fra ordstyrer, advokat og partner Ida Brabrand i Brækhus, om det er aksept i bransjen for at en partner kan prestere svakt i ulike livsfaser, svarte Jervell bekreftende.

– Ja, det er hevet over enhver tvil. Men det varer ikke evig. Før eller siden så skrur skruen til, og man må levere mer. Det er ikke blitt lettere med tiden. Samtidig ser vi at stadig flere kvinner blir partnere, og at i de tøffeste miljøene i verden for advokater – i New York og London – så er det langt flere kvinner, sa han.

HAR SEX PÅ KONTORET

Å være advokat, særlig forretningsadvokat, kan sammenlignes med å være toppidrettsutøver, mente Inger Zadig.

– Ingen går i fakkeltog fordi Jacob Ingebrigtsen har mange reisedøgn og ikke ser barnet sitt. Slik er det også i vår bransje. Vi må ikke pynte på det. Jeg personlig synes det er verdt det, men vi må være ærlige om at det har en kostnad, sa hun.

For de unge er advokatbransjen myteomspunnet, mente forsker Høydal.

– Vi har vokst opp med de amerikanske advokatseriene, der unge, flinke og pene mennesker lever sine liv på kontoret. Der spiser de, der har de sex, der utvikler de seg faglig. Det virker attraktivt, gøy og spennende. Fortellingen om bransjen har en eim av at «her er vi tøffe, dette er slitsomt, men vi lykkes, og vi drar det i land». I denne bransjen liker folk å trene mye og delta i lange løp. Men jeg tror det er en slags dobbelthet her, og et eller annet sted tipper det over. Da er det ikke gøy lenger, sa Høydal.

FLERE KVINNER GIR SEG

Jervell fortalte at flere kvinner enn før slutter i jobben.

– Hva er det med advokater og arbeidsforholdene deres som gjør at vi forskere, og media, aldri går lei? Jeg tror noe av årsaken er at til tross for at det har vært et stort kvinneflertall på studiet siden 1990-tallet, så er kvinner fortsatt underrepresentert blant partnere, sa seniorforsker Tanja Nordberg. Her med forsker Øyunn Syrstad Høydal.

I veilederen oppfordres selskapene til å være tydelige om hva som skal til for å bli partner. Så enkelt er det ikke, mener Emanuel Feinberg. – Man ser etter en helhet, og hva personen kan bidra med i en stor organisasjon. Det handler ikke bare om inntjening, men er en helhetlig vurdering. Så det går ikke an å si svart/hvitt hva som skal til. Til h. Ida Brabrand.

– Vi har hatt kvinner og menn som vi ønsket å gjøre til partnere, men som kanskje flyttet tilbake til hjemmeplassen sin fordi de heller ville ha et liv med storfamilie og besteforeldre rundt seg. Og vi har en del kvinner som slutter fordi de tror at partnerlivet ikke er noe for dem. Det er et fair valg. Vi kan forklare at det er muligheter, og at vi har «mamma-track», men vi kan ikke gjøre så mye mer enn det, sa han.

– Hvis et stort talent sier at «jeg kan jobbe 45 timer i uka», er det nok for å bli partner, spurte Inger Zadig, henvendt til Jervell.

– Nei, det ville ha vært vanskelig, medgikk han.

TROR PÅ HARDT ARBEID

Ordstyrer Ida Brabrand spurte Feinberg om hva han som managing partner lærer videre til sine ansatte.

– Jeg har sagt at det er hardt. Det står i verdigrunnlaget vårt; vi tror på hardt arbeid. Men det skal være bærekraftig. Den fleksibiliteten, som er en gave og en forbannelse, er helt avgjørende for min egen del. Jeg har en kone som også er advokat, og vi er avhengig av hjelp fra besteforeldre når hun og jeg har rettssaker på seks uker samtidig. Fordelen med å være prosedyreadvokat, er at man kan planlegge lang tid i forveien. Men jeg skal ikke legge skjul på at det er krevende.

INNTJENINGSKARUSELLEN

Panelet snakket også om inntjeningsfokuset i bransjen.

– Jeg er enig i at høy inntjening er et signal om at man gjør ting bra, men man kan jo brande seg som et firma som er faglig sterkt, men har andre verdier; «vi tjener nok, men har en slags balanse i livet». Dette må være et mulighetsrom å utforske, når våre informanter sier at de ikke er helt fornøyd med inntjeningskarusellen, sa Høydal.

Ifølge Jervell har mediene lister over firmaenes omsetning noen uheldige konsekvenser for bransjen.

– Hvis et firma kommer høyt opp på listen, så tror omverdenen at det er et bra firma. Så å komme høyt opp, er selvforsterkende. Dette har en negativ effekt, for firmaene må virkelig stå på for å nå disse målene.

– Hva kan gjøres for å endre balansen i riktig retning, spurte Brabrand.

– Kreftene om inntjening er så sterke at de er vanskelige å gjøre noe med. Det er ikke bare krefter innad i Norge, men fra utsiden, fra andre land i Skandinavia, fra London og New York. Den siste tjueårsperioden har kravene blitt mer aggressive. Jeg har håp om å finne en balanse, at i profesjonen så skal faget stå i sentrum. Men der er jeg en idealist i en verden der dette kanskje forsvinner. Jeg håper ikke det, men jeg tror at kreftene er sterke og vanskelige å stå imot, sa Jervell.

MÅ SNAKKE OM SÅRBARHET

Advokatbransjen er delt i ulike verdener, mente Inger Zadig.

– Jeg jobber på offentlig salærssats, og har samme timelønn som John Christian Elden.

På vår sats er det vanskelig å kunne ha vaskehjelp eller au pair eller sånne typer ting som kunne ha gjort hverdagen enklere, sa hun.

Hun ønsker seg mer åpenhet i bransjen.

– Vi bør ha mer rom for å snakke om sårbarhet, om at småbarnslivet er krevende. Men jeg synes det går i riktig retning.

– Jeg er enig i at kommunikasjon og åpenhet er veldig viktig. I veilederen burde man kanskje ha skrevet at det er jævlig i starten, for det er en stor trøst å vite at alle kjenner på de samme følelsene, sa Emanuel Feinberg.●

Stresset og utslitt, men fornøyd

Halvparten av alle unge advokater opplever at arbeidet ofte eller alltid kjennes stressende.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

I kjølvannet av DN's artikler om høyt arbeidspress i advokatbransjen, og som en del av YAs work-life-balance, prosjekt, ble det i vår gjennomført en undersøkelse av yngre advokaters arbeidsforhold.

Den ble sendt ut til alle advokater og advokatfullmektiger under førti år som er ansatt i advokatforetak. 689 besvarte undersøkelsen. Advokatbladet skrev om resultatene fra undersøkelsen i nr. 2/2025.

Funnene fra YAs undersøkelse er målt opp mot YS' arbeidslivsbarometer for 2024, der det er hentet ut svar fra respondenter under førti år i befolkningen ellers som har høyere utdanning på fem år eller mer

På YAs møte på Litteraturhuset nå i oktober, presenterte samfunnsøkonom Trygve Larsen Morset i Advokatforeningens funn fra undersøkelsen.

FORSVARSAADVOKATER MEST STRESSET

Den viser blant annet at forsvarsadvokater opplever en høy-

Hvor ofte opplever du at det er vanskelig å kombinere den jobben du har nå med et aktivt sosialt liv?						
	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Alltid	Vet ikke / ikke aktuelt
Befolkningen	16.4 %	29.3 %	33.4 %	14.4 %	5.6 %	0.9 %
Yngre advokater	4.8 %	18.0 %	32.7 %	31.3 %	12.9 %	0.3 %

Hvor ofte opplever du at kravene på jobben går utover familielivet?						
	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Alltid	Vet ikke / ikke aktuelt
Befolkningen	14.9 %	20.8 %	36.0 %	17.3 %	3.0 %	8.1 %
Yngre advokater	2.4 %	16.5 %	35.0 %	29.9 %	7.4 %	8.9 %

Hvor ofte kjennes arbeidet stressende?						
	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Alltid	Vet ikke / ikke aktuelt
Befolkningen	1.3 %	9.4 %	52.7 %	29.2 %	6.7 %	0.6 %
Yngre advokater	0.8 %	8.1 %	41.1 %	40.1 %	9.9 %	0.0 %

VERKTØYKASSE TIL ADVOKATER OG SJEFER

«Gjennom disse verktøyene ønsker vi å bidra til (...) at advokater som vurderer å forlate bransjen, velger å bli. Vi ønsker også å synliggjøre de mange alternativene som finnes, slik at yngre advokater kan bruke veilederen til å vurdere sin arbeidsgiver opp mot andre».

Rådene på de påfølgende sidene er hentet fra YAs veileder *Bedre flyt i hverdagen - en verktøykasse for advokater for jobb, hjem og fritid*. Veilederen gir totalt 101 råd til ansatte og ledere i advokatbransjen, og ti «bud» til partnere.

ALLE RÅDENE FINNER DU HER!

ere grad av stress enn forretningsadvokater, men at yngre advokater er mer fornøyd med jobben enn sammenligningsgruppen i befolkningen.

75,3 prosent av de unge advokatene rapporterte at de enten var svært fornøyd eller ganske fornøyd med jobben, mot 68,3 prosent i befolkningen ellers.

Bare 9,4 prosent av advokatene oppga at de var ganske eller svært misfornøyd med jobben.

Fire av ti unge advokater oppga at de ofte eller alltid opplevde at de synes det er vanskelig å kombinere jobben med et sosialt liv, mens 41,2 prosent oppga at de ofte eller alltid er utslitt når de kommer hjem fra jobb. ●

- Før du velger arbeidsplass
- Kartlegg hva som skal til for at du trives, og bruk dette til å finne egnet firma og rettsområde.
 - Ta et traineeopphold, eller møt selskapet på arbeidslivsdagene før du bestemmer deg.
 - Tenk langsiktig, arbeidslivet er langt.

BLA OM FOR FLERE RÅD >>

RÅD TIL
ANSATTE

Når det blir for mye...

Hvis du opplever urimelig høy arbeidsbelastning over tid: Snakk med noen du stoler på, for eksempel arbeidsgiver/HR, en kollega, tillitsvalgt eller verneombud. Hvis arbeidssituasjonen ikke bedrer seg på tross av at du har sagt fra: Finn deg en ny jobb.

Du har landet drømmejobben, hva nå

Forventningsavklaring

Tør å be om forventningsavklaring, både når det gjelder arbeidsoppgaver, tilgjengelighet og andre ting du lurer på. Du er verken den første eller siste som stiller disse spørsmålene.

Still krav

Still krav til arbeidsgiver og oppdragsgiverne dine. Du er i en opplæringsfase, og arbeidsgiver har et særskilt ansvar for din arbeids-hverdag- og belastning.

Når dagene er rolige

Avklar med nærmeste leder hvordan du bør forholde deg til hektiske og rolige perioder. Er det greit å ta kortere arbeidsdager når det er roligere? Bidra til en kultur hvor dette er et naturlig tema.

Spør om frister

Spør når fristen for leveranse er, og ikke vær redd for å stille oppklarende spørsmål, for å være sikker på at du forstår hva du skal levere.

Kan svaret vente?

Oppdragsgiver trenger ikke alltid svaret med en gang. En rask bekreftelse på at oppdraget er mottatt er ofte nok, og kan bidra til større fleksibilitet.

Hvem er verneombud?

De fleste firmaer har tillitsvalgte og verneombud. Vit at du kan snakke med dem hvis du opplever utfordringer. Du kan også snakke med tillitsvalgt om hvordan du kan gå frem for å avklare forventninger med din leder og de du jobber mest for.

Si fra om fri

Tør å si fra til dem du jobber for hvis du har planer eller har fått fri.

Arbeidsrettslig rådgivning

Bruk Advokatforeningens medlemstilbud om arbeidsrettslig rådgivning.

RÅD TIL
LEDERE

Slik kan du være en god sjef for nye fullmektiger og andre nye i bransjen

Vær åpen

Ha en åpen dialog med potensielle og nye arbeidstakere. Vær ærlig om arbeidsbelastningen i ditt firma og tydelig på at bransjen kan være uforutsigbar.

Styr tiden

Ha tidsstyring og prioritering av oppdrag som et agendapunkt ved opplæring av både nye ansatte, og prinsipaler.

Tilgjengelighetskrav

Snakk om firmaets krav til tilgjengelighet og arbeidsmengde. Da slipper fullmektigene å være usikre på hva som kreves.

Bryt ned barrierene

Sør for at fullmektiger «tør» å ta kontakt ved spørsmål om arbeidstid, arbeidsmengde og liknende.

Vær til stede

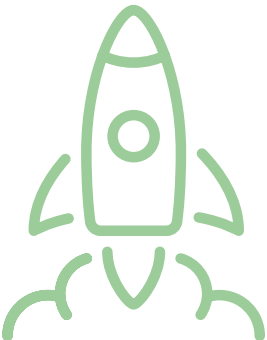
Det bør alltid være en prinsipal til stede i fullmektigens første rettssak og forhandlingsmøter.

Ikke alle kan være sjef

Ikke alle bør være prinsipal og ha lederansvar. Å være faglig dyktig er ikke nødvendigvis ensbetydende med å være en god leder for unge ansatte.

Sett ut oppdrag raskt

Still krav om at oppdragsgivere i firmaet viderefører oppdrag til de ansatte så snart de kommer inn, for å hindre unødvendig korte frister.

Slik kan alle få god jobb-hjem-balanse

RÅD TIL
LEDERE

Mentor eller fadder

Utpøk en mentor/partnerfadder med uttalt ansvar for oppfølging av den enkelte ansatte gjennom hele karriereløpet, fra fullmektig til og med senior/partner.

Dialogmøter

Etabler faste dialogmøter der ansatte kan foreslå konkrete forbedringer for arbeidsbelastning og balanse, og sørg for at ledelsen gir tilbakemelding på forslagene.

Vær tydelig

Åpenhet om forventninger og arbeidsbelastning bør være et fast tema i medarbeidersamtaler og teammøter. Sørg for at dette blir håndtert i alle ledd i leveringskjeden.

Firedagersuke?

Gi ansatte mulighet til å foreslå egne fleksible arbeidstidsordninger, og prøv ut pilotprosjekter med alternative modeller. f.eks. 4-dagers uke, kjernetid og hjemmekontor.

Regler for hjemmekontor

Utarbeid skriftlige retningslinjer for bruk av hjemmekontor, inkludert når og hvordan det kan benyttes, og kommuniser disse tydelig til alle ansatte.

Kartlegg stress

Innfør rutiner for årlig kartlegging av utbrenthet og stress, og tilby lavterskel samtaler med HR eller ekstern rådgiver for ansatte som rapporterer høy belastning.

RÅD TIL
ANSATTE

Hva ønsker du selv?

Vær åpen med lederen din om hvilken jobb-hjem-balanse du selv ønsker. Er det noe konkret som bør hensyntas i nærmeste fremtid? Er det noe som kan planlegges?

Våg å si fra

Tør å si ifra om høy arbeidsbelastning. Det er vanskelig for arbeidsgiver å oppdage og sette inn tiltak i tide, om det ikke gis beskjed.

Hva kan endres?

Ta opp temaet jobb-hjem-balanse under medarbeidersamtaler og andre dialogmøter med nærmeste leder. Hva funker for deg/ hva er du fornøyd med? Er det noe som kan endres?

Planlegg

Sett av tid til å planlegge egne arbeidsoppgaver. Dette kan gi bedre rom for det uforutsette når det først finner sted.

Kilde: YAs veileder

Åste E. Sandsberg og Marianne A. Styrø med datteren Alexandra (5 mnd).

– Nyt permisjonstiden! Den er veldig fin, og egentlig ganske kort i det store og det hele, sier Marianne A. Styrø. Datteren hennes er fem måneder gammel. Åste E. Sandsberg har en datter på snart to.

– Det er lov å stikke hodet innom jobben og spørre om det er noe man kan være med på, dersom man ønsker det. Vi har for eksempel en kollega som arbeidet annenhver dag i starten av sin permisjon, forteller Åste E. Sandsberg.

– Arbeidsgiver ønsker ikke at vi skal arbeide oss i hjel i småbarnsfasen

Advokatene Åste Emilie Sandsberg og Marianne Andrine Styrø i Varder har begge små barn og jobber som advokater. – Konflikten mellom å ville prestere på jobb og samtidig rekke hjem til familien, vil sannsynligvis alltid være der, sier de.

TEKST: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN FOTO: HENRIK EVERTSSON

Hadde jeg ikke syntes det var overkommelig, ville jeg ikke jobbet her. Jeg er mamma til et lite barn, og jeg ønsker ikke å være en perifer foreldrefigur, sier advokat Åste Emilie Sandsberg (30).

Sandsberg og advokatkollega Marianne Andrine Styrø (30) jobber begge i advokatfirmaet Varder. Firmaet består av nitten advokater, med kontorer på Solli plass i Oslo og i Moss.

Til tross for at Sandsberg og Styrø beskriver hverdagen som krevende, opplever de begge at det lar seg gjøre å kombinere advokat- og mammarollen.

– Samtidig som jeg kan hente relativt tidlig i barnehagen, har jeg en spennende arbeidshverdag. Jeg er veldig glad for at det er mulig, sier Sandsberg.

TOK KORTERE DAGER

Sandsberg er bosatt på Jeløy og jobber på kontoret i Moss. Hun arbeider i hovedsak med arbeidsrett, fast eiendom og arverett.

For omtrent ett år siden kom Sandsberg tilbake fra mamma-permisjon. Hun forteller at arbeidsgiver i stor grad har lagt til rette for henne både under graviditeten og etter permisjonen.

– Advokatyrtket kan være ganske belastende, særlig på grunn av stress. Da jeg ble gravid opplevde jeg at det var rom

for at jeg hadde et litt roligere tempo, og tok hensyn til kroppen. Jeg jobbet blant annet kortere dager og hadde en del fri.

Da hun kom tilbake fra permisjonen var det også forståelse for at hun trengte fleksibilitet, og at det ikke alltid er lett å være på kontoret i åtte timer, forteller hun.

– Det er ikke så lett å være borte et helt år fra jobb, og så komme tilbake som om ingenting har skjedd. For det har skjedd, og skjer fortsatt veldig mye. Det er for eksempel søvnløse netter og sykdom som ikke alltid lar seg forene med advokatyrtkets krav til levering og fakturering. Likevel fungerer det godt i Varder, fordi vi blir møtt med fleksibilitet og forståelse fra ledelsen.

PAUSE FRA PERMISJONEN

Styrø fikk en datter for fem måneder siden, og har vært i permisjon siden før sommeren. Hun er til vanlig tilknyttet Oslo-kontoret, og jobber med fast eiendom og kontraktsrett.

I motsetning til Sandsberg, som var borte fra jobben under hele permisjonen, har Styrø valgt å komme tilbake på jobb for en periode for å følge en ankesak om erstatning i forbindelse med utarbeidelsen av det nye regjeringsskvaletet i Oslo. Saken skal til behandling i Borgarting lagmannsrett i november.

– Da jeg gikk ut i permisjon håpet jeg at saken først skulle komme opp etter at jeg var tilbake igjen. Da jeg så at den ble berammet under permisjonen min, tok jeg selv kontakt med arbeidsgiver for å forhøre meg om jeg kunne være med på den.

Styrø forteller at hun og samboeren har løst situasjonen ved at han tar en måned av sin permisjon tidlig og har hovedansvaret hjemme. I tillegg har arbeidsgiver gitt henne stor fleksibilitet til å legge opp arbeidsdagene slik hun selv ønsker.

– Jeg kommer litt senere og går litt tidligere enn det jeg normalt gjør. Dersom det er behov, jobber jeg litt om kvelden.

Styrøs opplevelse så langt er utelukkende positiv, forteller hun.

– For min del er dette en god ordning. Jeg synes det er fint å komme tilbake i en periode og jobbe med en sak jeg synes er spennende. I tillegg er det en fin måte å holde kontakt med arbeidsplassen og kolleger på mens jeg er i permisjon.

At samboeren har ansvaret hjemme, fungerer også godt.

– Jeg ser at det er fint for forholdet deres. Det er også en stor avlastning for meg når vi begge er hjemme. Så alt i alt er denne løsningen bare et pluss for oss.

INGEN MAMMA ELLER PAPPA-SPOR

Advokatene forteller at i Varder er det ingen formelle planer for graviditet eller småbarnstiden. Firmaet satser heller på dialog og individuelle tilpasninger.

– Det er tett kontakt mellom ledere og ansatte hos oss. Det gjør at det er enkelt å ta opp behov med nærmeste leder. I tillegg er arbeidsgiver tydelig på at de ikke ønsker at vi skal arbeide oss i hjel i småbarnsfasen, forteller Sandsberg.

– Det er selvfølgelig forventninger til at det man leverer

har kvalitet. Men det er ingen som stiller krav til at man sitter utover normal arbeidstid. Slik var det også da jeg ikke hadde barn, men det føles ekstra godt når man har en liten en hjemme, tilføyer Styrø.

KREVENDE KRYSSPRESS

Det mest krevende ved å ha barn og jobbe som advokat, er ifølge Sandsberg krysspresset mellom de ulike rollene.

– Konflikten mellom å ville prestere på jobb, og samtidig rekke hjem til familien, vil sannsynligvis alltid være der. Derfor er det viktig for meg å ha ledere som ikke øker presset ytterligere, men som hjelper til når det ikke går rundt, slik vi har det her. Det er også en fordel å ikke ha et enormt faktureringspress hengende over seg.

At mange unge velger å forlate yrket når de får barn kan Sandsberg forstå.

– Jeg skjønner det veldig godt. Arbeidsoppgavene er i sin natur til tider stressende. Hvis man i tillegg blir møtt med forventninger om å jobbe veldig mye, forstår jeg at mange velger å gå ut av yrket. Nettopp av den grunn er jeg også veldig glad for at det er litt annerledes hos oss. Det ser vi også på våre kolleger som har litt større barn, og som har fått balansen til å fungere. •

Graviditet

Råd til deg som blir gravid

- ✓ Orienter arbeidsgiver om planlagt permisjon tidsnok.
- ✓ Vær åpen med arbeidsgiver om ønsker for permisjonstid, og behov for tilrettelegging på arbeidsplassen under graviditet.

Råd til deg som har en gravid ansatt

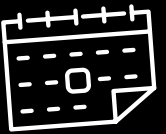
- ✓ Avklar når den ansatte forventes å skulle ut i permisjon, slik at det kan planlegges rundt dette.
- ✓ Planlegg for frontloading på prosjektene den som skal i permisjon er delaktig i.
- ✓ Avklar om den ansatte har behov for tilrettelegging som følge av graviditeten, som bruk av hjemmekontor eller mindre reising i tiden før fødsel.
- ✓ Avklar den ansattes ønsker for gjennomføring av permisjon (grad av tilgjengelighet, ønske om oppdateringer underveis).
- ✓ Lag en konkret plan for hvordan klientporteføljen og pågående saker håndteres under permisjonen, i dialog mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

”
Det er ingen som stiller krav til at man sitter utover normal arbeidstid. Slik var det også da jeg ikke hadde barn, men det føles ekstra godt når man har en liten en hjemme.

MARIANNE ANDRINE STIRØ

Tilbakekomst fra permisjon

Råd til den ansatte

- ✓ Avklar med arbeidsgiver om det er tilrettelagt for ammefri.
- ✓ Sjekk om arbeidsgiver tilbyr fri i forbindelse med barnehagetilvenning.
- ✓ Informer arbeidsgiver om behov for fleksibilitet for henting i barnehage.
- ✓ Dersom den ansatte vil benytte lengre permisjon etter aml. § 12-5 (2), må dette skje rett etter ordinær permisjon.

Råd til sjefen

- ✓ Tilby gradvis opptrapping etter permisjon, for eksempel mulighet til å jobbe redusert tid med full lønn en periode, for å lette overgangen tilbake til arbeidslivet. (Avtale om redusert arbeidstid (aml. § 10-2)).
- ✓ Tilrettelegg for at den ansatte får tildelt saker og kommer raskt inn i arbeidet.
- ✓ Vær obs på uønsket «mødre-og fedregjøring» – det er ikke noe i veien for at småbarnsforeldrene kan være med på krevende saker, så lenge det planlegges og tilrettelegges.

Fødselspermisjon

Råd til deg som skal ut i fødselspermisjon snart (tre uker før termin)

- ✓ Sørg for at saker som skal følges opp av andre i permisjonstiden er tilgjengelig for vedkommende.
- ✓ Orienter klienter i pågående saker om at du snart skal ut i permisjon og hold påtroppende kollega i kopi på e-poster.
- ✓ Tilpass arbeidet til at du snart skal ut – det er bedre å ferdigstille prosesser enn å starte nye.

Råd til sjefen

- ✓ Forbered permisjonstiden til den ansatte. Ha et dialogmøte om prosesser som skal følges opp av andre.
- ✓ Informer dem som skal informeres om startdato for permisjonen.
- ✓ Ha gode maler på overføringsnotater.

Foreldrepermisjon

Råd til den ansatte

- ✓ Dersom du har ønsket å være tilgjengelig under permisjonen, bør du gi informasjon om hvor mye kontakt du ønsker og hvordan og når du er tilgjengelig.
- ✓ Ta turen innom kontoret for å hilse på kollegaer i løpet av permisjonstiden.

Råd til sjefen

- ✓ Dersom den ansatte har ønsket å være tilgjengelig i permisjonen – sørg for at det faktisk holdes kontakt.
- ✓ Arranger barseltreff dersom det er flere ansatte i permisjon.
- ✓ Arranger felles lunsj for dem som er i permisjon.
- ✓ Mange arbeidsgivere dekker lønn utover 6G, for ansatte med lønn som er vesentlig høyere enn 6 G, kan permisjonstiden gi stor reduksjon i inntekter. Dette bør avklares før permisjonstiden starter. Det samme gjelder hvordan permisjon kan påvirke bonuser / bonusordningen.

Småbarnsfasen

Råd til den ansatte

- ✓ Legg til rette for familietid i løpet av dagen, og «koble av» i perioder.
- ✓ Avklar om du har behov for redusert stilling.
- ✓ Avklar behov for tilstedeværelse på hjemmehane med kollegaer og ledelse.
- ✓ Avklar egen tilgjengelighet med klienter.

Råd til sjefen

- ✓ Ta ansvar for å utarbeide kjøreregler for hvordan ansatte kan utnytte fleksibilitet for å få familielivet til å fungere.
- ✓ Legg møter og viktige sosiale arrangementer utenom hente- og leveringstidene i barnehagen og innenfor ordinær arbeidstid.
- ✓ Vurder bruk av redusert stilling i en periode.
- ✓ Gi ansatte utvidet adgang til bruk av hjemmekontor.
- ✓ Kall inn til hyppigere medarbeidersamtaler, det kan gi den ansatte mulighet til å be om tilrettelegging og lette dårlig samvittighet.

Dette mener sjefer om veilederen

Den ferske veilederen fra YA gir advokatbransjen råd for oppfølging av ansatte i ulike livsfaser, men hva synes egentlig advokatbransjen selv? Er tipsbanken relevant?

TEKST: THEA N. DAHL

Ja, er det korte svaret fra managing partner i Halvorsen & Co, Lotte L. Kristiansen.

— En bevisstgjøring og forutsigbarhet rundt disse problemstillingene er viktig for å beholde medarbeiderne våre, og utøve ledelse på en god måte. For oss er veilederen relevant som en verktøykasse og som en sjekkliste, fortsetter hun.

— Den vil også bli et viktig grunnlag når vi skal utvikle våre rutiner rundt oppfølging av våre ansatte i forskjellige livsfaser. Det er fint at den er laget av de unge selv, som kjenner på disse problemstillingene i hverdagen, konstaterer hun.

OBLIGATORISK LEDERKURS

I Stiegler er man så opptatt av god livsbalanse at selv partneerne sjeldent jobber mer enn åtte timer per dag, ifølge managing partner Hilde Avløs Grande.

— Veilederen som nå har kommet ut ser vi på som veldig positiv, og vi vet av erfaring at det er et stort behov for en slik veileder i bransjen. Stiegler er nok ikke det advokatfirmaet som kommer til å ha størst behov for denne veilederen, da vi allerede har dette som et av våre kjernefokusområder internt og i rekruttering, sier hun.

I Thommessen erfarer de at tydelig praksis, eksempelvis for bruk av hjemmekontor, er nyttig. Firmaet har allerede hatt obligatorisk kurs i prosjektledelse for alle partnere og medarbeidere i over ti år.

— Vi ser at formelle retningslinjer for tilgjengelighet kan redusere usikkerhet og gi bedre forutsigbarhet, samtidig som vi erkjenner at advokatarbeid ofte er uforutsigbart og krever fleksibilitet ved behov. Vi tror at god prosjektledelse og tydelig oppdragshåndtering bidrar til bedre informasjonsflyt og mer forutsigbarhet i prosjektene, sier HR-sjef Anne Bogen.

FØLGER OPP MED MØTE

Både Halvorsen & Co og Lund & Co er blant firmaene som skal ha et eget møte med sine ansatte for å sikre at oppfølgingen av veilederen skjer på en hensiktsmessig måte.

— Vi har oppfordret våre ledere til å sette seg godt inn i

den. Den vil også bli integrert i faste utviklingssamtaler og medarbeidersamtaler, utdyper managing partner Lotte L. Kristiansen i Halvorsen & Co.

For å holde på de ansatte, er det viktig at de ikke opplever kombinasjonen av jobb- og privatliv som en umulig spagat — både når det gjelder arbeidsbelastning og tilgjengelighet, mener managing partner Hilde K. Ellingsen i Lund & Co.

— Forventninger til tilgjengelighet er først og fremst et spørsmål om arbeidskultur hos oss, men vi vil diskutere med de yngre ansatte om de ønsker skriftlige retningslinjer som tydeliggjør disse forventningene, sier hun.

KLIENTER OG SMÅBARN

Ingen av advokatfirmaene Advokatbladet har snakket med legger skjul på at småbarnsfasen er krevende for de ansatte. Altså er det viktig å sørge for at de ansatte opplever arbeids hverdagen som overkommelig.

— Den enkelte melder selv inn hvilke behov vedkommende har. Noen ønsker å kunne jobbe hjemmefra iblant, mens andre ønsker å kobles på oppdrag som gir større grad av forutberegnelighet. Dette kan for eksempel være større utredningsoppdrag. Vi legger også til rette for at den enkelte kan ta foreldrepermisjon etter eget ønske, og stiller oss positive til at våre mannlige ansatte tar permisjon utover fedrekvoten, forteller Ellingsen i Lund & Co.

Hos Halvorsen & Co er fleksible arbeidstider, hjemmekontor og aktiv bruk av kjernetid viktig for å familiekabalen til å gå opp.

— Vi planlegger for eksempel internmøter innenfor kjerne tiden fra klokka ni til femten, følger opp ansatte i permisjon, og gjennomfører oppstartssamtaler når de er tilbake for å skape forutsigbarhet og nødvendige tilpasninger. Vi snakker om portefølje og tilbyr gradvis opptapping etter permisjon. Vi forsøker også, så langt det lar seg gjøre, å gi tilbake saker som man har måttet gi fra seg under permisjonen. Det er viktig at man etter en permisjon ikke skal føle at man må «starte på nytt», men fortsetter i et utviklingsløp, sier Kristiansen. •

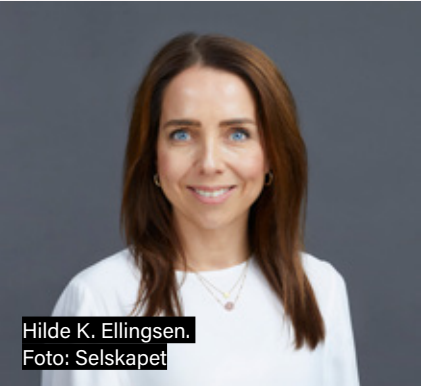
Lotte L. Kristiansen.
Foto: Thea N. Dahl

”

En bevisstgjøring og forutsigbarhet rundt disse problemstillingene er viktig for å beholde medarbeiderne våre, og utøve ledelse på en god måte. For oss er veilederen relevant som en verktøykasse og som en sjekkliste.

LOTTE L. KRISTIANSEN, MANAGING PARTNER I HALVORSEN & CO

– HOVEDREGELEN ER AT ALLE SKAL HJEM TIL MIDDAG

– Mitt budskap til de unge er at det går an å være advokat selv om man prioriterer å bruke tid på andre ting i livet enn jobb.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

STAVANGER:

Siden vi startet firmaet i 2005 har det å være far vært viktigere for meg enn å være advokat. Advokat er yrket mitt, og noe jeg ønsker å være god på. Men det har aldri vært det viktigste i livet for noen av oss som jobber her. Det håper og tror jeg de ansatte også kjenner på, sier partner og advokat Stian Trones Bråstein i Adius.

Bråstein sitter i Advokatforeningens hovedstyre, og er blant annet kjent som medforsvarer i Birgitte Tengs-saken. Da han og kollega Stian Kristiansen fikk sin klient frifunnet i fjor, etter at de klarte å så tvil om påtalemyndighetens DNA-bevis, ble innsatsen omtalt som «årets forsvarerbragd» på Forsvarergruppens høstseminar i 2024.

Advokatbladet møter Bråstein sammen med partnerkollega Kurt A. Elvevoll. Selskapets ni advokater jobber med både sivil- og strafferett, og holder til i et hyggelig hvitt trehus i Stavanger sentrum.

Balanse mellom jobb og fritid er en viktig del av firmaets kultur, forteller Bråstein.

– Periodevis er det travelt, enten man skal i retten, eller har viktige møter. Men det går fint så lenge det er i korte perioder. Den absolutte hovedregelen er at alle som jobber her skal være hjemme til middag de fleste dagene i året.

GOD BUTIKK

Å legge til rette for balanse mellom jobb og hjem, er ifølge Elvevoll dessuten god butikk.

– Bare å måle folk etter inntjening er veldig kortsiktig. Det å bli en god advokat tar mange år, og da må man gjennom ulike faser i livet. Blant annet småbarnsperioden.

Elvevoll peker på at mange, særlig kvinner, velger å slutte i yrket når de får barn.

– Det synes jeg er synd. Det er viktig at vi tar godt vare på våre ansatte i småbarnsperioden. Da vil vi få skikkelig gode advokater tilbake.

– SPISER OPP FOLK

Elvevoll begynte selv nylig i Adius etter å ha sluttet i det daværende advokatfirmaet Arntzen de Besche. Tidligere har han også arbeidet i andre firmaer av ulik størrelse.

Elvevolls erfaring er at det viktigste for å sikre at de ansatte har god balanse mellom jobb og fritid, er en åpen kultur.

– Har du en god kultur så vil de ansatte komme til deg og fortelle om de utfordringer de står i. Klarer man å skape et miljø som er preget av trygghet, tåler også de ansatte mer, og kan gi uttrykk for hvilke behov de har.

Elvevoll mener partnerne har et stort ansvar når det kommer til de ansattes arbeidsbelastning.

– Jeg mener at vi som partnere har et ansvar for ikke å kaste oppdrag på våre ansatte fortløpende. Min erfaring er at det er mer hensiktsmessig å involvere dem tidlig i arbeidsprosessen, gi innspill i deres arbeid, og la de få lov til å være med på å styre prosjektene.

” Det å bli en god advokat tar mange år, og da må man gjennom ulike faser i livet. Blant annet småbarnsperioden.

– Hos oss er det ikke kultur for å skryte av hvor mye man arbeider. I lunsjen snakker vi heller om morsomme ting de ansatte gjør utenfor jobben, forteller Stian Trones Bråstein. Til v. Kurt A. Elvevoll.

Stian Kristensen og Stian Bråstein i Adius høstet mye honnør for sin innsats i Birgitte Tengs-saken som gikk for Gulatings lagmannsrett i 2023. Klienten ble frifunnet, og i dommen fikk påtalemyndigheten hard medfart. Faksimile fra Advokatbladet nr. 03/24.

På den måten kan man begrense uforutsigbarheten i arbeidet, forklarer Elvevoll.

– Det er det uforutsigbare som spiser opp folk. Unngår man det, tar man bort veldig mye av arbeidsbelastningen.

FRIHET UNDER ANSVAR

Partnerne er opptatt av å legge til rette for de ansatte i firmaet.

– Vi har ingen formaliserte regler for hjemmekontor. Men vi spør ikke dersom de ansatte legger inn i kalenderen at de har hjemmekontor, eller går tidlig en fredag fordi de skal på hyttetur. Vi har full tillit til at de ansatte disponerer tiden på en god måte, forteller Bråstein.

Fordi enkelte dager kan bli lange, er det desto viktigere å utnytte de lommene som oppstår, påpeker han.

– Blir et rettsmøte avlyst en fredag, er det en fin anledning til å ta en langhelg på hytta.

Det er også mulig å få til deltidsløs-

ninger i perioder dersom det er behov, forteller Bråstein.

– Skal vi beholde de flinke folkene i et ti til tjue års perspektiv, er det veldig viktig å legge til rette for dem. Særlig for å beholde flinke, unge kvinner. Reduksjon i stilling i en periode kan være et slikt virkemiddel.

– KAN IKKE SKRU AV TELEFONEN

At de ansatte må jobbe mer enn ordinær arbeidstid for å drive et lønnsomt advokatfirma, er en fremmed tanke for Bråstein.

– Man er nødt til å være fleksibel. Noen ganger må man ta en telefon på ettermiddagen, eller forberede en sak. Men samlet over ett år mener jeg man ikke trenger å jobbe voldsomt mye mer enn ordinær arbeidstid.

Dette sier Elvevoll seg enig i.

– Det er klart at hadde vi hatt ansatte som kun var tilgjengelig mellom åtte og fire ville det vært et problem. Men den problemstillingen har jeg aldri vært borti, skyter han inn.

MENER BARN GJØR DEG TIL EN BEDRE ADVOKAT

Per i dag har ikke Adius egne planer, eller spor i forbindelse med graviditet og småbarnsfasen. Derimot legges det til rette for individuell tilpasning og dialog.

– Vi er et såpass lite firma at vi ikke har en formalisert plan. Vi har brukt ulike modeller for eksempel i forbindelse med tilbakekomst fra permisjon. Noen har gradvis begynt opptrappingen litt tidlig, andre har kommet tilbake litt senere. Vi forsøker å finne gode løsninger som fungerer for den enkelte, sier Bråstein.

Bråstein og Elvevoll mener foreldrerollen er positiv for advokatkarrieren på flere plan.

– Det å få barn er en verdifull erfaring som gir nye perspektiver, og en større forståelse for mennesker rundt oss. Som advokat er det i bunn og grunn mennesker man jobber med. Derfor mener jeg det å få barn er en betydningsfull erfaring for virket, sier Elvevoll. •

Perfeksjonister blir fortere stresset

Noen advokater tåler høy arbeidsbelastning, prestasjonskrav og uforutsigbarhet mye bedre enn andre, viser svensk forskning. – Man tenker gjerne at alle på et advokatkontor er stresset. Men det er faktisk veldig store variasjoner på individnivå.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det sier Jens Näsström, som er arbeidspsykolog, forsker og grunnlegger av Ambitionprofile. Selskapet har utviklet et verktøy som kartlegger individuelle tankemønstre knyttet til stress, press, krav og prestasjoner, og gir tips til selvledelse og ledelse basert på personlighetstyper.

Stockholm-baserte Näsström har jobbet opp mot advokatbransjen i snart to tiår, og har et femtittalls advokatfirmaer på kundelisten, både i Norden og utenfor. Han har gjort en rekke studier av advokatbransjen, og er en mye brukt foredragsholder både i Sverige og Finland.

I 2019 gjorde han en studie av 185 advokatfullmektiger i tre store, svenske advokatselskaper. Den viste at mens for ti prosent hadde lave nivåer av stress, hadde like mange et høyt stressnivå, mens tjue prosent var moderat stresset.

Mange i gruppen som følte seg mest stresset, var de som hadde de høyeste ambisjonene, viste det seg.

SELVFØLELSEN RAMMES

I fjor fulgte Näsström opp med en studie om perfeksjonisme blant advokater i samarbeid med amerikanske Patrick Krill, kjent som en av USAs fremste eksperter på psykisk helse blant advo-

– Mye av stresset mange opplever kommer innenfra, og handler om hvordan vi forholder oss til kravene som stilles til oss, sier Jens Näsström og Målfrid J. Ågotnes.

kater i USA, og jusprofessor Jordana Confinia ved Fordham Law School.

I studien ble det intervjuet 763 amerikanske advokater. Formålet var å undersøke hvordan en spesifikk type sterk ambisjon, som ifølge Näsström er vanlig blant advokater, påvirker personens velbefinnende og yrkesutøvelse.

Forskerne fant at 62 prosent av såkalte høyambisiøse advokater rapporterte om høye stressnivåer, sammenlignet med bare 4,9 prosent blant de mindre høyambisiøse.

Over halvparten (50,6 prosent) av de høyambisiøse viste tegn på depresjon, mot bare 7,1 prosent blant de mindre ambisiøse.

– Det som skiller de som er mindre stresset, er at de ikke kobler prestasjon til selvfølelse. Om de har en dårlig dag på jobben, så tenker de ikke at dette betyr at de er dårlige personer. Mens de som er høyambisiøse, har veldig høye

krav til seg selv og andre, og tar nederlag på jobb svært personlig, sier Näsström.

Et resultat er at perfeksjonister har en større frykt for feedback, ifølge studien.

VERDIFULLE EGENSKAPER

Perfeksjonister har egenskaper som presisjon, detaljfokus og nøyaktighet, som er høyt verdsatt og forventet i advokatbransjen. Advokater som er veldig samvittighetsfulle, nøye og perfeksjonistiske, og som tar stort ansvar og ikke sier nei, er ettertraktet, påpeker Näsström.

– Disse personene har kvaliteter som er ekstremt verdifulle. Jeg vil si at alle managing partnere jeg har kartlagt og de aller fleste partnere, har vært eller er høyambisiøse. Det er nok ikke et krav for å lykkes, men det er en sterk kobling der.

Han understreker at de fleste høyambisiøse er yngre advokater, og at det er

en klar sammenheng mellom perfeksjonisme, alder og fase i karrieren.

DIGITAL TEST

Näsström foreslår ikke å slutte å rekruttere høyambisiøse, men å bli bevisst at ulike personlighetstyper trenger ulik ledelse.

Til dette formålet har han utviklet et enkelt digital kartleggingsverktøy som blant annet skal gi innsikt i egne tankemønstre og hva som er ens drivkraft og motivasjon, om hvordan en håndterer kritikk og tilbakemeldinger, og hva som skal til for at man skal strekke seg mindre, og prestere bedre.

– Høyambisiøse bør ledes på en annen måte enn andre. Ledere bør blant annet passe på at de høyambisiøse ikke presser seg for mye, og blir utbrent. Og tilbakemeldinger må gis på en annen måte.

Selvledelse er et stikkord for å forebygge utbrenthet, påpeker Näsström.

Ledere bør blant annet passe på at de høyambisiøse ikke presser seg for mye, og blir utbrent.

FUNN OM HØYAMBISIØSE ADVOKATER

- Har kortere ansettelsestid på sin nåværende arbeidsplass enn kollegene (5,3 år mot 8,4 år).
- Kvinner er overrepresentert, og hadde et større ønske om å forlate advokatselskapet.
- Sliter mer med å prioritere hva som er viktig.
- Større redsel for feedback.

Kilde: *The Perfectionist Paradox*, en studie av Näsström, Krill og Confinio.

3 råd for å mestre feedback

1. Skill sak fra person: Minn deg selv på at tilbakemeldingen gjelder arbeidet ditt, ikke deg som person. Husk at du ikke er jobben din, selv om det ofte kan føles slik.

2. Når du får feedback, spør «kan du gi meg et spesifikt eksempel på hva du mener?» Dette flytter fokuset fra deg selv og over på noe helt konkret du kan jobbe med.

3. Fokusér på hva som kan gjøres bedre fremover, i stedet for å kverne på ting som har skjedd før. Spør: «hva kan gjøres annerledes neste gang?».

Kilde: Målfrid J. Ågotnes og Jens Näsström, Ambitionprofile

de startet opp Ambitionprofile Academy for å sertifisere HR-ansatte og konsulenter i å bruke verktøyet.

– Mange føler seg stresset, og vi kan hjelpe folk med å sette ord på egne utfordringer, og med å forstå hverandre på tvers av ulikheter, sier hun.

Målet er å gi den enkelte viktig selvinnsikt og en tydelig retning for å jobbe med egen utvikling, forteller Ågotnes.

– Samt å bidra til at teammedlemmer forstår og støtter hverandre bedre, og å gjøre det lettere for ledere å følge opp den enkelte ut fra deres individuelle behov. Vi går inn på helt spesifikke ting som alle kan kjenne igjen i sin arbeidshverdag, som hvordan det er for hver enkelt å gjøre feil, og hvordan det er å få tilbakemelding, og å sette grenser, altså den type ting som alle, ikke minst advokater, kjenner på hver dag, sier Ågotnes. •

Sven Anders Drangsholt

- Tok over som daglig leder etter Toralf Haver i august i år.
- Vært i Haver siden 2005, partner siden 2011.
- Spesialisert innen kontraktsrett, selskapsrett, transaksjoner og fast eiendom.

– Jeg tror mange oppfatter Haver som en arbeidsgiver som har en sunn tilnærming til balansen mellom arbeid og fritid, sier Sven Anders Drangsholt.

Å være attraktive for unge er en del av strategiplanen i Haver

Det er vanskelig å drive et advokatfirma dersom de ansatte bare vil jobbe fra åtte til fire, mener daglig leder i Haver, Sven Anders Drangsholt. – Men om man ser året under ett, må man ikke jobbe mye mer enn ordinær arbeidstid.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

STAVANGER:

Kommer du hit i 18-tiden, så vil de fleste kontorene stå tomme, sier advokat og partner Sven Anders Drangsholt.

Haver er et fullservice forretningsadvokatfirma med kontorer i Stavanger, Haugesund og Bryne, og er det største lokale advokatfirmaet i Rogaland, og det nest største av advokatselskapene utenfor Oslo. Selskapet har eksistert i over hundre år, og holder til i Næringslivets Hus rett ved Breiavatnet og Byparken.

I firmaet er balanse mellom jobb og hjem en viktig del av kulturen.

– Hos oss er det rom for å dra tidlig fra kontoret for å hen-

Vi har kommunisert til våre ansatte at vi ønsker at de gir beskjed dersom de opplever at arbeidspresset er for høyt.

te i barnehagen, eller følge til trening. Selv var jeg fotballtrener i mange år for mine døtre.

Drangsholt mener det er viktig å ha aksept for at de ansatte har ulike behov, både når det kommer til livssituasjon, og arbeidsoppgaver.

– Noen ønsker ikke å gå i retten, eller å ha omfattende klientkontakt. Da forsøker vi å finne roller som gjør at de kan fortsette å være hos oss, og gjøre det de er gode på.

ÅPNE FOR REDUSERT STILLING

Drangsholt tror arbeidskulturen er et fortrinn i konkurransen om de beste hodene.

– I vår strategiplan har vi inntatt at vi ønsker å være en attraktiv arbeidsplass for nyutdannede og ansatte. Det vi kan tilby i tillegg til lønn og lignende, er en tilværelse hvor det er mulig å ha balanse mellom arbeid og fritid. Min oppfatning er at dette er et trekk ved firmaet som gjør oss konkurranse-dyktige, og at vi tiltrekker oss dyktige folk på grunn av denne tilnærmingen.

Firmaet har blant annet fleksible ordninger for hjemme-kontor, og mulighet for periodevis redusert stilling.

– Vi ønsker at man er på kontoret i kjer-netiden, men dette er ikke et krav. Dersom noen i perioder har behov for, eller ønsker å sitte hjemme, er ikke det et problem.

– Nylig godkjente jeg også at en av mine ansatte arbeider i redusert stilling.

KLIENTENE STILLER KRAV

Til tross for at firmaet legger til rette for at de ansatte har balanse mellom jobb og fritid, vil det oppstå arbeidstopper med jevne mellomrom, påpeker Drangsholt.

– Som alle andre er vi selvsagt opptatt av å levere på tid, og klientene stiller de samme kravene til oss som andre firmaer. I perioder vil det derfor være mye å gjøre. Min oppfatning er likevel at dette gjelder i perioder, og ikke pågående over tid. Jeg tror de fleste partnerne er flinke til å be sine fullmektiger og ansatte om å gå hjem dersom de har arbeidet mye.

Opplever de ansatte stort arbeidspress, er det også rom for å gi beskjed, påpeker Drangsholt.

– Alle de ansatte har en partner som følger dem opp. Vi har kommunisert til våre ansatte at vi ønsker at de gir beskjed dersom de opplever at arbeidspresset er for høyt. Jeg kommer ikke på noen eksempler på at arbeidsmengden har vært så stor over tid at dette har vært årsaken til at noen har sluttet.

– I undersøkelsen *Yngre advokater la frem i vår, svarte nesten syv av ti yngre advokater at partnerne jobber like mye eller mer enn meg. Er dette noe du kjenner deg igjen i?*

– Ja det tror jeg er ganske betegnende for oss. Jeg tror man hadde fått det samme svaret om man hadde spurt de ansatte her.

IKKE ALLE KAN JOBBE FRA ÅTTE TIL FIRE

Haver er ett av firmaene utenfor Oslo med sterkest vekst, og vokste med hele 25,4 prosent i fjor.

TEMA JOBB-HJEM-BALANSEN

”

– Er det mulig å drifte et advokatfirma i vekst dersom de ansatte ikke ønsker å jobbe utenfor ordinær arbeidstid?

– Ettersom det er klientene som setter dagsordenen i et advokatfirma, så er det ikke mulig å ha en hel arbeidsstokk som bare vil jobbe fra åtte til fire. Hadde oppdragene kommet i en jevn strøm, ville det selvfølgelig ha vært noe annet. Men det er ikke slik hverdagen for advokater ser ut, både med hensyn til klienter og frister fra domstolen. Rammene for bransjen er rett og slett ikke sånn.

– Man må kunne bidra til å ta toppene. Og noen ganger innebærer dette arbeid på ugunstige tidspunkter.

FULLT MULIG Å KOMBINERE

Også på partnernivå er det mulig å kombinere jobb og privatliv, selv om arbeidet krever sitt, forteller Drangsholt.

– Vi har flere partnere, både kvinner og menn, som har små barn. Jeg opplever at de klarer å kombinere dette fint.

Han mener samtidig at rollen noen ganger stiller særlige krav til advokatene.

– Det å være partner stiller visse krav, da er man tross alt medeier i firmaet. Noen ganger må man sette jobben foran fritid. Men jeg tror ikke det er enten eller. Det går fint an å være partner hos oss og ha et rikt liv på siden.

1400 TIL 1500 TIMER FAKTURERBAR TID

– Er dere bevisste på å kommunisere hva som kreves for å bli partner til de ansatte?

– Vi har retningslinjer for hvilke krav som stilles for å bli partner. Per i dag tror jeg samtidig ikke at vi kommuniserer godt nok hva som skal til. Dette er noe vi arbeider med.

For å være en aktuell kandidat for partnerskap må man både innfri forventninger til kvalitet og markedsposisjon, forteller Drangsholt.

– Antall fakturerbare timer er naturligvis en del av dette. Man må nok kunne fakturere rundt 1400 til 1500 timer i året som en erfaren advokat, for å være i partnersjiktet. I tillegg må en evne å sysselsette andre.

– Det er samtidig ikke slik at man må oppfylle samtlige krav til det fulle for å være en aktuell partnerkandidat. Det er en sammensatt vurdering. Vi har for eksempel tatt opp partnere hvor hovedbegrunnelsen har vært at de er svært faglig dyktige jurister.

- INGEN PARTNERFABRIKK

Dersom den ansatte ønsker, kan det utarbeides en karriereplan for den enkelte. Samtidig er det ifølge Drangsholt ikke slik at man må ha partnerambisjoner for å trives i firmaet.

– Vi driver ikke en partnerfabrikk der vi krever at alle skal gå partnerløpet. Vi ønsker at flinke ansatte som ikke har egenskapene eller ønsket om å bli partner, skal bli i firmaet. For disse kan vi legge opp løp som gir andre muligheter og krav. •

»

Bastian W. Sundling begynte å bruke mindfulness etter en ulykke for ti år siden. Etter å ha fått en metallventilator i hodet, hadde han grusomme smerter. Mindfulness ble smertehåndtering. – Smertene ble ikke så mye mindre, men gradvis ble jeg kvitt angsten, stresset og det tidvise hatet mot dem, forteller han. Foto: Julie Meyer, Wiersholm

Vil hjelpe advokater til å ta mentale pauser

Wiersholm-advokat Bastian W. Sundling har overlevd to runder med kreft og lært seg å gå igjen. I rehabiliteringen har meditasjon og mindfulness vært sentrale komponenter. Nå vil han ha mental trening inn i advokatenes arbeidshverdag.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Oktoberdagen byr på snill sol, fagre farger og vag vind. På en benk på Grünerløkka møter Advokatbladet Bastian W. Sundling og psykolog Gunvor Dyrdal. Sammen har de nylig lansert prosjektet «Hele Norge mediterer», der målet er å få mindfulness og mental trim inn som et fast element på kalenderen til «alle».

— Jeg mener det er behov for en ny retning for

mental balanse på arbeidsplassen. Jeg har sett kolleger ha det tøft, og jeg har hatt det tøft selv også, sier Sundling.

FRA KREFT TIL KRAFT

Selv er han advokat i Wiersholm. I januar 2024 fikk han påvist lymfekreft i lillehjernen. Kort tid etter ble han hasteoperert. Tiden som fulgte, var tøff. Han var bundet til rullestol og måtte lære seg å bruke kroppen igjen. Sundling laget en plan, Mount Kreft, bestående av elleve etapper. Samme vår ble han erklært kreftfri, før han nok en gang ble syk i februar. Da med kreft i øynene.

Nå er Sundling kreftfri på ny, men rehabiliteringen pågår ennå — med kone og en liten datter heiende tett på. Parallelt kjemper han for å få erstatning etter feiloperasjon.

Kanskje blir kroppen aldri som før. Han er syk-meldt fra jobben, kapasiteten er mindre, og ba-

lanse og koordinasjon utfordrende. Men det går fremover. Hele tiden. I mai deltok han i Holmenkollstafetten.

Gjennom sykdomsreisen har Sundling vært åpen om sine erfaringer. Først gjennom Instagram-profilen «Mount Kreft», som i april ble gjenfødt som «Mindful advokat». Sundling vil nemlig ikke være «han fyren med kreft», men heller en forkjemper for å øke bevisstheten rundt ivaretagelse av en god psykisk helse — eller for å etablere «en ny norm for mental balanse» som han selv kaller det.

For er det én ting han har lært, og som han nå vil dele med sine bransjekolleger og landet for øvrig, er det nemlig verdien av hjernekraft.

– BLITT EN BEDRE ADVOKAT

Meditasjon og mindfulness har vært blant Sundlings mest effektive verktøy. Han har klok-

På Verdensdagen for psykisk helse holdt Bastian Sundling foredrag for sine kolleger i Wiersholm. Foto: Wiersholm

”
Jeg mener det er behov for en ny retning for mental balanse på arbeidsplassen.

Meditasjon og mindfulness

Mindfulness beskrives som evnen til å være bevisst til stede i øyeblikket.

Meditasjon er en mental teknikk der man trener oppmerksomheten for å oppnå effekter som indre ro, bedre søvnkvalitet og mindre stress. Historisk har meditasjon vært knyttet til ulike religiøse praksiser, mens i dag er ikke-religiøse former for meditasjon vokst frem innen den vestlige kultursfæren. Disse vektlegger de psykologiske effektene av meditasjon, ifølge Acem, en norsk organisasjon som underviser i meditasjon.

Mindfulness meditasjon er den mest kjente formen for meditasjon innen vestlig medisin, og ble utviklet for å hjelpe mennesker med å redusere stress og stressrelaterte fysiske og psykiske plager.

Kilder: Acem / psykologspesialist Liv Selland / Store norske leksikon

Gunvor Dyrdal
og Bastian W.
Sundling.

Wiersholmere skal lære å meditere

Nå skal Wiersholm få mental trening på timeplanen. Selskapet er blant Bastian og Gunvors pionérkunder, etter at «Hele Norge mediterer» så smått ble lansert i oktober.

– Vi ser nå aktivt etter egnede måter å integrere mindfulness og meditasjon i vår arbeidshverdag. Dette er noe vi ønsker å utforske videre, slik at vi kan dra nytte av disse verktøyene for å styrke vårt felles arbeidsmiljø og øke bevisstheten rundt balanse og det å ta vare på seg selv og hverandre, sier kommunikasjonssjef Christine Liæker Lindberg.

– Foredraget til Bastian gjorde sterkt inntrykk på oss alle. Det var spesielt inspirerende å høre hvordan han har brukt mindfulness for å finne styrke og balanse i en utfordrende livssituasjon. Hans åpenhet og innsikt har gjort oss enda mer bevisste på betydningen av psykisk helse, både på jobb og privat.

For å sikre god balanse, er også Advokatforeningens ferske veileder nyttig, fortsetter Lindberg.

– Den gir både bekreftelser på det arbeidet vi allerede gjør hos oss, og inspirasjon til nye tiltak. Mange av tiltakene fra veilederen har vi på plass, men vi vil likevel fortsette å jobbe systematisk for å sikre en god balanse for alle ansatte. •

Hele Norge mediterer

- Et prosjekt som tar sikte på å gjøre mindfulness og mental balanse til en naturlig del av nordmenns jobbhverdag.
- Skal tilby kurs på alle nivåer gjennom direktesendte videomeditasjoner. Det eneste kravet er at man har lyst til å prøve.
- Prosjektet er nå i startgroen, og leter etter virksomheter å samarbeide med.
- Mindfulness kan ifølge initiativtagerne gi bedre stressmestring, søvn, fokus og konsentrasjon, prestasjon og styrket motstandskraft.

Kilde: Hele Norge mediterer.

ketro på at dette kan bidra til å skape et sunnere arbeidsliv i advokatbransjen.

– Mindfulness er en superkraft man kan oppnå gjennom meditasjon. Det er en mulighet til å forstå og få kontroll på hva som skjer i eget hode, uten at det nødvendigvis skaper så store reaksjoner. For meg er det som en volumbryter. Resultatet er økt tilstedeværelse, bedre kvalitet og mer empati. Jeg tror advokatbransjen hadde hatt veldig godt av dette. Jeg har blitt en bedre advokat av det, sier han.

– Jeg vet at for å kunne gjøre dette, er vi avhengige av å kunne vise at det faktisk er økonomisk gunstig. Jeg mener dette er en kjempeinvestering.

PAUSEGYM

På veien mot bedre mental balanse, har Sundling støtt på Gunvor Dyrdal. Hun er utdannet psykolog, og har lenge vært både lykkeforsker og førsteamanuensis i mindfulness og positiv psykologi ved NTNU.

Gjennom prosjektet «Hele Norge mediterer» vil de to gi et lavterskeltilbud til dem som ønsker å ta en mental pause ved å tilrettelegge for mental trening i arbeidstiden. De ønsker også å tilby kurs i meditasjon.

Treningen kan gjennomføres som videomedita-

sjon «live» på nett daglig, via en kalenderinnkalling, eller i opptak gjennom den nyutviklede appen «Medio». Målet er at alle ansatte, uansett nivå, skal kunne ta en mental pause mens de sitter på sin faste plass bak pulten - eller på byggeplassen.

– Hvis vi lærer oss å manøvrere klokere, vil vi både leve bedre liv og prestere bedre på jobb, sier Dyrdal.

– FÅR RASKT MESTRING

Finn et rolig sted. Sitt komfortabelt. Lukk øynene. Fokuser på pusten. Det er en god start.

– Mindfulness er nemlig ikke gjort i en håndvending, men resultatene kan komme fort og gjøre deg bedre i stand til å koble deg på jobb når du er der – og ikke minst av jobb når du er hjemme. Man kan også bli flinkere til å akseptere det ukontrollerbare og fokusere energi på det man faktisk kan påvirke.

Det er vanlig at meditasjon kan oppleves utfordrende til å begynne med, minner Sundling om. Selv mediterer han rundt tretti minutter hver dag, men visstnok kan så lite som 12 minutters meditasjon daglig gi effekt.

– Jeg pleier å si at meditasjon er som en tur på gymmen, mens mindfulness er musklene du bygger. Trener du én gang, blir du støl. Trener du

regelmessig, blir du sterk. Meditasjonsmestring kan man kjenne ganske kjapt. Man må bare prøve.

VALPESINNET

Det Sundling og Dyrdal skal tilby, er strukturen for å få mental trening inn i arbeidstiden.

– Det vi ønsker, er at flere mennesker skal være mer til stede i øyeblikket. Sinnet vårt er som en liten valp. Det vil gjerne snuse rundt, mens vi egentlig ønsker å være i ro. Her kommer den mentale treningen inn. Hva gjør vi hver gang sinnet snuser? Meditasjon kan gi en bevisst tilnærming til sinnet, hvordan det beveger seg, og kontroll over dette. På den måten får man gjort mer, sier Dyrdal.

– Mange tror multitasking er effektivt, men hjernen vår jobber sekvensielt. Gjør man flere ting på én gang, vil hjernen dermed flytte fokus hele tiden. Det gir energilekkasjer. Klarer man å fullføre én oppgave før man beveger seg videre, blir man mer effektiv, presterer med høyere kvalitet, og blir raskere, og flinkere til å være til stede der man er, fremfor å være mentalt fanget i flere oppgaver eller bekymringer samtidig.

VIL STRYKE «WORK»

Dyrdal mener at tiden er inne for å slutte å snakke om «work-life balance», og heller snakke om livsbalanse.

– Vi har bare ett liv. Mange tror at det som skjer på hjemmebane, ikke påvirker dem på jobb, eller at det

som skjer på jobb, ikke påvirker dem på hjemmebane. Sånn funker det ikke. Vi lar oss påvirke, sier hun.

– Vi burde isteden snakke om hvordan vi kan balansere hele livet som ett. Hvordan balanserer man eksempelvis en krevende arbeidshverdag mot det som skjer hjemme, eller hvordan kan man gjøre jobben sin på en god måte når det stormer privat? Man må balansere hvordan livet ser ut helhetlig.

Dette kjenner Sundling seg igjen i.

– For at jeg skal ha god livsbalanse nå, må jeg være sykmeldt, eksemplifiserer han.

HJERNEKRAFT

På Verdensdagen for psykisk helse holdt Sundling foredrag om egen historie for sine kolleger i Wiersholm. Det var en spesiell opplevelse, forteller han.

– Jeg er vant til å snakke i retten foran ulike mennesker, men det blir noe helt annet når man snakker til sine egne kolleger om noe som er så personlig og sårbart. Det var både vanskelig og veldig fint.

Foredraget har han, i ekte Sundling-stil, kalt «hjernekraft»

– Hjernekraft betyr å utnytte hjernens fulle potensial til å ta valg med kraft og klarhet. Det ble tatt veldig godt imot. Jeg fikk mye støtte, men det var også flere som sa de ble inspirerte, og lurte på hvordan de kunne komme i gang. •

”
Meditasjon
kan gi en bevisst
tilnærming til
sinnet, hvordan
det beveger seg,
og kontroll over
dette. På den
måten får man
gjort mer.

Partnernes 10 bud

Yngre Advokater har laget ti råd til ledere basert på undersøkelsene utført i prosjekt work-life-balance. Utvalget anbefaler alle advokatfirmaer å innlemme budene i partnerskapet, heter det i veilederen «Bedre flyt i hverdagen».

1. **Avlevering av oppdrag.** Før du kopierer inn den ansatte til klient, avklar: Kapasitet, tidsfrist, forventet tidsbruk og kompetanse.

2. **Videresend oppdrag umiddelbart.** Gjør det som haster mest selv, og videresend det du vet må gjøres så tidlig som mulig.

3. **Kopier inn den ansatte på e-poster på sak,** og inkluder i klientmøter. Det er lærerikt, og gjør det enklere for den ansatte å planlegge egen hverdag.

4. **Tenk over hvordan du mottar en leveranse.** Enkelte kan skape en eksamensfølelse hos ansatte ved leveranse av et oppdrag. Ikke gå gjennom mottatt leveranse med et mål om å finne feil, men med et mål om å sammen levere et best mulig produkt til kunden. Psykologisk trygghet er den største garantien for en god leveranse og for at ansatte tar eierskap til oppgaver.

5. **Vær raus.** Del nettverket og kontaktene dine med de ansatte, og hjelp dem å bygge seg opp. Del ulike sider av det å være partner, og hva som kreves for å komme dit. Ikke dra opp stigen etter deg.

6. **Husk ansatte i permisjon.** Bidra til at ansatte som kommer tilbake fra permisjon får en god start – koble dem på interessante oppdrag, men vær lydhør for den enkeltes livssituasjon og behov.

7. **Legg møter i kjernetiden.** Ikke legg faste møter tidlig på morgenen eller sent på ettermiddagen. Det ekskluderer ansatte i småbarnsfasen, og gjør livet unødvendig vanskelig i en krevende livsfase.

8. **Vær lojal og redelig, og etabler tillit.** Gi de ansatte rom til fleksibilitet. Ikke sett unødvendige frister klienten ikke har bedt om, ha som mål å sende e-poster og interne meldinger i arbeidstiden. Bruk gjerne verktøyet «planlegg utsending av e-post».

9. **Vær et godt forbilde.** Bruk rollen til å skape åpenhet om jobb-hjem-balanse blant egne medarbeidere og til å organisere arbeidshverdagen i egen avdeling.

10. **Du avgjør om de ansatte velger å bli.** Bidra til å avmystifisere partnerrollen. Snakk om fordeler og ulemper, og hvordan du får hverdagen til å fungere.

42

JUSNYTT

Fagsidene er skrevet av stipendiat ved UiT Norges arktiske universitet **Gjermund Aasbrenn**. Han har vært førstekonsulent i Justisdepartementets lovavdeling, advokatfullmektig i Arntzen de Besche, dommerfullmektig og konstituert tingrettsdommer ved Sør-Trøndelag tingrett, utreder i Høyesterett og konstituert lagdommer ved Hålogaland lagmannsrett.

E-post: gjermund.aasbrenn@uit.no

Nytt i rettsutviklingen

Nr. 5/2025

Arbeidsrett

I HR-2024-1188-A slo Høyesterett fast at det i oppsigelsessaker kan gjelde en begrenset og situasjonsbestemt plikt for arbeidsgiver til å tilby omplassering ved oppsigelse som skyldes arbeidstakers forhold. **Gjelder en slik plikt til å vurdere omplassering også i avskjedssaker? Svaret er nei, jf. HR-2025-1687-A.** Dette er vel heller ikke spesielt oppsiktsvekkende.

SIDE 45

Sivilprosess

Siden sist har det kommet **tre avgjørelser som på ulike måter kan kaste lys over bevisforbudet og bevisfritaket i tvisteloven § 22-5 om betroelser til særlige yrkesutøvere.**

SIDE 49

Av Gjermund Aasbrenn

Fast eiendom

Ved lov 7. juni 2019 nr. 20, i kraft 1. januar 2022, ble avhendingsloven endret. Blant annet ble adgangen til å benytte «som den er»-forbehold ved salg til forbrukere, fjernet, jf. § 3-9. Høyesteretts dom i **HR-2025-1749-A** kaster lys på rekkevidden av **kjøpers undersøkelsesplikt etter § 3-10 etter lovendringen.** Det kan nok være ulike oppfatninger om rekkevidden av Høyesteretts dom, men den bør uansett leses. Vi befinner oss innenfor sjangeren «juridisk allmennkunnskap.»

SIDE 46

Straffeprosess I

I avsnitt 9 i **HR-2025-1775-U** er det lagt til grunn at Høyesterett også kunne prøve lagmannsrettens subsumsjon når det gjaldt forholdet til Grunnloven og EMK, men det er feil. Det er sikker rett at Høyesterett ikke har «subsumsjonskompetanse» ved anke fra påtalemyndigheten til siktedes ugunst, se for eksempel HR-2024-1214-U avsnitt 15. Når det er sagt: Høyesterett holdt seg innenfor prøvingskompetansen, og det dreier seg om en ren skjønnhetsfeil.

SIDE 44

Strafferett

Ved straffeloven 2005 ble ærekrenkelses avkriminalisert. Kan noe som ville vært straffbare ærekrenkelser for dette, likevel straffes etter straffeloven § 266 om hensynsløs adferd? Dette var et av spørsmålene i **HR-2025-1726-A.**

SIDE 47

Bla om og les mer »

43

Straffeprosess I: Varetektsfengsling i form av oppholdspåbud med elektronisk kontroll

Ved lov 20. desember 2023 nr. 110, i kraft 15. august 2025, ble det gitt hjemmel i **straffeprosessloven § 184 b for varetektsfengsling i form av oppholdspåbud med elektronisk kontroll**. Paragrafen har denne ordlyden:

«Retten kan beslutte at fengsling etter § 184 skal gjennomføres som opphold på bestemte steder med elektronisk kontroll, der- som slik gjennomføring utenfor fengsel **anses egnet**. Oppholds- påbudet kan kombineres med forføyninger nevnt i § 181 første ledd annet punktum.

Oppholdspåbud etter første ledd kan bare ilegges dersom siktede og myndige husstandsmedlemmer samtykker. Er sikte- de under 18 år, må også siktedes verger samtykke. Mindreårige husstandsmedlemmer skal få anledning til å uttale seg etter alder og modenhet, og den mindreåriges verger må samtykke. Dersom oppholdsstedet er en institusjon eller en kommunal boenhet, må institusjonen eller kommunen samtykke.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om oppholdspåbud etter bestemmelsen her, herunder om saksbehandling og om behand- ling av personopplysninger i forbindelse med den elektroniske kontrollen.»

Nærmere regler er gitt i forskrift om straffegjennomføring ka- pittel 7 B og påtaleinstruksen kapittel 9.

Avklaringer har allerede kommet fra Høyesterett. Den underlig- gende straffesaken og den aktuelle fengslingssaken har fått mye medieomtale, særlig på grunn av straffesakens karakter og fordi det i fengslingssaken ble avsagt ikke mindre enn sju fengslings- kjennelser og én habilitetskjenneelse i samme fengslingsperiode. Det tror jeg er en slags rekord. Her skal jeg i hovedsak holde meg til Høyesteretts to begrunnede kjennelser: **HR-2025-1775-U** og **HR-2025-1832-U**.

Før **HR-2025-1775-U** hadde både tingretten og lagmanns- retten kommet til at siktede skulle varetektsfengsles i medhold av straffeprosessloven § 172 om rettshåndhevelsesarrest. Begge retter mente at varetektsfengslingen skulle skje i form av opp- holdspåbud i egen bolig med elektronisk kontroll, jf. § 184 b. Påtalemyndigheten anket lagmannsrettens kjennelse til Høyes- terett. Det var dermed en videre anke over kjennelse, og Høy- esterett kunne bare prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, jf. § 388 første ledd nr. 2 og 3.

I avsnitt 9 i avgjørelsen er det lagt til grunn at Høyesterett også kunne prøve lagmannsrettens subsumsjon når det gjaldt forholdet til Grunnloven og EMK, men det er feil. Det er sikker rett at Høy- esterett ikke har «subsumsjonskompetanse» ved anke fra påtale- myndigheten til siktedes ugunst, se for eksempel HR-2024-1214-U avsnitt 15. Når det er sagt: Høyesterett holdt seg innenfor prøvings- kompetansen, og det dreier seg om en ren skjønnhetsfeil.

I avsnitt 17–19 gis en oversikt over straffeprosessloven § 184 b og begrunnelsen for bestemmelsen. Det understrekes at **opp- holdspåbud med elektronisk kontroll er en form for gjen- nomføring av varetekt, og ikke et fengslingsgrunnlag**, og at **de ordinære fengslingsvilkårene må være oppfylt**. Videre gjentas en formulering fra forarbeidene om at oppholdspåbud med elektronisk kontroll bygger på «[p]rinsippet om å ikke bruke større inngrep enn nødvendig – minsteinngrepsprinsippet», men at tiltaket «trolig kun vil være aktuelt i et mindre antall saker». Lovens vilkår er nærmere forklart i avsnitt 20:

«Det følger av ordlyden i § 184 b at det sentrale vilkåret er at **oppholdspåbud mv. utenfor fengselet ‘anses egnet’**. Lov- forarbeidene oppstiller **fire kriterier for denne vurderingen**, jf. Prop. 139 L (2022–2023) punkt 32.3 på side 311:

‘Det følger som nevnt av første ledd første punktum at opp- holdspåbud med elektronisk kontroll må være en ‘egnet’ gjen- nomføringsform. I dette ligger det at retten for det første må vur- dere **om formålene med fengslingen etter § 171, § 172, § 173 andre ledd eller § 173 a kan ivaretas med gjennomførings- formen**, for det andre **om siktede er egnet for slik gjennom- føring**, for det tredje **om det finnes et egnet oppholdssted** og for det fjerde **om forholdene for øvrig ligger til rette for slik gjennomføring»**.

Det som stod i fokus i den aktuelle saken var det første kriteri- et – om formålet med fengslingen kunne ivaretas ved oppholds- påbud med elektronisk kontroll. Dette ble derfor drøftet nær- mere, se avsnitt 23–29. **En formulering i forarbeidene om at oppholdspåbud med elektronisk kontroll «i mange tilfeller [...] ikke [vil] kunne ivareta formålet med fengslingen», og «[s]ærlig [...] når fengslingsformålet er å unngå bevisfor- spillelse», gjentas. Regelen er den samme for unndragel- sesfare. Oppholdspåbud med elektronisk kontroll vil på den andre siden «kunne være mer praktisk i enkelte saker der siktede varetektsfengsles på grunn av gjentakelsesfare».**

Hva så med rettshåndhevelsesarrest etter straffepro- sessloven § 172? Høyesteretts svar er at oppholdspåbud med elektronisk kontroll «ikke er utelukket» i disse tilfellene. Forar- beidsuttalelsene om at elektronisk kontroll i mange tilfeller ikke vil ivareta formålet med fengsling, og antakelsen om at tiltaket trolig kun vil være aktuelt i «et mindre antall saker», tilsier likevel, som ankeutvalget uttrykte det, at **«det må foretas en grundig, konkret vurdering av om de hensynene som i det enkelte til- fellet begrunner fengsling etter § 172, kan ivaretas gjennom oppholdspåbud med elektronisk kontroll»**. Ankeutvalget be- merket for øvrig at siktedes mulighet til å forberede sitt forsvar «ikke [...] er et relevant hensyn ved vurderingen av om formålet med varetektsfengsling etter § 172 kan ivaretas gjennom et opp- holdspåbud», se avsnitt 39.

Lagmannsrettens kjennelse ble opphevet på grunn av mangel- full begrunnelse. Ved den nye behandlingen fastholdt lagmanns- retten at varetektsfengslingen skulle skje i form av oppholdspå- bud i egen bolig med elektronisk kontroll. Påtalemyndigheten anket også denne kjennelsen til Høyesterett, og resultatet ble også denne gangen opphevelse, jf. **HR-2025-1832-U**. Denne gangen tok Høyesterett frem teskjeen, jf. avsnitt 36–38:

«Begrunnelsen for å innføre ordningen med oppholdspåbud er, som det går frem av forarbeidene, å innføre et mindre inn- gripende tiltak enn varetekt som gjennomføres i fengsel. Hvor inngripende et tiltak er, vil måtte ha betydning for om og i hvil- ken grad det er egnet til å ivareta allmennhetens rettsfølelse i de helt spesielle situasjonene som § 172 retter seg mot. Det er i så måte stor forskjell på å gjennomføre varetekt i fengsel og ved oppholdspåbud med elektronisk kontroll i eget hjem.

Etter ankeutvalgets syn innebærer dette – i lys av de særlig- ge hensyn som begrunner fengslingsadgangen etter straffepro- sessloven § 172 – **at varetekt i fengsel er det klare utgangs-**

punktet. Oppholdspåbud med elektronisk kontroll vil som regel ikke kunne være egnet til å oppnå formålet med fengs- ling etter § 172. Ikke minst gjelder dette i saker som er i kjer- neområdet for bestemmelsen.

Det kan ikke utelukkes at oppholdspåbud med elektronisk kontroll likevel kan være egnet i § 172-saker etter en konkret vur- dering – lovgiveren har bevisst holdt denne muligheten åpen. Men dette **forutsetter at det foreligger særlige forhold som det er relevant å ta i betraktning ved vurderingen av egnet- hetsvilkåret.»**

På det tredje forsøket innså lagmannsretten at det ikke var grunnlag for oppholdspåbud med elektronisk kontroll, og sikte- des anke over denne kjennelsen ble forkastet av Høyesterett ved forenklet kjennelse i HR-2025-1930-U.

Høyesteretts avgjørelser viser – etter mitt syn – at vare- tektsfengsling i form av oppholdspåbud med elektronisk kontroll i det store og det hele er mindre praktisk når fengs- lingen er begrunnet med bevisforspillelsesfare, unndra- gelsesfare eller rettshåndhevelsesarrest. Gjentakelsesfare kan derimot etter omstendighetene være mer praktisk. Et eksempel på dette er for øvrig Agder lagmannsretts kjennelse 17. september 2025 (LA-2025-145271). Det skal sies at Eidsiva- ting lagmannsrett i en upublisert kjennelse 3. oktober 2025 (sak 25-157004SAK-ELAG) kom til at det var grunnlag for opp- holdspåbud med elektronisk kontroll i en sak hvor fengslingen var begrunnet med unndragelsesfare. Anke til Høyesterett ble forkastet ved forenklet kjennelse i HR-2025-1979-U. Denne sa- ken er imidlertid særegen, blant annet fordi siktede ville ha blitt sittende nærmere sju år i varetektsfengsel uten oppholdspåbud med elektronisk kontroll. Lagmannsretten bygget da også på at vilkårene for oppholdspåbud med elektronisk kontroll «i det fleste tilfeller ikke vil være oppfylt» ved unndragelsesfare.

I forarbeidene er det ellers forutsatt at varetektsfengsling i form av oppholdspåbud med elektronisk kontroll kan være mu- lig når grunnlaget for fengsling er **straffeprosessloven § 173 andre ledd**. Denne bestemmelsen hjemler fengsling uavhen-

gig av lengden på eventuell straff, når det er grunn til å frykte at mistenkte ved flukt til utlandet vil unndra seg straffeforfølgning, og vedkommende ikke har fast bopel i Norge. Allerede på grunn av unndragelseselementet er imidlertid oppholdspåbud med elektronisk kontroll – etter mitt syn – **neppe spesielt praktisk her**.

I forarbeidene er det også forutsatt at varetektsfengsling i form av oppholdspåbud med elektronisk kontroll kan være mulig når grunnlaget for fengsling er **straffeprosessloven § 173 a**. Her hjemles fengsling ved vilkårsbrudd som nevnt i straffeloven § 39 andre ledd (gjentatte eller alvorlige brudd på særvilkår for be- tinget fengsel), straffeloven § 46 første ledd (brudd på vilkår for prøveløslatelse fra forvaring) eller straffeloven § 52 første ledd bokstav a, jf. straffegjennomføringsloven § 44 andre ledd andre punktum (brudd på vilkår for samfunnsstraff), på nærmere angit- te vilkår. Men **heller ikke her kan jeg se oppholdspåbud med elektronisk kontroll vil være spesielt praktisk**.

Hva så med fengsling på grunn av **siktedes begjæring, jf. straffeprosessloven § 171 nr. 4?** Mitt svar er at **det kom- mer helt an på hvilke grunner siktedes begjæring bygger på**. Hvis grunnen er sterk skyldfølelse hos siktede, kan det etter omstendighetene være aktuelt. Er derimot grunnen mangel på et sted å bo eller et ønske om beskyttelse, har jeg vanskelig for å se noe alternativ til varetekt i fengsel når vilkårene for varetekts- fengsling først er oppfylt.

Et siste spørsmål er om straffeprosessloven § 184 b kan være anvendelig ved **fengsling etter arrestordreloven eller utleve- ringsloven eller internering etter utlendingsloven**. Allerede på grunn av lovteknikken er dette en mer plasskrevende øvel- se enn denne spalten tillater, men spørsmålet er uansett **neppe spesielt praktisk**, mye på samme måte som for fengsling er straffeprosessloven § 173 andre ledd. Se likevel Borgarting lag- mannsretts kjennelse 24. september 2025 (LB-2025-149655) om fengsling etter arrestordreloven, hvor muligheten for oppholds- forbud med elektronisk kontroll er forutsatt, men her tenker jeg nok at lagmannsretten tok noe lett på hjemmelsrekken.

Straffeprosess II: Nytt rundskriv om henleggelse av straffesaker

Riksadvokaten publiserte 22. september 2025 et **nytt rundskriv om henleggelse av straffesaker**. Refe- ransen i Lovdata er **RA-2025-2**. Rundskrivet trer i kraft 1. januar 2026. Det viderefører i stor grad gjeldende førin- ger og praksis, men innebærer også visse endringer. Jeg nevner også at det i punkt 3.3 er en redegjørelse for re- glene om klage og omgjøring og i punkt 3.4 en oversikt over adgangen til gjenoptakelse av forfølgningen mv.

Arbeidsrett: Arbeidsgivers plikt til å vurdere omplassering i avskjedssaker

I HR-2024-1188-A slo Høyesterett fast at det i oppsigelsessaker kan gjelde en begrenset og situasjonsbestemt plikt for arbeidsgiver til å tilby omplas- sering ved oppsigelse som skyldes arbeidstakers forhold. **Gjelder en slik plikt til å vurdere omplassering også i avskjedssaker? Svaret er nei, jf. HR-2025-1687-A**. Dette er vel heller ikke spesielt oppsiktsvekkende. Som Høyesterett pekte på, innebærer avskjed at arbeidsgiver kan avslutte arbeidsforholdet umiddelbart. Det vil regulært skyldes alvorlige pliktbrudd fra arbeidstakers side, som medfører at arbeidsgiver ikke lenger har tillit til arbeidstaker. En plikt til å vurdere omplassering gir da ingen mening.

Nøkkelavsnitt: 46 og 47.

Fast eiendom: Rekkevidden av kjøpers undersøkelsesplikt etter avhendingsloven § 3-10 etter lovendringen i 2022

Ved lov 7. juni 2019 nr. 20, i kraft 1. januar 2022, ble avhendingsloven endret. Blant annet ble adgangen til å benytte «som den er»-forbehold ved salg til forbrukere, fjernet, jf. § 3-9. Det overordnede formålet med lovendringen var å var å oppnå tryggere bolighandel i forbrukerforhold basert på et bredere informasjonsgrunnlag, jf. Prop. 44 L (2018–2019) side 5. Høyesteretts dom i **HR-2025-1749-A** kaster lys på rekkevidden av **kjøpers undersøkelsesplikt etter § 3-10 etter lovendringen**.

Saken gjaldt krav om heving av avtale om kjøp av bolig i forbrukerforhold. Selgerne hadde i egenerklæringsskjemaet opplyst at det tidligere hadde vært mus i boligen, og at det var gjort ufaglært arbeid på eiendommen. Etter overtakelse engasjerte kjøperne en sakkyndig, som oppdaget museskader og feil ved boligens kledning og garasjeveggene.

Kjøperne krevde heving. De fikk medhold i tingretten, men ikke i lagmannsretten. Siden kjøperne hadde fått opplysninger som gav grunn til bekymring, mente lagmannsretten det var rimelig å kreve at de undersøkte boligen nærmere, eller tok forbehold ved kjøpet. De hadde dermed ikke overholdt undersøkelsesplikten etter § 3-10, mente lagmannsretten. For Høyesterett var hovedspørsmålet om lagmannsrettens rettsanvendelse var riktig. Det var den ikke, og lagmannsrettens dom ble opphevet.

Førstvoterende konstaterte at de delene av avhendingsloven § 3-10 som var grunnlaget for uenigheten i saken, ikke ble endret i 2022. Endringen av § 3-9 og de hensynene som lå bak, dannet likevel en ramme for tolkningen og anvendelsen av § 3-10, jf. avsnitt 35–36. Mot denne bakgrunnen gikk førstvoterende nærmere inn på lovendringen i 2022, se avsnitt 37–52. I avsnitt 50 understrekes at fjerningen av adgangen til å ta «som den er»-forbehold ved salg

til forbrukere **«i praksis [innebærer] en betydelig omplassering av ansvar og risiko i selgerens disfavør»**. Videre sies i avsnitt 51 at **«[k]jøperens undersøkelsesplikt [...] ikke [må] strekkes så langt at den generelle risikoen for skjulte feil og mangler i realiteten flyttes tilbake til kjøperen, i strid med formålet med lovendringen i 2022.»**

Systemet i avhendingsloven § 3-10 er – enkelt sagt – at første ledd omfatter «noko kjøparen kjente eller måtte kjenne til då avtala vart inngått». Dette «noko» kan kjøperen «ikkje gjere gjeldande som ein mangel». Andre ledd gjelder den situasjonen at kjøperen før avtaleinngåelsen har undersøkt eiendommen eller uten rimeleg grunn unnlatt å følge en selgers oppfordring om undersøkelse. I disse tilfellene kan kjøperen som hovedregel «heller ikkje gjere gjeldande som ein mangel noko kjøparen burde vorte kjent med ved undersøkinga».

Det var uklart om lagmannsretten hadde bygget sin konklusjon på første eller andre ledd. Førstvoterende vurderte saken etter begge ledd.

Under første ledd formulerte han spørsmålet slik, jf. avsnitt 55–56: «I saken her var kjøperne, gjennom salgsdokumentene, kjent med opplysninger om tidligere problemer med mus i boligen og om ufaglært arbeid på eiendommen. Men de var ikke kjent med de konkrete manglene som er påberopt i form av skader fra mus og feil ved det ufaglærte arbeidet.

Spørsmålet er derfor om kjøperens kunnskap må gjelde selve mangelen, eller om det kan være tilstrekkelig å ha kjennskap til opplysninger som indikerer en risiko for mangel, det som kan betegnes som risikoopplysninger. Problemstillingen er nærmere bestemt om slike opplysninger omfattes av uttrykket ‘noko’» »

Selskapsrett: Vilåårene for når en aksjeeier er inhabil til å delta i avstemning på generalforsamlingen i aksjeselskaper

Aksjeloven har ingen generell regel om at en aksjeeier som har en særlig tilknytning til saken som er til behandling, er inhabil til å stemme på generalforsamlingen. En aksjeeier kan derfor for eksempel delta i avstemning på generalforsamlingen i saker om selskapet skal inngå eller si opp en avtale med aksjeeieren. Hvorvidt en slik beslutning står seg, reguleres av aksjelovens materielle bestemmelser, ikke av inhabilitetsreglene.

Fra dette utgangspunktet er det imidlertid gjort unntak for to sakstyper: avstemninger om søksmål og om ansvar. Den aktuelle bestemmelsen er aksjeloven § 5-3 fjerde ledd:

«Ingen kan selv eller ved fullmektig eller som fullmektig delta i en avstemning på generalforsamlingen om søksmål mot seg selv eller om eget ansvar overfor selskapet, og heller ikke om søksmål mot andre eller om andres ansvar dersom han eller hun har en vesentlig interesse i saken som kan være stridende mot selskapets.»

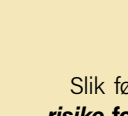
Bestemmelsen skiller altså mellom på den ene siden saker om søksmål mot aksjeeieren selv eller om aksjeeierens eget ansvar, og på den andre siden saker om søksmål mot andre eller om ansvar for andre. I de førstnevnte tilfellene stilles det ingen ytterligere vilkår for inhabilitet. Saken i **HR-2025-1865-A** gjaldt imidlertid avstemming om søksmål mot andre, og Høyesterett måtte derfor vurdere om de

aktuelle aksjeeierne hadde **«vesentlig interesse i saken som kan være stridende mot selskapets»**. I avsnitt 57–58 sammenfattes denne regelen slik:

«Inhabilitetsregelen i **aksjeloven § 5-3 fjerde ledd andre alternativ** krever en **konkret vurdering**. Det må **først identifiseres en særlig interesse hos aksjeeieren, som må være kvalifisert – ‘vesentlig’**. Deretter må det tas stilling til om denne interessen ‘kan’ stride mot selskapets, det vil si om den er egnet til og har en reell mulighet for å stride mot selskapets interesse. Dette betyr i praksis at dersom det først foreligger en vesentlig særlig interesse hos en aksjeeier i den aktuelle saken, skal det lite til for aksjeeieren er inhabil.

Det er ikke nødvendig å ta stilling til hva som er den beste løsningen for selskapet. Dersom spørsmålet er om selskapet skal ta ut søksmål, er det derfor ikke nødvendig å ta stilling til om selskapet alt i alt er tjent med å ta rettslige skritt. Dét er det opp til generalforsamlingen å avgjøre. Det vil normalt være tilstrekkelig for å konstatere inhabilitet at aksjeeieren har en vesentlig egeninteresse i at et søksmål ikke fører fram.»

Nøkkelavsnitt: 57–58 og 64.

Slik førstvoterende forstod rettskildene, vil **«kjennskap til en risiko for mangel som utgangspunkt ikke vil være nok til at en mangelsinnsigelse går tapt etter avhendingsloven § 3-10 første ledd»**, jf. avsnitt 60. Og videre: **«Når kjøperen bare hadde kjennskap til en risikoopplysning, men ikke til selve mangelen, bør spørsmålet om det er grunnlag for å avskjære mangelsinnsigelsen, bero på en vurdering av om undersøkelsesplikten er overholdt. Den vurderingen bør forankres i § 3-10 andre ledd, og ikke i første ledd.»** En presisering ble likevel gjort: Ettersom det er tilstrekkelig at kjøperen «måtte kjenne til» den aktuelle omstendigheten, må det også være tilstrekkelig at han eller hun måtte forstå betydningen som mangel, jf. avsnitt 62.

Under andre ledd er det en mer omfattende redegjørelse, se avsnitt 66–79. Av plassgrunner må jeg her nøye meg med å gjengi avsnitt 79:

«Jeg oppsummerer med at **en generell opplysning fra selgerens side som tilsier at det er en risiko for skjulte feil eller mangler, ikke i seg selv er tilstrekkelig til at kjøperen får en særskilt undersøkelsesplikt**, med den følge at kjøperen kan tape en mangelsinnsigelse etter § 3-10 andre ledd. **Det samme gjelder for generelle oppfordringer til undersøkelse, utover den ordinære visningen, som ikke er nærmere spesifisert eller begrunnet.»**

Det kan nok være ulike oppfatninger om rekkevidden av Høyesteretts dom, men den bør uansett leses. Vi befinner oss innenfor sjangeren «juridisk allmennkunnskap.»

Nøkkelavsnitt: 50, 65, 72–73, 79 og 113.

Strafferett II: Straffrihet – nødrett ved ruspåvirket kjøring

I **HR-2025-1603-A** hadde tiltalte blitt utsatt for vold fra sin tidligere kjæreste og rømt ved å kjøre fra stedet. Hun hadde en promille på 1,36. Kjøringen fant sted gjennom tettbygd strøk en søndag morgen, over en strekning på 1,2 km. Etter kort tid la en politibil seg bak henne, men hun oppdaget ikke denne før hun kom hjem. I tingretten ble hun domfelt for promillekjøring, men i lagmannsretten ble hun frifunnet på grunn av nødrett. I Høyesterett ble hun domfelt.

I avsnitt 13–22 er det en generell og instruktiv redegjørelse for **nødrettsvurderingen, jf. straffeloven § 17**. Sammenfatningsvis kan vilkårene deles i fire: Det må være fare for **skade** (1), **handlingen må skje for å redde noen eller noe fra slik fare** (2), **faren må ikke kunne avverges på annen rimelig måte** (3), og **skaderisikoen må være langt større enn skaderisikoen ved nødretts handlingen** (4). I avsnitt 18 understrekes at det i rettspraksis har vært stilt **«strengt krav» for å akseptere nødrett som frifinnelsesgrunn ved promillekjøring, og at det er «grunn til å videreføre et strengt utgangspunkt**, ut fra de sterke allmennpreventive hensyn som gjør seg gjeldende». Her var det ingen dissens, jf. avsnitt 43.

I den konkrete vurderingen var det derimot dissens, og denne er på mange måter også instruktiv.

Flertallets syn fremgår av avsnitt 23–39. Det tvilsomme var de to siste vilkårene. **Flertallet fant at vilkårene for nødrett var oppfylt for den første delen av kjøreturen, men ikke for den siste delen.** Etter at politiet hadde lagt seg bak tiltalte var nødsituasjonen over, og hun burde i løpet av kjøreturen ha oppdaget politibilen. Det var samtidig forståelig at nødretten ble overskredet, og det ble derfor reagert med straffutmålingsutsettelse, jf. straffeloven § 60. I tillegg ble det idømt tap av førerretten for en periode på seks måneder, som ble ansett utholdt gjennom at førerretten hadde vært midlertidig tilbakekalt. Dette var det

Strafferett I: Lovanvendelse – hensynsløs adferd

Ved straffeloven 2005 ble ærekrenkelses avkriminalisert. Kan noe som ville vært straffbare ærekrenkelser før dette, likevel straffes etter straffeloven § 266 om hensynsløs adferd? Dette var et av spørsmålene i **HR-2025-1726-A**. Sakens faktum var i korthet at en kvinne hadde publisert et innlegg på Facebook om at en navngitt advokat tidligere var straffedømt for seksuallovbrudd. Den eldste og mest alvorlige dommen var 31 år gammel, mens den siste dommen, som var langt mindre alvorlig, ble avsagt drøyt 15 år før publiseringen. Det ble uriktig opplyst at den eldste dommen gjaldt «voldtekt» av mindreårige, men innlegget ble senere endret til «seksuell omgang». Fornærmedes navn ble også erstattet med «Xxxx» og et bilde av fornærmede der ansiktet var sladdet.

Høyesterett – et flertall på fire dommere – fant det klart at **avkriminaliseringen av ærekrenkelser ikke har noen betydning for rekkevidden av straffeloven § 266**. Bestemmelsen skal, på samme måte som forgjengeren i straffeloven 1902 § 390 a, ikke ramme det rene meningsinnholdet i en ytring, men dersom en omdømme-krenkelse, på bakgrunn av måten den er framsatt på og omstendighetene for øvrig, utgjør en hensynsløs krenkelse av en annens fred, rammes den av § 266. Dommen inneholder også en utførlig drøftelse av forholdet til ytringsfriheten. Lagmannsrettens lovanvendelse var riktig når lagmannsretten hadde kommet til at kvinnen skulle straffes etter § 266. Kvinnen ble også – og det enstemmig – dømt til å betale oppreisningserstatning med 50.000 kroner.

Nøkkelavsnitt: 21, 29, 37, 41, 56, 67, 74 og 76.

Strafferett III: Reaksjonsfastsettelse – diverse

Siden sist har det kommet flere avgjørelser fra Høyesterett som hører under overskriften reaksjonsfastsettelse. Spennet er imidlertid stort. Her gis en skissemessig oversikt:

▪ **Straffutmåling for seksuell omgang med barn under 14 år.** I **HR-2025-1727-A** hadde tiltalte i en alder av 18 år og 5 måneder hatt samleie med en jente på 13 år og 7 måneder og en jente på 14 år og 3 uker. Etter tidligere lovgivning ville det første forholdet gitt fire års fengsel, mens det andre forholdet ville gitt fengsel i seks måneder. Det gikk altså et skarpt skille ved straffutmålingen ut fra om fornærmede var under eller over 14 år.

Ved lov 20. juni 2025, i kraft 1. juli 2025, ble imidlertid minstestrafen for samleie med barn under 14 år opphevet. Lovgiver la samtidig til grunn at det ikke var nødvendig å angi et normalstraffenivå i lovforarbeidene for seksuallovbrudd, men at domstolene skal utmåle en forholdsmessig straff. Bakgrunnen for endringene var at minstestraft og en angivelse av normalstraffenivå innebar en reell risiko for at straffen vil bli uforholdsmessig høy i enkelte saker.

Høyesterett tok utgangspunkt i at lovgiver har forutsatt at opphevelse av minstestrafene ikke skal endre det generelle straffenivået ved seksuallovbrudd. Samtidig har lovgiver uttalt at domstolene fremover bør ha frihet til å legge noe mindre vekt på om fornærmede er over eller under 14 år, fordi seksuell omgang med barn i den alderen uansett kan være klanderverdig og skadelig. Høyesterett viste videre til at loven bygger på at barn under seksuell lavalder ikke kan samtykke til seksuelle handlinger, men at lovforarbeidene viser at en viss nærhet i alder og utvikling mellom fornærmede og tiltalte kan tillegges vekt ved straffutmålingen. I den konkrete vurderingen hadde det vekt at overgrepene var alvorlige. På den andre siden var de ikke et resultat av overtalelse eller press fra tiltaltes side. Domfelte var blitt myndig, men han var fortsatt skoleelev og bodde hjemme hos sine foreldre. Dersom han hadde vært under 18 år, ville han fått en vesentlig mildere straff enn det som nå er aktuelt. Det ble uttalt at straffverdigheten er noe mindre når handlingen er begått av en person like over 18 år, sammenliknet med voksne mennesker. For den yngste av de to fornærmede, ble det lagt en viss vekt på at tiltalte flere ganger spurte om alderen hennes og fikk opplyst at hun var 15 år.

Den samlede straffen ble satt til fengsel i 1 år og 6 måneder, hvorav 1 år ble gjort betinget med en prøvetid på 3 år. Til sammenlikning hadde lagmannsretten, som avsa sin dom for ikrafttredelsen av den nevnte lovendringen, satt straffen til fengsel i 4 år og 2 måneder, og uten noen betinget del. Det er for øvrig flere avgjørelser på vei om betydningen av lovendringen. Fortsettelse følger. Nøkkelavsnitt: 22, 25, 27, 29 og 37.

▪ **Skal det ved straffutmåling for brudd på besøksforbud, jf. straffeloven § 168 bokstav b, gis fradrag i straffen fordi siktede har vært underlagt elektronisk kontroll av besøksforbudet etter straffeprosessloven § 222 g? HR-2025-1960-A** gir veiledning om dette. En rett til fradrag i straffen kan ikke forankres i straffeloven § 83 om varetektsfradrag. Belastningen ved å ha vært underlagt elektronisk kontroll kan imidlertid vektlegges som en formildende omstendighet etter **alminnelige straffutmålingsprinsipper**. **Størrelsen av fradraget må bero på hvor inngripende den elektroniske kontrollen har vært i omfang og varighet. Det må dessuten gjelde en viss terskel for når fradrag skal gis.**

I avsnitt 30 sies det at det må det foreligge **«særlige forhold – i form av belastninger eller konsekvenser vesentlig utover det vanlige – for at en relativt kort periode med elektronisk kontroll, som saken her gjelder, skal få betydning for fengselsstraffen»**. Det kan **ikke legges særlig vekt på om elektronisk kontroll av besøksforbud i det enkelte tilfellet er brukt som et alternativ til varetektsfengsling**. I den aktuelle saken hadde den elektroniske kontrollen hatt en varighet på 50 dager, med en forbudssone som omfattet Alta. Siktede hadde bolig her og måtte derfor flytte, men terskelen for fradrag var ikke nådd. Nøkkelavsnitt: Ikke oppgitt.

▪ **Rettighetstap i form av tap av retten til å være eier i selskaper. Høyesterett har i HR-2025-1866-A avklart at straffeloven § 56 ikke gir hjemmel for å forby noen å eie aksjer i aksjeselskaper eller allmennaksjeselskaper.** Noe som derimot kan forbys så lenge lovens vilkår er oppfylt, er å utøve organisatoriske rettigheter som er knyttet til aksjer, for eksempel forbud mot å stemme, enten selv eller ved fullmektig, på generalforsamlingen. Høyesterett la til at det er mulig at dette kan stille seg annerledes for eierskap i ansvarlige selskaper, på den måten at også eierskap her kan forbys, men tok ikke stilling. Nøkkelavsnitt: 27, 30–31 og 38–39.

▪ **Rettighetstap i form av fradømmelse av stilling som politibetjent. Denne formen for rettighetstap gir utvilsomt straffeloven § 56 hjemmel for, men i HR-2025-1748-A var ikke lovens vilkår oppfylt.** Saken gjaldt en politibetjent som var funnet skyldig i å ha motarbeidet politiets etterforskning av en sak om mishandling i nære relasjoner. Etterforskningen var rettet mot en venn av betjenten. Betjenten ødela sin mobiltelefon etter at tingretten hadde truffet beslutning om beslag og ransaking av den. Avgjørende for konklusjonen var, som det sies i avsnitt 51, at «det vil være en for streng straff å frata [vedkommende] stillingen som politibetjent når dette får så store konsekvenser for ham», og at denne straffen «bør forbeholdes de mer alvorlige tilfellene». Nøkkelavsnitt: 25, 35 og 51.

▪ **Forlengelse av forvaring. HR-2025-1867-A** gjaldt forlengelse av forvaring med to år for en utenlandsk statsborger som i 2014 ble dømt for voldtekt til forvaring med en tidsramme på syv år og en minstetid på fire år. Tidsrammen for forvaringen var allerede forlenget to ganger. Forlengelse ble heller ikke nå ikke ansett uforholdsmessig. Nøkkelavsnitt: 60–63.

▪ **Ungdomsstraff kombinert med ubetinget fengsel.** Høyesteretts dom i **HR-2025-1733-A** gir veiledning om hvordan ubetinget fengsel skal kombineres med ungdomsstraff. Hvis vilkårene for å kombinere de to straffartene er oppfylt, må den konkrete kombinasjonen **«fastsetjast ut frå kva som samla sett er mest eigna for å få den tiltalte på rett kjøp»**, jf. avsnitt 23. Saken gjaldt straffutmåling etter domfellelse for blant annet drapsforsøk og grov kroppsskade begått av en gutt på 15 og et halvt år. Resultatet ble en fengselsstraff på 1 år og 9 måneder som skulle etterfølges av ungdomsstraff med en gjennomføringstid på 2 år. Nøkkelavsnitt: Ikke oppgitt.

Sivilprosess: Rekkevidden av bevisforbudet og bevisfritaket i tvisteloven § 22-5 om betroelser til særlige yrkesutøvere.

Siden sist har det kommet **tre avgjørelser som på ulike måter kan kaste lys over bevisforbudet og bevisfritaket i tvisteloven § 22-5 om betroelser til særlige yrkesutøvere.**

I **avdelingsavgjørelsen i HR-2025-1945-A** var spørsmålet hvilken rekkevidde bevisforbudet i første ledd har i tilfeller der opplysninger som etter sin karakter er omfattet, også er meddelt en tredjepart. Svaret gis i avsnitt 59:

«Opplysninger som etter sin karakter er omfattet av bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 [første ledd], kan bare kreves fremlagt i den utstrekning den som bevisforbudet skal beskytte, samtykker eller på annen måte må anses for å ha oppgitt vernet om fortrolighet mellom advokat og klient. Opplysningene kan da ikke lenger anses ‘betrodd’, og bevisforbudet vil ikke være til hinder for bevistilgang. Dette gjelder også der opplysningene er meddelt en tredjepart, eller en tredjepart har fått tilgang til opplysningene på annen måte.»

Den nærmere vurderingen av om og eventuelt hvor langt klienten har oppgitt vernet om fortroligheten, må bli konkret, se nærmere om dette i avsnitt 60–61.

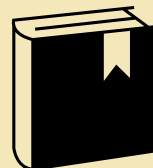
Nøkkelavsnitt: 59–61.

I **ankeutvalgets avgjørelse i HR-2025-1717-U** hadde lagmannsretten lagt til grunn at **«[o]pplysninger som er allment tilgjengelige på grunnlag av åpne kilder, [...] ikke [er] hemmeligheter og omfattes heller ikke av bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 [første ledd]»**. Dette var ikke uttrykk for noen uriktig lovforståelse.

Til slutt noen ord om **Borgarting lagmannsretts kjennelse upubliserte kjennelse 26. juni 2025** (sak 25-088068ASK-BORG/04). Anke til Høyesterett ble forkastet ved forenklet kjennelse i HR-2025-1794-U. Her står den underliggende saken mellom staten ved Forsvarsdepartementet og flere selskaper som med en samlebetegnelse er kalt «helikopterselskapene». Det interessante her er **hvordan tvisteloven § 22-5 forholder seg til bistand fra internjurister uten advokatbevilling, og som ikke på annen måte er registrert som advokater.** Konkret dreide det seg om helikopterselskapenes internjurister.

Lagmannsretten kom til at **bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 første ledd ikke fikk anvendelse.** Bestemmelsen må tas på ordet. Ordet «advokater» i norsk rett omfatter kun personer med advokatbevilling, jf. også definisjonen i advokatloven § 2 bokstav a.

Spørsmålet var så om bevisfritaket i tvisteloven § 22-5 andre ledd fikk anvendelse, noe som var betinget av blant annet at de aktuelle opplysningene **var betrodd under «rettslig bistand eller liknende virksomhet»**. Alternativet «rettslig bistand» ble tatt inn ved ikrafttredelsen av advokatloven 1. januar 2025. Før dette viste bestemmelsen til «rettshjelp etter domstoloven § 218 annet ledd». Rettshjelp etter den bestemmelsen var forbeholdt advokater og andre som etter loven hadde adgang til det. Bakgrunnen for endringen var at rettsrådsmonopolet ble opphevet ved advokatloven, og at bevisfritaket skulle kunne omfatte alle som yter rettslig bistand etter advokatloven kapittel 14, jf. NOU 2015: 3 side 392. Begrepet «rettslig bistand» er definert i advokatloven § 2 bokstav d, til «råd og annen bistand om rettslige spørsmål som ytes til andre». Den tidligere bestemmelsen om rettshjelp var ikke rettet mot internt ansatte jurister som kun ga rettsråd til egen arbeidsgiver. Det var heller ingenting som tydet på at lovgiver mente å utvide bevisfritaket i § 22-5 andre ledd til å omfatte internjurister som ikke tilbyr rettslig bistand til eksterne tredjeparter. Formålet med å oppheve rettsrådsmonopolet var i hovedsak at jurister i større grad skulle bli relevante aktører på markedet for juridiske tjenester enn rettshjelpere var før lovendringen, jf. Prop. 214 L (2020–2021) side 26. Dette hensynet slo ikke til for internjurister som kun yter juridisk bistand til selskapet de er ansatt i, mente lagmannsretten, og lagmannsretten fant dermed at **internjuristene ikke kunne anses for å yte «rettslig bistand»**. **Det dreide seg heller ikke om «lignende virksomhet»**.

Nye lover i kraft

Denne oversikten dekker perioden 23. august 2025 – 10. oktober 2025:

Justis- og beredskapsdepartementet

• Lov 29. april 2022 nr. 26 om endringer i **grenseloven, utlendingsloven** og **politiregisterloven** (etablering av systemer for inn- og utreise, fremreise og passasjerlisteopplysninger mv.) og lov 21. juni 2024 nr. 47 om endringer i grenseloven og utlendingsloven mv. (interoperabilitet og visuminformasjonssystemet mv.). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del V (lov 29. april 2022 nr. 26 om endringer i grenseloven, utlendingsloven og politiregisterloven (etablering av systemer for inn- og utreise, fremreise og passasjerlisteopplysninger mv.), utlendingsloven ny § 9a i del I i kraft 19. september 2015.)

• Lov 20. desember 2023 nr. 108 om digital sikkerhet (**digitalsikkerhetsloven**). (1. oktober 2025.)

• Lov 20. juni 2025 nr. 84 om endringer i **utlendingsloven** mv. (familieinnvandring m.m.). (Delt ikraftsetting. De delene av loven som ikke allerede har trådt i kraft, trer i kraft 1. september 2025, med unntak av bestemmelsene omfattet av lovvedtakets del III punkt 2.)

Energidepartementet

• Lov 20. juni 2025 nr. 44 om **Norgespris** og strømsønad til husholdninger. (Delt ikraftsetting. Loven § 10 i kraft 29. august 2025. Øvrige bestemmelser i loven i kraft 15. september 2025.)

Finansdepartementet

• Lov 13. desember 2024 nr. 77 om Riksrevisjonen (**riksrevisjonsloven**). (Delt ikraftsetting. Paragraf 2-2 i kraft 1. oktober 2025.)

• Lov 20. juni 2025 nr. 56 om endringer i **folke-registerloven** og **skatteloven** (særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv.) (1. oktober 2025.)

• Lov 20. juni 2025 nr. 57 om godtgjøring og andre ytelser til stortingsrepresentanter (**representantytelsesloven**). (1. oktober 2025.)

Helse- og omsorgsdepartementet

• Lov 20. juni 2025 nr. 67 om endringer i psykisk helsevernloven og pasient- og brukerrettighetsloven mv. (bedre beslutningsgrunnlag og behandling). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del VII (**helse- og omsorgstjenesteloven**) § 9-2 i kraft 1. september 2025.)

• Lov 20. juni 2025 nr. 68 om endringer i **bioteknologiloven** (vilkår for preimplantasjonsdiagnostikk og forbod mot genetisk testing av barn utanfor helsetenesta). (1. oktober 2025.)

Klima- og miljødepartementet

• Lov 20. juni 2025 nr. 89 om endringer i **geneteknologiloven**. (1. oktober 2025.)

Jus.no

Din kompetanseportal for juridisk etterutdanning

- Over 750 digitale kurs
- Bli JUS-abonnent og strøm så mye du vil
- Her finner du møteplassene for fagmiljøet
- Enkel kontroll og oversikt over din etterutdanning

JUS – Juristenes utdanningsenter

Etterutdanning i november

JUS tilbyr kurs innenfor en rekke fagområder i høst med flinke og anerkjente fagfolk som foredragsholdere.

ANKEFORBEREDELSE OG PROSEDYRE FOR HØYESTERETT I STRAFFESAKER

Kurset tar sikte på å gi aktor og forsvarer et best mulig grunnlag for å håndtere en straffesak for Høyesterett, og arrangeres i fellesskap av JUS og Høyesterett. Foredragsholdere er Arne Gunnar Aas, Halvard Helle, Knut Erik Sæther, Thomas Frøberg, Wenche Elizabeth Arntzen og Tor-Aksel Busch.

Dato: 10. november **Sted:** Høyesterett **Pris:** 4000 kroner

DET ÅRLIGE KURSET FOR EIENDOMSMEGLERE

Kurset gir en praktisk og oppdatert gjennomgang av både meglingsfaglige temaer og eiendomsjuss – og oppfyller kravene til etterutdanning etter eiendomsmeglingsloven.

Dato: 13. november. **Sted:** Livestream. **Pris:** 7750 kroner

DET ÅRLIGE PERSONSKADE-ERSTATNINGSRETTSKURSET

Årets kurs tar for seg temaer som menneskerettighetenes betydning, utgiftserstatning, pensjonstap og grunneiers ansvar.

Dato: 13.–14. november. **Sted:** Sandefjord / Livestream. **Pris:** 7100 kroner

ARBEIDSRETT MED UTSPRING FRA BRÜSSEL 2025

EU/EØS-basert arbeidsrett er temaet for kurset, som i år arrangeres i Oslo. Gir kunnskap om virksomhetsoverdragelse og masseoppsigelsesdirektivet. Med Tarjei Bekkedal og Per Arvid Sjøgård.

Dato: 18. november **Sted:** Oslo kongressenter Folkets hus. **Pris:** 5250 kroner

MASTERCLASS I FAMILIE-, ARVE- OG SKIFTERETT: USKIFTE

Professor John Asland leder kurset, som går i dybden på uskifte og praktiske problemstillinger. Kurset passer for deg med minst fem års erfaring innen familie- og arverett.

Dato: 26. november. **Sted:** Oslo. **Pris:** 4900 kroner

JUS digitale portefølje gjør faglig oppdatering mer tilgjengelig. For informasjon om bedriftsabonnement, kontakt niklas.kallis@jus.no.

Tidligere riksadvokat
Tor-Aksel Busch.

Forfatter: Nicolay Skarning
Forlag: Universitetsforlaget
Antall sider: 363
Pris: 579 kroner

Oppsigelse ved mangelfull arbeidsytelse eller illojalitet, 2. utg.

Seks år er gått siden forrige utgave. Boken har tatt med rettspraksis frem til 2025, inndelt etter hvilken side som vant frem i sakene. Boken gir en oversikt over regler og rettspraksis knyttet til oppsigelse ved mangelfull arbeidsytelse eller illojalitet. Boken er delt i ti deler, og starter med et kapittel om prøvetid. Deretter følger kapitler om mangelfull arbeidsytelse, lojalitetsplikten, arbeidstakers yringsfrihet, bevisbyrde og saksbehandling. De fire siste kapitlene er viet rettspraksis knyttet til de to temaene.

Til hvert kapittel finnes en huskeliste og praktiske råd. Forfatteren er partner i Simonsen Vogt Wiig og ble i 2017 tildelt hederen «Årets advokatprestasjon» etter seier i Høyesterett i plenum i Holship-saken.

Forfatter: Svein Magnussen
Forlag: Abstrakt
Antall sider: 388
Pris: 537 kroner

Vitnepsykologi 3.0

«Vitnepsykologi som fagdisiplin er i sterk vekst nasjonalt og internasjonalt, både i antall forskere og i forskningsvolum. Og nye temaer kommer til. Tredje utgave bringer leseren til fronten av den internasjonale forskningskunnskapen. Med eksempler fra saker kjent fra dagspressen, gjennomgår boken forskning på hva vi kan forvente av vitner i faktiske kriminalsaker», heter det på bokens vaskeseddel.

Boken har sju kapitler: Hva er vitnepsykologi? I vitneboksen. Når vitner husker feil: Utfordringer til hukommelsens pålitelighet – og mottrekk. Falske minner og falske tilståelser. Peer, du lyver! Vurdering av troverdighet. Barn som vitner. Vurderinger og beslutninger i etterforskning og rettssal. Boken har også et stikkordregister, og en fylldig referansedel. Forfatteren er dr.philos. og professor emeritus ved UiO.

I nær to år har disse to, Wikborg Rein-partner Morten Valen Eide og senioradvokat Peter Jebsen,

arbeidet for å få på plass en ny standardkontrakt for skipsbygging. I høst kom arbeidet endelig i havn. I samarbeid med Norske Skipsverft og Norges Rederiforbund lanserte Wikborg Rein og Nordisk Skipsrederforening SHIP25 i midten av oktober. Kontrakten bygger videre på den norske tradisjonen med enighet mellom verft og redere, og er oppdatert for å møte dagens tekniske og regulatoriske krav. Foto: Sten E. Eriksen/Wikborg Rein

– Fra studentene får vi mange innspill om saker de er opptatt av, forteller Nicolai L. Dolva.

Drivkraft for fellesskapet

– Jeg lever drømmen; å være advokat i egen by. Å kunne være en ressursperson for personene og selskapene i ditt eget nærmiljø, betyr veldig mye, sier Nicolai Løland Dolva.

TEKST: NINA SCHMIDT

Dolva ble tatt opp som partner i Alver Advokatfirma i januar i fjor. Han er spesialisert innen idrettsjuss, arbeidsrett og selskapsrett, er fast oppnevnt voldgiftsdommer i Norges Fotballforbund, og har flere styreverv.

I tillegg har Dolva en tjue prosents stilling ved NTNUs avdeling på Gjøvik, der han underviser i forretningsjuss ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse. Han foreleser også i idrettsjuss ved Universitetet i Innlandet.

Bachelorutdanningen i juss ved Universitetet i Innlandet på Lillehammer er viktig for advokatfirmaet, forteller Dolva.

– Flere som jobber hos oss, inkludert meg selv, har tatt de tre første studieårene der. Vi tar inn traineer derfra hele året. Det gjør noe med dynamikken at det er studenter i egen by som er superinteresserte i hva vi holder på med, og vi kan ikke få gitt dem nok input om hva advokatlivet og de faglige utfordringene innebærer, sier han.

GIR LYKKEFØLELSE

Samtidig er Nicolai Dolva leder for Oppland krets, og en veletablert talsperson for advokatmiljøet i den tidligere OL-byen.

Etter noen år i advokat- og konsulentbransjen i Oslo, flyttet han med familien tilbake til Lillehammer i 2018. På vinterstid hender det titt og ofte at han spenner på seg skiene på vei til jobb og barnehage.

– Da har jeg den ene ungen i pulk, og den andre går selv. Når

En av dem vinner Talentprisen 2025!

Advokatforeningens talentpris deles ut 20.november. Her er de tre finalistene.

TRE KJAPPE

Hvem er den flinkeste advokaten i Norge på ditt felt?

– Sven Bjørk i Arntzen Grette. Idrettsjuridisk er Eirik Monsen i SME meget dyktig.

Har du et faglig forbilde?

– Lars Harald Rylandsholm, daglig leder hos oss. Han har lært meg mye om fag og om advokatrollen.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Idrettsutøveres rettsstilling, da spesielt individuelle utøvere og især vinteridrettsutøvere. Deres rettigheter bør åpenbart styrkes, og den arbeidsrettslige stillingen avklares. De færreste tjener store penger på idretten sin, og mange utøvere ender sine karrierer i 30-årene uten noen form for pensjonsopptjening og med betydelig grad av økonomisk usikkerhet.

Nicolai Løland Dolva (35)

Partner i Alver Advokatfirma, Lillehammer
Spesialisert innen arbeidsrett, selskapsrett, idrettsjuridiske problemstillinger og tvisteløsning.

vi så passerer virksomheter eller mennesker man har hjulpet på veien, gir det meg en følelse av lykke, sier Dolva.

Han har selv rekruttert en barndomskompis og hans samboer til firmaet.

– Da de begynte hos oss, hadde han vært to år i Thommesen og hun to år i BAH. Når slike folk banker på døra, må vi kaste oss rundt. At de flytter hjem til Lillehammer gir ringvirkninger på mange plan, de er ressurspersoner i både skole- og idrettsmiljøer.

KURSER LOKALT NÆRINGSLEV

Alver Advokatfirma har tolv advokater og en advokatfullmektig, og har kontorer på Gjøvik og Lillehammer. Selskapet arbeider opp mot både næringslivet og privatmarkedet, og er blant annet spesialisert i rådgivning knyttet til regelverket for bruk av kunstig intelligens. Selskapet arrangerer ulike kurs mot forskjellige bransjer, blant annet kurset «Entreprenørskolen» for aktører innen bygg og anlegg. •

Juryen uttaler:

«Nicolai utmerker seg som en sentral ressurs i arbeidsmiljøet, og omtales som en god menneskekjenner og en drivkraft for kollegialt fellesskap. Juryen har særlig lagt merke til hans vilje til å yte det lille ekstra for sine kolleger. Nicolai har ved flere anledninger bidratt til å rekruttere talenter til advokatmiljøet på Lillehammer. Han har sørget for at nyansatte får oppdrag og mulighet til å etablere seg i regionen. Nicolai engasjerer seg også som leder av Oppland krets, og holder velkomstforedrag for nye jusstudenter ved Universitetet i Innlandet. Nicolai beskrives som en samlende, raus og tillitsskapende kollega som setter andres utvikling først.»

Kine Fusche Jenssens mellomnavn uttales «Fuske», noe som ofte skaper latter blant både klienter og kolleger.

Har skapt nasjonalt nettverk

– Jeg er Kongsberg-patriot, og synes det er veldig gøy å ha skapt en attraktiv arbeidsplass her i byen, sier Kine Fusche Jenssen.

TEKST: NINA SCHMIDT

For fem år siden flyttet Kine Fusche Jenssen hjem til Kongsberg for å starte eget advokatfirma, etter å ha jobbet et års tid i SjødinMeling i Stavanger. Med seg i bagasjen hadde hun også flere års erfaring fra byggesaksavdelingen i Kongsberg kommune, og erfaring fra et nyetablert firma i Tønsberg.

– Jeg tenkte at Kongsberg burde ha noen kule arbeidsplasser som gjør at folk vil komme til byen og bli her, så jeg startet opp et advokatfirma selv, og det gikk over all forventning fra dag én. Vi er det første advokatfirmaet som etableres i Kongsberg med et uttalt mål om vekst. De andre som driver og har drevet før oss, har sittet på hver sin tue, med hver sitt selskap, sier Jenssen.

I dag har firmaet to ansatte advokater, en advokatfullmektig og to i administrasjonen.

KREVENDE Å VÆRE POLITIKER

Kongsberg er en by som vokser i rakettfart, og at det sies at Kongsberggruppen ansetter om lag to personer om dagen, forteller Jenssen

Selv er hun interessert i politikk, og sitter i kommunestyret for Høyre.

– Jeg skulle ønske jeg kunne være den dama som gikk foran, og som klarte å balansere politisk arbeid med å være selvstendig næringsdrivende. Men det har vist seg å være vanskeligere enn jeg trodde. De fleste kommuner står nå i en krevende situasjon og må ta vanskelige avgjørelser. Dessverre har jeg erfart at mitt politiske engasjement har gått utover jobben min, fordi mange ikke klarer å skille mellom person og sak. Jeg begynner å forstå hvorfor mange kommunestyre består av en stor andel pensjonister. Som selvstendig næringsdrivende er jeg avhengig av å selge tillit, sier Jenssen.

GRÜNDEREN FIKK TVILLINGER

Ett år etter at hun startet opp firmaet, fikk hun og samboeren tvillinger.

– Det ble en stresstest for firmaet. Å drive for seg selv er ikke tilrettelagt for kvinner. Men det gikk på et vis, og jeg kom tilbake i jobb ganske raskt.

Faglig er Jenssen spesialisert innen eiendom i vid forstand.

– I starten jobbet jeg bredt med veldig mange rettsområder, men nå som vi er flere, har vi funnet våre fagområder, og nå jobber jeg nesten bare eiendomsrett, sier hun.

Hun er også leder av Advokatforeningens nettverk for gründere som driver egen advokatvirksomhet. •

TRE KJAPPE

Hvem er den flinkeste advokaten i Norge på ditt felt?

– Fredrik Holth i Holth & Winge i Asker. Han er ekspert på plan- og bygningsrett, og har skrevet en rekke fagbøker og artikler. Han er nummer 1 innenfor fagområdet.

Har du et faglig forbilde?

– Jeg har to, og jeg klarer ikke å velge mellom dem; Brynjar Meling og Arvid Sjødin

Hva brenner du for, rent faglig?

– For rettssikkerhet for alle; at rettens prinsipper skal gjelde likt og rettferdig for alle borgere, uavhengig av bakgrunn eller ressurser. Rent faglig handler dette for meg om forutsigbarhet, likebehandling og reell tilgang til både juridisk bistand og rettssystemet.

Juryen uttaler:

«Kine har utmerket seg som en leder med særlig evne til å fremme utvikling og mangfold i advokatbransjen. Hun har etablert og videreutviklet et firma som på kort tid har vokst og skapt nye arbeidsplasser, og utviser et sterkt engasjement for faglig og personlig utvikling blant sine medarbeidere. Som leder for Advokatforeningens nettverk for advokatvirksomhet har hun skapt en nasjonal arena for erfaringsutveksling, samarbeid og kompetanseutvikling blant eiere og ledere av små og mellomstore advokatforetak. Dette har bidratt til å styrke profesjonens kjerneverdier. Hun inspirerer kollegaer til å ta ansvar for både klienter og samfunn.»

Kine Fusche Jenssen (40)

Partner, Advokatfirmaet Fusche Jenssen, Kongsberg
Spesialitet: Plan- og bygningsrett i bred forstand, kontraktsrett, entrepriserett, ekspropriasjon- og erstatningsrett, tingsrett og panterett.

Thomas Horn er ansvarlig for Schjødts pro bono-arbeid. Hans hjertebarn er den nordiske prosedyrekonkurransen i menneskerettigheter, som han har jobbet for i over tjue år.

Rettssikkerhetsgarantisten

Prosedyrespesialist Thomas Horn veileder advokatfullmektiger til bevilling og erfarne advokater til å bestå prøven i Høyesterett, og har et særlig engasjement for advokatens rolle som samfunnsbygger.

TEKST: NINA SCHMIDT

Jeg er generelt sett engasjert og nysgjerrig, sier Thomas Horn. Han har jobbet i Schjødts prosedyreavdelingen siden han var 28 år, og er i dag leder av Schjødts såkalte «Special Resource Team». Han fikk møterett for Høyesterett i 2010 og tok doktorgrad i 2015. Temaet for hans avhandling var menneskerettigheter og straffeprosess, mer bestemt isolasjon i varetekt, et tema han fortsatt er engasjert i som medlem av Advokatforeningens isolasjonsgruppe.

Horn har også sittet i foreningens menneskerettighetsutvalg i en årrekke, og var foreningens representant i Tilsynsutvalget for politiarrester.

– Da jeg satt i menneskerettighetsut-

valget, oppdaget vi at tilsynet kun bestod av politifolk og statsadvokater. Det synes vi ikke var tilfredsstillende. Derfor fikk vi inn representanter fra Advokatforeningen, forteller Horn.

TUNGE PRØVESAKER

Horns prøvesaker for Høyesterett var saken om bokhandleren i Kabul, der bokhandleren tapte mot forfatter Åsne Seierstad. Sammen med Ingvald Falch prosederte han også den såkalte rede-riskattesaken som prøvesak, en prinsipiell plenumssak knyttet til verdier for 14 milliarder kroner.

Han har siden ført flere store saker for Høyesterett. Tidligere i år vant han frem i en storkammersak som handlet om forholdet mellom brudd på innreiseforbudet etter utlendingsloven, og EØS-avtalens rekkevidde.

VEILEDER KOLLEGER

I Schjødt er Horn coach for advokater som skal ha sin første prøvesak.

– Vi har et formalisert opplegg med trening for prøveadvokater som legger til

TRE KJAPPE

Hvem er den flinkeste advokaten i Norge på ditt felt?

– På prosedyrefeltet har Halvard Helle mer enn 75 saker for Høyesterett. Ellers vil jeg nevne Sigurd Holter Torp, Trond Sollund og Halvor Manshaus.

Har du et faglig forbilde?

– I Schjødt har jeg «vokst opp» med Ingvald Falch, Vidar Strømme og Cato Schiøtz som prinsipaler. På menneskerettsfeltet har jeg enorm respekt for Erik Møse og Arnfinn Bårdsen.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Samarbeid og fellesskap, og gleden av å forstå og formidle. Jurister bør ha en viss dose empati, og provoseres av ukritisk tenking. Hvis jeg kan være til nytte for andre og motvirke urett, synes jeg det er givende.

Juryen uttaler:

«Thomas har utmerket seg i sin rolle som rekrutteringsansvarlig i Schjødt. Han har ansvar for å lede fullmektiger frem til advokatbevilling, og har også vært veileder og sidemann for 18 advokater som har avlagt prøven for Høyesterett, og har bidratt til å forme flere av landets fremste prosedyretalenter. Et illustrerende eksempel er hans arbeid som leder for sin delegasjon i Den Nordiske prosedyrekonkurransen for menneskerettigheter. Thomas har undervist i sivilprosess og straffeprosess ved UiO, og beskrives som en advokat som har et særlig engasjement for advokatens rolle som samfunnsbygger og rettssikkerhetsgarantist.»

rette for at advokaten kan utvikle seg og gjøre en god jobb. Vi har for eksempel milepæler for alt som skal gjøres, som skriftlige manus og disposisjoner og den slags. Vi kjører som regel tre prøveprosedyrer i forkant, og en ordentlig generalprøve, sier Horn.

At juryen anerkjenner advokater som bidrar til å utvikle andre, synes han er veldig flott.

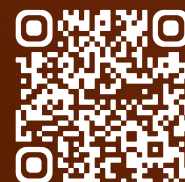
– Hvis et firma som Schjødt skal gjøre den beste jobben som er mulig å få til for en klient, så fordrer det at advokatene hele tiden øker sin kompetanse. Jeg tror at man blir flinkere hvis man får hjelp av andre i dette arbeidet, for advokatarbeidet handler ikke om soloprestasjoner, men om viktig lagspill. Jeg trives i alle fall best i miljøer som legger til rette for erfaringsdeling, sier han.

Thomas Horn (52)

Partner i Schjødt

Spesialfelt: Prosedyre innen de fleste områder

JULEGAVE TIL DINE ANSATTE?

Ved å kjøpe gavekort fra Redd Barna gir du livreddende hjelp til barn som lever i krig, fattigdom og på flukt. Gi en julegave med mening – Scan QR koden eller besøk reddbarna.no/butikk

Redd Barna

ADVOKAT-BOOM I REALITY

Hva har strafferettsadvokater, en avgått statsråd og en sjakkekspert til felles? Jo, de lager TV-underholdning.

TEKST: THEA N. DAHL

Brynjar Meling deltok i årets sesong av «Farmen Kjendis». Foto: Anton Soggiu / TV 2

Torstein Bae som rampenisse. Foto: Espen Solli / TV 2

Emilie E. Mehl deltar i årets sesong av «Skal vi danse». Foto: Thomas Andersen, TV2/NTB.

”
Å lage TV er først og fremst gøy. Tretti år med terror, barnedrap og voldtekt skapte et behov for avveksling.

BRYNJAR MELING

Du har kanskje sett dem selv: Mar-sjerende i tropp, som forræderske svikere eller som bønder på en gård satt hundre år tilbake i tid. Vi snakker selvsagt om realitydeltakerne.

Hva er det som gjør at advokater og jurister stadig oftere er å se på underholdningsskjermen? Hva får de igjen for det?

For å finne svaret på hvorfor, skal vi slå av en prat med et utvalg. Først ut, er Emilie E. Mehl. Fersk avgått statsråd, tidligere fullmektig i Elden og dreven reality-deltaker.

Som 22-åring vant hun «Anno» i 2015. Noen år senere vant hun «Kompani Lauritzen» også. Nylig var hun med på «Watt Kjendis» og hun har tidligere vært gjest i programmet «Huskestue». Nå svinger hun seg over parketten i «Skal vi danse».

— Jeg har fått kunnskap og blitt kjent med men-

nesker jeg ikke hadde møtt og blitt kjent med ellers. Jeg har lært mye om meg selv i ofte ukomfor-table situasjoner, forklarer hun.

— Jeg har tro på at det er mye gevinst å hente på å utfordre seg på helt nye områder. Det kan gi nye perspektiver.

TITANICS ORKESTER

En annen som nærmer seg den uoffisielle tittelen «ringrev på realityskjermen», er advokat Brynjar Meling. Sist var han aktuell i «16 ukers helvete bootcamp», men den observante leser har kanskje også sett han i «Farmen Kjendis» og «Forræder» - eller i dokumentaren «Mullaen og Meling», men den skal vi ikke snakke om nå.

— Å lage TV er først og fremst gøy. Tretti år med terror, barnedrap og voldtekt skapte et behov for avveksling. Så, for å være litt seriøs, etter at jeg

»

Fra v. øverst: Marius Dietrichson, Berit Reiss Andersen og Siri Ross Wessel. Fra nederst til venstre: Yousef Hadaoui, Anine Olsen, Unni Lindell, Gaute Berg Næss og Bjarne Brøndbo. Foto: Agnete Brun / NRK

Advokat Kristin Fagerheim Hammervik fra TV 2s vårslipp, her med kollegene i Åsted Norge, fra v. Jørn Lier Horst, Hammervik, Olav Rønneberg og Cathrine Fossum. Foto: Heiko Junge, NTB

”
Jeg har forsøkt å bruke livet mitt på å formidle gode rettsstatsverdier. Hvis det må en reality til, så hvorfor ikke, jeg stiller opp.

BERIT REISS-ANDERSEN

”
Jeg deltar fordi det er moro. Reality er jo lek for voksne.

TORSTEIN BAE

kom ut fra «Farmen Kjendis», var motivasjonen en litt annen, og jeg opplevde deltakelsen som meningsfull på flere måter, sier han til Advokatbladet.

— Mange i min generasjon og eldre reagerte på at jeg ble blandet sammen med for dem ukjente influensere. Men nettopp det at de redaktørstyrte mediene blander influensere og personer som står for noe innen eksempelvis kultur, idrett, medisin eller juss, er ekstremt viktig.

I disse tider, hvor verden vakler, står underholdning helt sentralt, slår Meling fast.

— Når jeg lager TV nå, føler jeg nærmest at jeg spiller i orkesteret på Titanic.

RETTSTATSKUNNSKAP

Kanskje er det særlig strafferettsadvokatene som har gjort seg mest bemerket på TV. John Christian Elden var lenge jussens fjes i «Åsted Norge» før Kristin Fagerheim Hammervik tok over. I september ble det kjent at intet mindre enn tre advokater er med i den nye NRK-serien «Tiltalt»: Marius Dietrichson, Berit Reiss-Andersen og Siri Ross Wessel.

— Jeg har forsøkt å bruke livet mitt på å formidle gode rettsstatsverdier. Hvis det må en reality til, så hvorfor ikke, jeg stiller opp, sa Reiss-Andersen til Advokatbladet da nyheten sprakk.

Serien tar særlig for seg meddommernes rolle i straffesaker, og kan således bidra til å øke kunns-

skapen om viktige sider av rettsstaten. Det ble avgjørende for Dietrichsons deltakelse.

— Et program som dette vil kunne øke folks forståelse av domstolene og hva som foregår der, uttalte han.

— Forhåpentligvis vil serien gi seerne et realistisk bilde av hvor vanskelig og sammensatt det er å vurdere bevis og ta stilling til skyldspørsmålet i en straffesak, påpekte Siri Ross Wessel.

— LEK FOR VOKSNE

På TV-skjermen har Torstein Bae først og fremst vært god i sjakk, før han i 2023 viste seg fra en mer svikeyfull side i programmet «Forræder».

— Det var en morsom erfaring, sa Bae til Advokatbladet i sommer — samtidig som at han avslørte at han ikke kunne si noe mer om fremtidige reality-planer.

Nå vet vi hva som skjulte seg bak den hemmelighetsfulle uttalelsen. I år skal Bae nemlig ikke kun by på julestemning som sjakkeksperter. Han skal også være med på TV 2-programmet «Rampenissen».

— Jeg deltar fordi det er moro. Reality er jo lek for voksne, konstaterer Bae.

— I år håper jeg også å være litt fremme i folks bevissthet, slik at de får med seg min bok «Den store sjakkboka». Kanskje kan noen vurdere den som en fin julegave. Den har allerede gått inn på bestselgerlistene, tipser han. •

Når livet ikke går helt opp

Dagens Næringsliv har satt et skarpt søkelys på arbeidskulturen i advokatbransjen. Flere unge advokater og fullmektinger forteller om et press som gjør at man velger alternative karrierer.

Advokatyrrket gir store muligheter, men stiller også store krav. Derfor er trivselen høyere enn i de fleste andre bransjer, men også belastningen kan være det.

Advokatforeningen gjennomførte allerede i 2008 en undersøkelse som viste at mange unge kvinnelige advokater valgte bort advokatbransjen etter at de fikk sitt andre barn. Slik er det nok dessverre i for stor grad fortsatt, ikke bare for unge kvinner, men også for mange unge menn.

Heldigvis er advokater gode på å løse problemer, og ikke bare for klientene. At unge, gode talenter velger bransjen bort, er et problem det har vært jobbet konstruktivt og godt med i mange firmaer over flere år.

Likevel gjenstår en del, og det å jobbe som advokat kan nok aldri bli helt ni til fire. Når klienten eller partneren ringer, er det gjerne noe viktig som har skjedd, og det kan haste. For advokater som går i retten, må pågående saker prioriteres over mye annet. For advokater som jobber med straffere rett eller andre saker på den offentlige retts hjelpesatsen, er dessverre realiteten at de må jobbe mye hvis de skal klare å dekke utgiftene og skape en grei inntekt.

Ambisjoner og yrkesstolthet er blant bransjens store styrker, men skaper også utfordringer. Hvor skal man sette grensen, og si at nå må faktisk familien og egen trivsel få førsteprioritet?

Her vil jeg berømme utvalget for Yngre advokater, med Astrid Rød i spissen, og også takke hennes forgjenger Liv Minde, som for halvannet år siden dro i gang utvalgets work life-balance-prosjekt. Styret i YA har blant annet besøkt yngre advokater i Luxembourg for å lære av deres erfaringer. Det lille landet er kjent for å vektlegge balansen mellom arbeid og fritid, og YAs søsterorganisasjon i landet sender ut undersøkelser til sine medlemmer om temaet.

Gjennom YAs ferske veileder «Bedre flyt i hverdagen» har de utviklet et verktøy som jeg tror kan hjelpe bransjen videre.

Dette er en metodisk verktøykasse utformet på bakgrunn av en rapport fra Arbeidsforskningsinstituttet (AFI). Rapporten viser at de aller fleste advokater trives på jobb, at de anser sine oppgaver som viktige og meningsfylte, og at de opplever jobben som fleksibel. Som ved andre frie yrker med høye krav til kompetanse og leveranse, fant de imidlertid at mange også opplevde utfordringer. Som kan gjøres mer håndterbart gjennom økt bevissthet rundt ledelse og tidsstyring i bransjen vår.

La meg avslutte med å løfte frem tre oppfordringer fra Advokatforeningens Utvalg for Yngre Advokater - til advokatfirmaene.

- Gjør jobb-hjem-balanse til en prioritert del av den strategiske ledelsen av virksomheten.

- Sørg for god forventningsavklaring mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, spesielt i overgangen mellom ulike roller i virksomheten og i ulike livsfaser.

- Adressere problemstillinger knyttet til forutsigbarhet og tilgjengelighet aktivt.

Alle advokatfirmaer ønsker å tiltrekke seg de mest ansvarsfulle unge advokatene. Problemet for den som tar stort ansvar på jobb, er at man gjerne gjør det samme hjemme. God ledelse kan bidra til at de slipper å velge det ene bort. Takk for dette viktige bidraget til bransjen vår, Yngre Advokater. •

MERETE SMITH, generalsekretær

Merete Smith

EMK 75 ÅR

«Rule of law» erstattes av «Rule of force»

— Den internasjonale rettsordenen og respekten for den forvittr, sier EMD-dommer Arnfinn Bårdsen.

TEKST: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

På Rettssikkerhetskonferansen, som ble arrangert av Juristforbundet i slutten av september, var Arnfinn Bårdsen invitert til å holde et innlegg i anledning av at menneskerettighetskonvensjonen i år feirer 75-års jubileum.

Baardsen er visepresident i Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg.

— Dette er en tid med store og sammensatte prøvelser. Vi har en eskalerende geopolitisk spenning med hensyn til krig, miljøkrise, migrasjon og utvikling innenfor teknologi. En må kunne si at vi har et påtrengende behov for bærekraftige demokratiske beslutningsprosesser og forpliktende internasjonalt samarbeid, sa Baardsen.

Samtidig er det tendenser til at tilliten til nettopp disse institusjonene svekkes, påpekte han.

— Den internasjonale rettsordenen og respekten for den forvittr. «Rule of law» fortreges av «the rule of force». Det er i disse tider vi feirer 75-års jubileet.

MYE STÅR PÅ SPILL

Ifølge Bårdsen er det nettopp i slike tider at det er

viktig å huske på konvensjonens opprinnelse og formål, og hva som står på spill.

— Da EMK ble åpnet for undertegnelse for 75 år siden, var den et djervt uttrykk for en juridisk humanisme; en ny begynnelse etter barbariet under annen verdenskrig og et bolverk mot totalitarismens tilbakekomst.

Konvensjonen er Europas moralske og juridiske svar på grusomhetene under andre verdenskrig, understrekte han.

— Den gjenspeiler ambisjonene blant Europas etterkrigsledere om at dette aldri måtte ramme oss igjen.

Konvensjonen har over tid blitt omfattende, påpekte Bårdsen.

— Gjennom årene ble EMK ikke bare en av de mest avanserte og effektive internasjonale mekanismene for å håndheve menneskerettighetene, men også et av de mest utviklede og vidtrekkende rettslige reisverk i internasjonal rett overhodet.

140 MILLIONER MISTET BESKYTTELSE

Som illustrasjon på samarbeidets omfang viste Bårdsen til at konvensjonen i dag dekker mer enn sju hundre millioner mennesker i 46 land. I 2024 avgjorde domstolen omkring 37.000 klager. Siden starten er mer enn én million klager behandlet.

Til tross for at konvensjonens hovedformål er fred, er den ikke uvirksom i en krigssituasjon.

— Det er ikke slik at i krig tier retten, eller at konvensjonen settes ut av spill. Domstolen har tvert imot gjentatte ganger bekreftet at selv i situasjoner med internasjonal væpnet konflikt, så fortsetter konvensjonen å gjelde. Da skifter fokuset fra å forhindre krig til å begrense dens grusomheter og stille de ansvarlige til ansvar.

I den forbindelse stiller Russlands fullskalainvasjon av Ukraina seg i en særstilling, mener Bårdsen.

— Russlands invasjon siden 2022 er det største slaget noensinne mot Europarådets ide om konvensjonens verdier og mål. Russland ble suspendert med virkning fra 16. september samme år.

Arnfinn Bårdsen ble i 2023 visepresident i EMD, etter å ha vært dommer i domstolen siden 2019. Foto: Jonas Fosaas

— Etableringen av EMK skulle sikre Europas fremtidige stabilitet og fremgang ved å beskytte menneskerettighetene, rettsstaten og demokratiet. I Reykjavikerklæringen fra 2023 bekreftet Europas stats- og regjeringssjefer at dette fortsatt er ledestjernen, sa Arnfinn Bårdsen. Foto: Kamilla Sagen Hildre

JURIST
FORBUNDET

Det var uunngåelig. Men med den ulykkelige virkning at mer enn 140 millioner mennesker over natten mistet sin rettsbeskyttelse under konvensjonen.

EU SOM SELVSTENDIG MEDLEM

Gjennom årenes løp har konvensjonens geografiske og politiske dekningsområde blitt utvidet og flere prosessuelle endringer har funnet sted.

Den seneste endringen er protokoll 16, som gir de øverste domstolene i Europa anledning til å be domstolen i Strasbourg om råd, slik norske domstoler kan be om rådgivende uttalelser fra EF-TA-domstolen. Men Norge har ennå ikke ratifisert protokollen, påpekte Bårdsen.

— Jeg har notert meg at spørsmålet er reist på nytt fra Høyesterett. Kanskje tiden da er moden, og at 75-års jubileet til konvensjonen kan være en god anledning.

Et viktig spørsmål fremover blir om EU skal bli et selvstendig medlem av konvensjonen.

— Den neste aktuelle endringen av mer gjennomgripende art vil kunne være at EU tiltrer konvensjonen og aksepterer domstolens jurisdiksjon til å dømme i saker mot unionen selv. Avtalen om en slik tiltredelse er ferdigforhandlet, og den blir med det aller første forelagt EU-domstolen.

STADIG AKTUELL

Til tross for at konvensjonen til stadighet er under utvikling, ligger de grunnleggende prinsippene fast. Siden vedtakelsen har konvensjonen både utviklet seg og modnet, men kjernen står ifølge Bårdsen fast.

— Konvensjon var og er fortsatt et instrument for stabilitet gjennom demokrati, menneskerettigheter og rettsstat. Og la det være klart: Vår tids uvær og mørke skyer er ikke et uttrykk for konvensjonens fallitt. Derimot er det en bekreftelse på dens stadige aktualitet. Og det er en alvorlig påminnelse om at arbeidet for rettsstat, demokrati og menneskerettigheter aldri egentlig er over. •

”

Vår tids uvær og mørke skyer er ikke et uttrykk for konvensjonens fallitt. Derimot er det en bekreftelse på dens stadige aktualitet.

»

– KAN HØYESTERETT GÅ I BESLUTNINGS- FELLEN?

Høyesterett er sårbar for gruppetenkning under rådslagningen, konkluderer jurist og psykologistudent Margrete Malmgård i sin masteroppgave.

Sammen med høyesterettsdommer Espen Bergh diskuterte hun beslutningsfeller på Rettssikkerhetskonferansen.

– Dette kan blant annet være autoritetspåvirkning, i form av at den som snakker først setter rammen for den videre diskusjonen. Det kan også ha betydning for utfallet at dommerne uttaler seg etter ansiennitet, sa Malmgård.

Dommer Espen Bergh mener at rekkefølgen i liten grad påvirker beslutningene til Høyesterett.

– Det er viktig å ha i mente at når saken er kommet til Høyesterett, er den allerede grundig behandlet både i ting- og lagmannsrett. Sakens premisser og rammer er derfor langt på vei satt lenge før rådslagningen, sa Bergh.

– Høyesteretts rolle er rettsavklaring og rettsutvikling. Det betyr i alle tilfeller at begrunnelsen er viktigere for Høyesterett enn det konkrete resultatet. Dette tror jeg er viktig å ha med seg når man skal analysere vår beslutningsprosess, sa han. •

Margrete Malmgård og Espen Bergh.
Foto: Maria Ø. Robertsen

”

Det er viktig å ha i mente at når saken er kommet til Høyesterett, er den allerede grundig behandlet både i ting- og lagmannsrett.

Flere poster på programmet

- Utdeling av rettssikkerhetsprisen 2025 til Benedikte Moltumyr Høgberg.
- Rettssikkerhetsforedraget 2025: Demokrati og rettsstat – det var en gang...
- Geopolitiske utfordringer og trusler: Hvordan beskytte den norske rettsstaten? Ved Åsne Julsrud, Hallvard Notaker og Elise Lindeberg.
- Klassedelt rettsstat og illiberal demokrati. Ved Jørn Øyrehagen Sunde.
- Sivilsamfunnets rettsstatsmelding 2025: Hvordan står det til med den norske rettsstaten? Advokatforeningen overrakte meldingen til Stortingets presidentskap.

Samlet støv siden 2014

Protokoll 16 har ligget i skuffen siden Norge undertegnet den i 2014. I et innlegg i Lov og Rett i 2021 ba UiB-professor Halvard Haukeland Fredriksen regjeringen om å legge den frem for Stortinget, slik at den kunne tre i kraft. Det har fortsatt ikke skjedd.

– Historien, både vår egen og andres, viser at rettsstaten må pleies, vedlikeholdes og oppdateres, sa Jenny Sandvig. Til v. tidligere andre visepresident i Stortinget, Nils Bjørke (Sp). Foto: Maria Ø. Robertsen

Dette er status for den norske rettsstaten

– De eksemplene som sivilsamfunnet trekker frem i denne meldingen minner oss om at rettsstaten ikke først og fremst lever i festtaler og paragrafer, men i hvordan makt utøves, og hvordan borgerne faktisk møter staten i sin hverdag.

Det sa advokat Jenny Sandvig, leder av Advokatforeningens lovutvalg for demokrati- og konstitusjonsspørsmål, da hun overrakte rettsstatsmeldingen til Stortingets presidentskap.

Rettsstatsmeldingen – som kartlegger hvor skoen trykker i den norske rettsstaten – er utarbeidet av Advokatforeningen i samarbeid med 28 sivile organisasjoner.

– Vi ser at rettsstaten i dag utfordres på mange konkrete områder: Når mennesker opplever å bli tvangsflyttet fra sine hjem av økonomiske hensyn, eldre møter utydelige regler for tvangs-

bruk i institusjoner, eller når rettigheter i velferdsordningen ikke fungerer i praksis. Dette er forhold som kan røkke ved tilliten til at loven håndheves likt, og dermed tilliten til selve systemet, sa Sandvig.

Rettsstatspolitikk må løftes opp på agendaen og diskuteres like regelmessig som skatte- og utenrikspolitikk, mener Advokatforeningen.

– Fra en jurists ståsted kan det kanskje oppleves som at politikerne våre i liten grad følger med på hvilke konsekvenser alle de små endringene kan få for rettsstaten, og hvilke justeringer som må på plass for å bevare og styrke den. •

”

Fra en jurists ståsted kan det kanskje oppleves som at politikerne våre i liten grad følger med på hvilke konsekvenser alle de små endringene kan få for rettsstaten.

Foto: Inne Pedersen

Testamentariske gaver er et kjærkomment bidrag til vårt arbeid. Dyrevernalliansen setter stor pris på alle som tilgodeser sin hjertesak gjennom en testamentarisk gave til dyrene som trenger det aller mest. Slik gir de dyrene en bedre fremtid.

Dyrevernalliansen hjelper dyrene som trenger det aller mest i intensivt landbruk, fiskeoppdrett, pelsindustrien og dyreforsøk. I tillegg arbeider vi for å styrke alle dyrs rettsvern.

Vi prioriterer temaer som har betydning for mange dyr, og involverer sterk grad av lidelse.

Vil du vite mer? Se dyrevern.no eller kontakt oss gjerne på telefon 22 20 16 50 eller kontor@dyrevern.no.

Dyrevernalliansen

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

LG-2025-104048

Advokat gikk til sak mot egen prosessfullmektig etter påstått mangelfull bistand

En ansatt advokat ble avskjediget og fikk juridisk bistand i en arbeidsrettssak. Saken ble delvis tapt. Klienten mente at prosessfullmektigen hadde gjort en for dårlig jobb i retten, og fremmet krav om erstatning. Advokatens forsikringsselskap ble frifunnet.

Dette kommer frem i en avgjørelse fra Gulating lagmannsrett 11. september 2025 (LG-2025-104048).

Bakgrunnen for saken var at arbeidstaker A var ansatt som advokat i et advokatfirma. A ble avskjediget etter at arbeidsgiver påsto at A hadde foretatt urettmessige uttak fra advokatfirmaets bankkonto. A var uenig i avskjeden og mente å ha rett til å disponere kontoen. A fikk bistand fra advokat B, som tok ut stevning for tingretten. I dommen ble saken delvis tapt ved at avslutningen av arbeidsforholdet ble opprettholdt som saklig oppsigelse. A anket ikke over dommen.

A mente deretter at saken ble tapt grunnet advokat Bs mangelfulle bistand i rettssaken. A mente det var mangler både ved anførslene, bevisene og spørsmålsstilling til vitner og rådgivning i ankespørsmålet. A fremsatte krav om erstatning og oppreisning mot Bs forsikringsselskap. Kravet ble avslått.

Forsikringsselskapet mente at advokat B hadde opptrådt forsvarlig både før, under og etter hovedforhandlingen. A tok ut stevning. I tingretten ble Bs forsikringsselskap frifunnet. A anket til lagmannsretten.

ANSVAR FOR FREMME AV ANFØRSLER OG BEVIS

Lagmannsretten mente det var klar sannsynlighetsovervekt for at As anke over tingrettens dom ikke ville føre

frem, og at anken kunne nektes fremmet. I lagmannsrettens vurdering ble vist til at tingretten korrekt hadde tatt utgangspunkt i profesjonsansvaret for advokater og de momenter som inngår i den samlede aktsomhetsvurderingen etter rettspraksis.

Tingretten hadde påpekt at det er domstolens oppgave å fatte riktig avgjørelse, uavhengig av om en prosedyre er god eller dårlig. Så lenge prosessfullmektigen ivaretar klientens interesser ved å påberope påstandsgrunnlag og tilby bevis på en faglig forsvarlig måte,

”

Lagmannsretten mente det var klar sannsynlighetsovervekt for at As anke over tingrettens dom ikke ville føre frem.

har advokaten som utgangspunkt ikke ansvar for sakens utfall.

Lagmannsretten kunne ikke se at det var mangler ved verken advokatens fremme av As anførsler, mangler ved bevisførselen eller at advokat B hadde unnlatt å stille vitnene relevante spørsmål.

Et av sakens sentrale spørsmål var

om advokat B på forsvarlig vis hadde fremført anførsler og bevis vedrørende hvilken betydning ansettelsesavtalen hadde for As kontodisponeringer.

Lagmannsretten mente at anførsler og bevis rundt dette spørsmålet var forsvarlig fremsatt av advokat B:

«Slik lagmannsretten ser det, er anførsle- ne heller ikke uforsvarlig utformet, slik de er gjengitt i [tingrettens] dom. Det er ikke tegn til at advokat B har fremført et avvikende personlig syn på ansettelsesforholdets betydning for disposisjonsretten, slik A har gjort gjeldende i anken».

Lagmannsretten bemerket videre at A heller ikke hadde sannsynliggjort at advokat B hadde blitt instruert til å fremsette anførsler om «tinglig eierskap» til midlene på advokatfirmaets bankkonto som kunne rettferdiggjøreuttakene.

Dette hadde hverken støtte i fremlagt internkorrespondanse mellom A og B, eller i korrespondansen utad. Lagmannsretten bemerket ellers at anførselen om et slikt tinglig eierskap til midlene uansett ikke var rettslig holdbar, og således en anførsel advokaten ikke hadde plikt til å fremme.

Lagmannsretten pekte videre på at advokat B heller ikke hadde vært uakt- som i sin rådgivning vedrørende ankespørsmålet ved å fraråde anke til lagmannsretten.

Advokat Bs forsikringsselskap ble frifunnet. A ble dømt til å erstatte sakskostnader med samlet 79.758 kroner.

Dommen er rettskraftig. •

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 21. november. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT ERICA MØYSTAD MICHELET har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og begynt i DNV AS i Høvik.

ADVOKAT THOMAS TALÉN har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og tiltrådt som partner i Ro Sommernes Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT KARINA FOSSMARK har sluttet i Advokatfirmaet Oldermann AS i Bergen og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Frølich, Fossmark & Tverborgvik AS i Bergen.

ADVOKAT CHARLOTTE WICKMAN KVAMME har sluttet i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen og tiltrådt som partner i Fulford & Tyr advokatfirma AS i Drammen.

ADVOKAT TROND KARLSEN har sluttet i Advokatfirmaet Trond Karlsen AS i Fredrikstad og begynt i Sarpsborg kommune i Sarpsborg.

ADVOKAT MARTIN PETERSEN-MOE har sluttet i EA Advokatfirma AS i Oslo og startet opp Korde Advokat AS i Porsgrunn.

ADVOKAT AKAR HIWA har sluttet i SANDS Advokatfirma AS i Trondheim og begynt i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT CAMILLA HARSTAD har sluttet i Advokatfirmaet Bull AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

ADVOKAT JEANETTE SANDBERG har sluttet i HBL Advokatfirma Haraldsen Bydal Lie DA i Tønsberg og tiltrådt som partner i Epilog Advokater AS på Nøtterøy.

ADVOKAT EIRIK MOSENG har sluttet i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Securitas AS i Oslo.

ADVOKAT ANETTE MEIDELL har sluttet i BDO Advokater AS i Oslo og begynt i Söderberg & Partners Advokatene AS i Oslo.

ADVOKAT EMILIE KVILHAUG har sluttet i Advokatfirmaet Vialto Partners AS i Oslo og begynt i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT KAROLINE MOEN BRUNSTAD har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Bull AS i Oslo.

ADVOKAT NICHOLAS FOSS BARBANTONIS har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Selmer AS i Oslo.

ADVOKAT KURT A. ELVEVOLL har sluttet i Advokatfirmaet Arntzen AS i Stavanger og tiltrådt som partner i Adius Advokater ANS i Stavanger.

ADVOKAT MARTIN ØKSENHOLT har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Tønsberg og begynt i Tenden Advokatfirma ANS i Tønsberg.

ADVOKAT ANDRÉ ADOLFSEN har sluttet i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Skar Advokater i Vestby.

ADVOKAT JOSEFINE ARDEM har sluttet i Advokatfirmaet DLA Piper Norway AS i Oslo og begynt i Norwegian Hull Club- Gjensidig Assuransforening i Bergen.

ADVOKAT INGER JOHANSEN har sluttet i Advokatfirma Wigemyr & Co DA i Kristiansand og startet opp Advokatfirma Inger Johansen i Kristiansand.

ADVOKAT MIRIAM ELVINE KVITVIK har sluttet i Formue Advokater AS i Oslo og begynt i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT AGATHE LØWENBORG har sluttet i Advokatfirmaet Arntzen AS i Oslo og tiltrådt som partner i Kvale Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT REIDUN SÆLE KONGSVIK har sluttet i Advokatfirmaet Tollefsen AS i Førde og startet opp Advokatfirmaet Kongsvik AS i Førde.

ADVOKAT INGRID ENGEN har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Buttingsrud DA i Hønefoss.

ADVOKAT ASTRID BREISTEIN DOVLAND har sluttet i Advokatfirmaet Føyen AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Kristiansand DA i Kristiansand.

ADVOKAT CECILIE HAUKALID har sluttet i Haver Advokatfirma AS i Bryne og tiltrådt som partner i Bjørnsen Advokatfirma AS i Bryne.

ADVOKAT GUSTAV HAVER har sluttet i Advokatfirmaet Larsen & Co Kontordrift AS i Oslo og begynt i KS Advokatene i Oslo.

ADVOKAT KRISTOFFER KLAUSEN har sluttet i Advokatfirmaet Egeland i Oslo og begynt i Den Norske Advokatforening i Oslo.

ADVOKAT TIRIL RØSSUM-TOKERUD har sluttet i Advokatfirmaet Dingstad-Eriksen AS i Askim og startet opp Advokat Røssum-Tokerud i Askim.

ADVOKAT RAGNHILD CAMILLA PEDERSEN har sluttet i Advokat Ragnhild Camilla Pedersen i Molde og tiltrådt som partner i Advokatfirma Haakstad & Co DA i Arendal.

ADVOKAT SIRI BERGEM har sluttet i Advokat Siri Bergem AS/ v Skaun Advokatfirma i Sandefjord og tiltrådt som partner i Advokathuset Sandefjord ANS i Sandefjord.

ADVOKAT PÅL N. VIKSMOEN har sluttet i Næringslivets Hovedorganisasjon NHO i Oslo og begynt i Finans Norge i Oslo.

ADVOKAT KATJA HAKVAAG har sluttet i Advokatfirmaet Sylte i Kristiansand og begynt i Advokatfirmaet Hakvaag AS i Søgne.

ADVOKAT OLE MAGNUS HEIMVIK har sluttet i Advokatfirma Tofte Hald AS i Arendal og tiltrådt som partner i Advokatfirma Wigemyr & Co DA i Kristiansand.

ADVOKAT REGINE AARLIEN SUHR har sluttet i Advokatfirmaet Bull AS i Oslo og begynt i Söderberg & Partners Advokatene AS i Oslo.

ADVOKAT TERJE BEKKEVOLD har sluttet i Ræder Bing Advokatfirma AS i Oslo og begynt i SANDS Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT DAG INGE URÅ har sluttet i Advokat Dag Inge Urå i Tønsberg og begynt i Kommuneadvokaten i Horten Kommune.

ADVOKAT THOMAS RØNNING, førsteamanuensis ved Universitetet i Innlandet på Lillehammer, har blitt partner i Law.no Advokatfirma i Bergen.

ANNONSE

Kapital Jus

JUS tilbyr et unikt annonsemiljø som treffer både næringslivet og advokatene. Magasinet har en redaksjonell profil med artikler innen jus, finans, skatt og annet interessant, skrevet for næringslivsfolk og advokater. Magasinet gir en unik mulighet for annonsering og profilering av juridiske tjenester. Magasinet har lengre levetid enn dagsavisen, og hver tredje leser tar vare på magasinet.

Utgivelser 2026:
27. februar
22. mai
2. oktober

Kontakt Åsa Iversen
+47 481 97 496 // aasa.iversen@hegnar.no

Kapital

NYINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Ali Sukina Khan Ernst & Young Advokatfirma AS Stavanger
Amundsen Erik Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Andreasen Theodor Sæveraas Advokatfirma Lønnum DA Oslo
Antonsen Adina Constanze Advokatfirmaet Dietrichson AS Oslo
Arntzen Ingrid Marie Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS Oslo
Aukland Mats Izzard Wikborg Rein Advokatfirma AS Bergen
Axelsen Zyla Cathrine Advokatfirmaet Brodtkorb AS Oslo
Basmo Øyvind Holmboe Forbrukeradvokaten AS Oslo
Bazger Abaseen Kvale Advokatfirma DA Oslo
Berg Amalie Holmen Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Berge Johanna Helene Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo
Bergo Eirik Kvale Advokatfirma DA Oslo
Berntsen Emma Fredriksen Advokatene Lægland, Kosberg & Hanisch AS Eidsvoll
Birkeland Øyvind Nesdal Ernst & Young Advokatfirma AS Oslo
Braune Cathrine Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS Skjetten
Brechan Andreas Advokatfirmaet Strand & Co ANS Trondheim
Bøe Karoline Rølvaag Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Kristiansand DA Kristiansand S
Børve Marie SANDS Advokatfirma AS Oslo
Dahl Stine Veslemøy Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Bergen
Dale Vanja Advokatfirmaet Lexis AS Oslo
Drag-Erlandsen Oda Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Dunsby Henrik Maslø Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo
Dybwad Celine KPMG Law Advokatfirma AS Stavanger
Eggestad Daniel Advokat Lene Høivang Sandefjord
Elden Lars Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Ellingsen Maiken Advokatfirmaet CLP DA Oslo
Engen Sigurd Arne Brones Advokatfirmaet Østgård DA Tromsø
Fagerlirøen Regine Johanne Advokatfirmaet Jørstad AS Harstad
Furu Gøril Førde Advokatfirma Møland & CO AS Bergen
Gjøsæter Aleksander Martin Advokatfirma Vectio AS Oslo
Grusza Kamil Jan Advokatfirmaet Viten AS Oslo
Gundersen Olav Elias Advokatfirmaet Glittertind AS Oslo
Gustavsson Daniel Advokatfirmaet Dietrichson AS Oslo
Halvorsen Erlend Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Haus Ruben Haver Advokatfirma AS Bryne
Hellberg Jenny Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Hodnefjeld Axel Advokatfirmaet Bratlien AS Oslo
Holm Karoline Personskadeadvokat1 AS Oslo
Holth Ingvild Dæhlin Sand Advokatfirma AS Oslo
Høibraaten Julie Zacharias Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen
Jakobsen Marcus Yu Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Kristiansand DA Kristiansand S
Johansson Anna Wilma Alicia Advokatfirmaet Arntzen Grette AS Oslo
Kalland Elly Advokatfirmaet Tollefsen AS Førde
Kaspersen Tobias Duvholt Ekko Advokatfirma AS Oslo
Kleven Håvard Magnus Legal24 Advokatfirma AS Oslo
Korneliussen Lisbeth Advokatfirmaet Anker AS Narvik
Larssen Tonje Nordheim Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS Jessheim
Lone Helene Marie EA Advokatfirma AS Oslo
Lundqvist Veronika Kristine Krogvold Deloitte Advokatfirma AS Oslo

Mangersnes Benjamin Ditlevsen Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Manndal Torben Aronsen SANDS Advokatfirma Trondheim AS Trondheim
Moland Sigrid Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo
Mioskowski Bartlomiej Advokatfirma Suleiman & Co Oslo
Misje Katharina Jebsen Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Mohn Birgitte Greve-Isdahl Advokatfirmaet Thallaug ANS Lillehammer
Mølmen Petter Persen Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Narud Ingeborg Advokatfirmaet Lærum, Lier, Stende & Berven AS Lillestrøm
Natvig Audun Advokatfirmaet Sporsheim AS Molde
Nordhus Ole-Gunnar Advokatfirmaet Larsen & Co Kontordrift AS Oslo
Noreen Sobia Advokatfirma Suleiman & Co Oslo
Nygård Solveig Moss Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS avd. Drammen Oslo
Nyman Marthine KPMG Law Advokatfirma AS Stavanger
Olson-Binelli Pietro Hovde Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo
Opsvik Olve Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen
Petersen Eirik Taasen Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Rama Diana Zeqa Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen
Rasch-Olsen Pernille Nakstad Advokatfirmaet Staff AS Oslo
Riber Tonje Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS Skjetten
Skaar Anna Advokat Elling Skaar Ålesund
Skaasheim Synnøve Bergum Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Skansen Fiona Macdonald Advokatfirmaet Lund & Co DA Oslo
Skotnes Julie CMS Kluge Advokatfirma AS Oslo
Solesvik Lene Kristine Advokatfirmaet Selmer AS Stavanger
Sperre Sivert Bakkelid Barneadvokatene AS Oslo
Stang Edvard Johan AGP Advokater AS Oslo
Stangeland Siv Cathrine Bruun KPMG Law Advokatfirma AS Stavanger
Steinsholt Martin Sandland Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Strand Maria Robberstad Vierdal Advokatfirma AS Haugesund
Sæther Daniel Kværnø Ryger Advokatfirma AS Bergen Bergen
Sæthermoen Fredrik Johan Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo
Tajik Hadia Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Tangen Hilde Toresdatter SANDS Advokatfirma AS Oslo
Thomassen Jørgen Østby Aarskog Advokatfirma AS Hamar
Troneng Ida SANDS Advokatfirma AS Tønsberg
Tvedt Øyvind Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Vardeberg Anders Gaalaas TP Advokatfirma DA Sandnes
Veierød Sofia Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Verhaug Anna Arnesen Langseth Advokatfirma DA Oslo
Wie-Soltvedt Ulrik Advokatfirmaet Glittertind AS Oslo
Windhoel Mathias Legal24 Advokatfirma AS Oslo
Wåden Kjell-Thomas Auen Advokatfirmaet Torstrup AS Stavanger
Fullmektig hos internadvokat
Elvegård Maren Landkreditt Forsikring AS Oslo
Hansen Camilla Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Hovet Knut Søren Equinor ASA Fornebu
Hval Julie Willoch Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Johnsen Aleksander Crawford & Company (Norway) AS Lysaker

Oustad Emilie Haugsrud Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Sundet Mari Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Fullmektig hos offentlig advokat
Jermstad Anniken Maria Rælingen kommune Fjerdingby
Kaasa Gjertrud Bryge Rælingen kommune Fjerdingby
Larsen Henrik Seppola Sykehusinnkjøp HF Vadsø
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Berg Miriam Boligbyggelaget USBL Oslo
Hjermstad Ingebjørg Larsdotter Asker og Bærum Boligbyggelag AL Sandvika
Jarbo Anne Kristine Norsk Fysioterapeutforbund Oslo
Internadvokat
Meltvedt Mathilde Lund DNB Bank ASA, Konsernjuridisk Oslo
Rodal Kathrine Aasheim DNB Bank ASA, Konsernjuridisk Oslo
Organisasjonsadvokat
Marø Olga Karolina Berg Finansklagenemnda Oslo
Privatpraktiserende advokater
Brink Sander Advokatfirmaet Judicia AS Ålesund
Drægebø Ingeborg Stiegler Advokatfirma AS Bergen
Einarsen Johanne Advokatfirmaet Wold AS Sortland
Ekeberg Karoline Advokatfirmaet Thallaug ANS Lillehammer
Estensen Fanny Bjærke Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Fagerbakke Ragnhild Hus Advokatfirmaet Landsvik & Larsen AS Bergen
Lindbäck Oscar Røseth Vaar Advokat AS Oslo
Lindholm Marte Advokatfirmaet Storrvik AS Oslo
Lunde Fredrik Advokatfirmaet Rogstad AS Oslo
Rudslì Kjersti Arendalsadvokatene DA Arendal
Zempilla Eleni Fanouria Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo

GJENINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Chaudhry Shan Ilahi Bresto Advokatfirma AS Oslo
Haugane Maria Koch Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Fullmektig hos internadvokat
Kristoffersen Lise Marie Fremtind Forsikring AS Oslo
Lindstad Thor Håkon Jotun A/S Sandefjord
Internadvokat
Andersen-Gott Siri Crawford & Company (Norway) AS Lysaker
Bjurvill Paul Peter Kristofer Aibel AS Asker

Busch Andreas Finstad TechnipFMC Norge AS Kongsberg
Glimsjø-Tvinnereim Ellinor Compass Group Norge AS Asker
Monsen Linn-Marie Dahl Tryg Forsikring Bergen
Myhr Thomas Norsk Rikskringkasting AS (NRK) Oslo
Pettersen Hilde-Marie Kaarstad Jotun A/S Sandefjord
Rossebø Ann-Elin Fagne AS Haugesund
Vabø Trine Norled AS Stavanger
Offentlig ansatt advokat
Thue Ida Regjeringsadvokaten Oslo
Tigerstedt Charlotte Eidsvoll kommune Eidsvoll
Organisasjonsadvokat
Lyse Brage Forskerforbundet Oslo
Marø Olga Karolina Berg Finansklagenemnda Oslo
Mæhle Kirsten Vikesland Utdanningsforbundet Oslo
Privatpraktiserende advokater
Bjørkhaug Elisabeth Advokatfirmaet SGB AS Oslo
Ehsas Pamir Arcline Advokatfirma AS Oslo
Ferstad Kari Myklebust Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Garli Camilla Advokatfirmaet Dahle AS Fagernes
Hamar Mikkel Østhagen CMS Kluge Advokatfirma AS Oslo
Hjelset Susanna Nordvik Bygdøy allè Oslo
Høverstad Helle Annfelt Advokatfirma Midt AS Steinkjer
Kildal Trond Advokatfirmaet Arntzen Grette AS Oslo
Lund Ola CMS Kluge Advokatfirma AS Oslo
Pedersen Aleksander Stangeland Advokatfirmaet Arntzen Grette AS Oslo
Saenger Susanne Malene Voll Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Spiteri Lavrans Tveito Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Svendsen Birgitte HBL Advokatfirma Haraldsen Bydal Lie DA Tønsberg
Sæteren Annichen Kongsvik Advokat Kongsvik Sæteren Oslo
Wigemyr Helge Advokatfirma Wigemyr & Co DA Kristiansand S

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS
Fra aktiv til pensjonist
Bjørlo Kåre Oslo
Pedersen Siv Bergit Oslo
Stokke Berit London
Wyller Christian Fredrik Skiftun

SAK OM PASIENTSKADE ERSTATNING?

Du/din klient kan søke dekning av advokatutgifter hos RAGNAR MORTENSENS STIFTELSE FOR FRI RETTSHJELP, forutsatt søkeren er født i NORD NORGE, og inntektsgrensen for søkeren er 2 x den offentlige grensen for fri rettshjelp.

Henvendelser: peuj@forenedeoko.no, Tlf: 911 19 336

Ikke lenger like viktig å ha kontor der klienten er

Advokat Ole Joakim Devold er en av to advokater i Tvedestrand. Mye har endret seg i løpet av de drøye tretti årene han har praktisert som advokat på Sørlandet.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Tvedestrand taper terreng. For snaue ti år siden viste en rapport fra Telemarksforskning at dersom de åtte kommunene i Østre Agder hadde hatt samme vekst som resten av landet, ville de hatt 2000 flere arbeidsplasser. Tendensen har fortsatt: Tvedestrand har færre sysselsatte enn gjennomsnittet både i landet og i Agder.

Batterifabrikken i Arendal skulle bety tusenvis av arbeidsplasser i og rundt nabobyen som hver femte tvedestranding pendler til. Slik har det ikke gått, og staten har måttet trå til med milliardlån.

Men Tvedestrand byr fremdeles turistene på sommeridyll med skjærgård, Norges eneste helårsåpne bokby og hvite trehus. Sørlandskysten tiltrekker seg turistene, og juliovernatingene i Tvedestrand øker år etter år.

Her har Ole Joakim Devold begynt på det 32. året som advokat. Etter de første barneårene i Sverige og USA, oppvekst på Billingstad i Asker og studier i Oslo, reiste han nordover. Han var dommerfullmektig i Vardø som 26–27-åring. Familien likte seg så godt i Finnmark at de reiste over fjorden til Kirkenes, men i 1994 kom han tilbake til Arendal og begynte som advokat.

– Det som har preget utviklingen disse årene, er at før var kanskje hovedtyngden av klientellet fra Tvedestrand. De siste ti årene er det blitt mye mer utvidet. Du er i mindre grad avhengig av å ha kontorsted der klienten er, sier han.

– **Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Tvedestrand?**

– Det er kanskje mangel på faglig kontormiljø når man driver alene. Men når det er sagt, så går jo mye via nett. Jeg har mye kontakt med kolleger både i Risør og Arendal, og de fleste advokater har et veldig godt forhold til tingretten og politiadvokatene.

– **Og det morsomste?**

– At du treffer utrolig mange interessante og forskjellige mennesker. Hvis du jobber på et virkelig stort kontor, får du ikke samme kontakt med publikum som på et lite kontor.

Ellers er det veldig interessant og spennende å treffe mange typer mennesker. Jeg er en av de faste forsvarerne i Agder domssogn. Da treffer du mennesker fra den som ligger helt nede til den som er høyt på strå, men har havnet i trøbbel.

– **Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?**

– Mye mer foregår elektronisk. Og den alminnelige mann og dame i gata er blitt mye flinkere til å tenke fremover. Det har vært en voldsom utvikling i fremtidsfullmakter. Mange lager dette, og folk er blitt mye flinkere på å lage avtaler seg imellom.

– **Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?**

– Det er vanskelig å plukke ut én konkret sak, men det er relativt mye kriminalitet her nede i Agder. Jeg har jobbet med mange narkotikasaker og en del drapssaker. Det har blitt veldig mange saker om overgrep mot mindreårige de senere årene. Det mener jeg skyldes at politiet er blitt flinkere til å avdekke denne type saker.

– **Hvilken sak har du lært mest av i karrieren din?**

– Jeg lærer egentlig hele tiden. For mange år tilbake – i 2003 – hadde jeg en stygg sak som var kjent som «sykehusdrapet». En mor og tre barn gikk inn på sykehuset hvor familiefaren var innlagt, og drepte ham. De ble i første instans frikjent på grunn av nødverge. Det var den første virkelige store saken jeg var med på, og den lærte jeg utrolig mye av. Klientkontakt med mennesker i en svært sårbar situasjon og hva som var viktig å få frem fra deres side som jeg ikke var fullt så oppmerksom på før.

I lagmannsretten ble moren frikjent, mens de tre barna ble dømt for drap: En 19 år gammel datter til seks års fengsel, derav fem år betinget, en 17 år gammel datter til fire års betinget fengsel, mens en sønn på 15 år ble dømt til tre års betinget fengsel. Den drepte familiefaren hadde utsatt sin kone og barn for fysisk og psykisk mishandling, deriblant seksuelle overgrep, over flere år.

Ole Joakim Devold driver enmannsbedrift et godt stykke utenfor sentrum i Tvedestrand.

NAVN: Ole Joakim Devold

ALDER: 62 år

STILLING: Innehaver av Advokat Ole J Devold

SPESIALITET: Strafferett, bobehandling og skifte

HADDE SPESIALFAG I: Selskapsrett

FAMILIE: Gift i 40 år, barn på 37 og 39 år, tre barnebarn fra 4 til 17 år

BOSTED: Staubø i Arendal

OPPRINNELIG FRA: Stockholm

– **Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?**

– Det har jeg ikke noen formening om. Vi må hele tiden tilpasse oss lovgiver, og det kommer hele tiden mye nytt. Oppgaven til en advokat er å tilpasse seg dette. Det er mye å lese på i dette gamet.

– **Hva er bra og ikke fullt så bra med den nye advokatloven?**

– Advokatforeningen og andre har jobbet i svært mange år med den. Det er en nyttig lov, en god lov og en viktig lov. Jeg ønsker den hjertelig velkommen.

– **Bruker du eller kontoret ditt kunstig intelligens i arbeidet?**

– Per dags dato gjør jeg nok ikke det. Men jeg følger utviklingen med interesse, og har planer om å ta det delvis i bruk. Jeg tror at det kan være mye å hente her på litt enklere oppdrag, som å lege testamenten, ektepakter og samboeravtaler. Så spør det hvor mye vekt jeg i min virksomhet skal legge

på dette. Jeg er 62 år, og det er begrenset hvor lenge jeg har igjen i dette yrket.

– **Hva ville vært et teknologisk drømmeverktøy for deg som advokat?**

– Nettopp dette å ta i bruk kunstig intelligens så langt det lar seg gjøre.

– **Hvem er ditt faglige forbilde?**

– Det er mange store navn innen jussens verden. Jeg husker spesielt flere fra studietiden. Den jeg kanskje lærte mest av som foreleser, var Ole Steen Olsen. Han var utrolig god til å lære bort til oss studenter den gangen på 1980-tallet.

Ole Steen Olsen (1940–1985) underviste på UiO i erstatningsrett, og var i en årrekke politisk rådgiver for stortingsgruppen til Arbeiderpartiet, og var også en del av Justisdepartementets ledesel. I et intervju med Universitas uttalte advokat Geir Lippestad at Steen Olsens forelesninger var «nesten som å være på revy». •

– Varmet opp for Bigbang som 19-åring

Pushwagner, The September When og Ari Bajgora er å finne på menyen dersom man besøker advokatfirmaet Kvasstind i Sandnessjøen. Advokat Arne Johansen har bygget opp et advokatfirma som huser en rekke kulturopplevelser.

TEKST OG FOTO: MARIA ØYVINDSDATTER ROBERTSEN

Arne Johansen har mange jern i ilden, både som prosedyreadvokat, partner og grunnlegger av advokatfirmaet Kvasstind i Sandnessjøen. Da firmaet skulle få nye kontorlokaler, tok Johansen på seg jobben som byggherre. Kontoret sto ferdig sommeren 2024, og ble åpnet av ingen ringere enn tidligere justisminister Emilie Enger Mehl.

Kulturopplevelser har en sentral plass både i advokatfirmaet Kvasstind og for Johansen personlig. På veggene i de nye lokalene henger bilder av Pushwagner, Vebjørn Sand, og et stort fotografi av en hettemåke.

Advokatkontoret har også et eget hjørne som er satt av til vinyl. Her snurrer det alltid en LP-plate. Alt fra Ari Bajgoras «Valget å gå, og vi gikk» til Radka Toneffs «Fairytale» står på menyen. Når Advokatbladet kommer på besøk er det Leonard Cohens «I'm Your Man» som spilles.

På kontoret har Johansen en gitar stående.

– Jeg spiller litt gitar hver dag. Musikk er en lidenskap og en fin pause når man arbeider med et prosesskriv, for eksempel. Det hjelper for å klarne tankene. Noen ganger går jeg gjennom kontorlokalet og spiller for de ansatte.

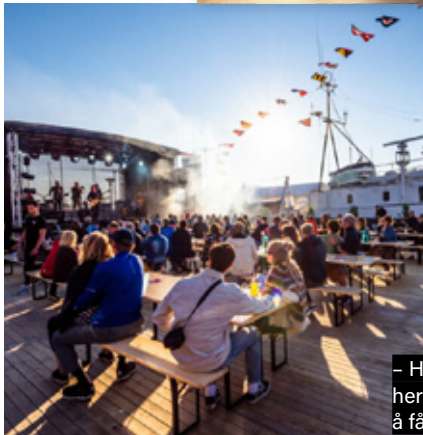
Johansen er ikke fremmed for en opptreden. Tidligere spilte han i bandet «It's a Winner», og han har også hatt en hobbykarriere som soloartist.

– Det var gøy, men det er et tilbaketog kapittel i livet. Da jeg var 19 år varmet jeg opp for Bigbang, og åpnet med deres største hit «Girl in Oslo». Det hadde jeg aldri turt å gjøre i dag, ler Johansen.

– Selv om tiden som utøvende musiker er tilbaketog, er det kanskje noen fellestrekk ved det å fremføre musikk og prosedere?

– Formidlingsevne og timing er viktig på begge arenaer. Men det stopper nok der. Både forberedelsene og publikum

Da Johansen var i slutten av tenårene sto grungerrocken høyt i kurs. Hans favorittplate er fortsatt «Mother I've Been Kissed» av The September When.

– Havnafestivalen på kaia her i Sandnessjøen er verdt å få med seg.

er forskjellige. Men det å lese rommet er alltid en viktig egenskap, uansett hvilken arena man befinner seg på.

– Kan du anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?

– Hver sommer arrangeres en lokal festival som går under navnet Havnafestivalen på kaia her i Sandnessjøen. Den er verdt å få med seg, om man har mulighet. I år opptrådte blant annet Bigbang.

Ellers så jeg Norges beste liveband, nemlig Kaizers Orchestra, i London i fjor sommer. Det var helt fantastisk, og kan virkelig anbefales!

– Hva gjør sterkest inntrykk på deg – bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?

– Det er helt klart musikk. Jeg går på et teaterstykk i ny og ne, og snubler innom et museum. Men om jeg kan velge, går jeg på en konsert, eller i en platebutikk og leter etter gammel vinyl. Hver gang jeg er i Oslo, er et besøk på platebutikken Råkk

HVEM: Arne Johansen

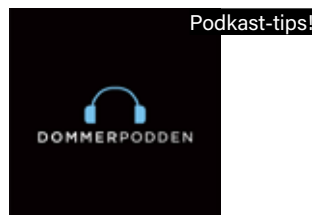
TITTEL: Advokat og partner

ARBEIDSTED: Advokatfirmaet Kvasstind

ALDER: 48

SIVIL STATUS: Gift, to barn – Henry på 18 år og Petronella på 14 år.

SPECIALISERING: Tvisteløsning

& Rålls ved Stortinget en fast post på programmet.

– Hører du på podkast, og kan du i så fall anbefale en?

– Jeg hører generelt veldig lite på podkast. Den eneste podkasten jeg hører fast på er «Dommerpodden». Den er tidvis glitrende, og har stor overføringsverdi når man prosederer mye i retten.

– Hva er din favorittserie på TV/streaming for tiden?

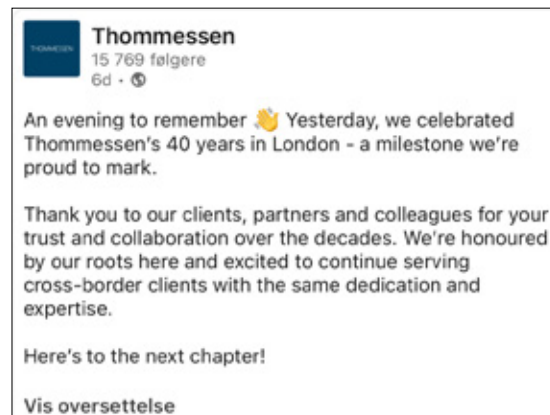
– Ingen! Jeg ser sjelden på TV. Jeg forsøkte å se serien «Peaky Blinders» for en tid tilbake, men jeg kom ikke gjennom den.

– Hvem utfordres som neste advokat ut?

– Jeg synes du skal snakke med en sambygding som dessverre aldri har kommet tilbake til Sandnessjøen, nemlig Arve Martin Bjørnvik. Han er advokat og partner i Haavind, og er en av de flinkeste jeg vet om. Den motoren og gjennomføringsevnen han har er inspirerende.

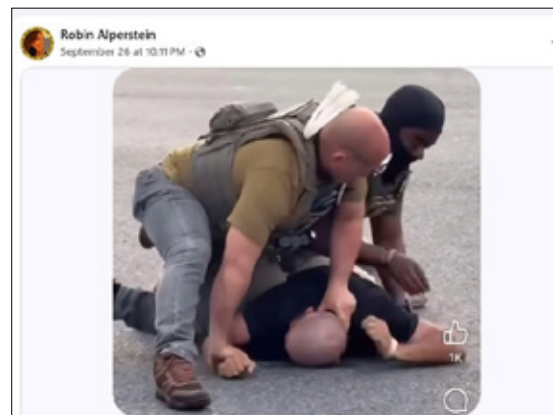
Sosiale medier

Thommessen
feiret 40 år i
London.

Advokat Ole Martin Moe har sluttet i Deloitte, og sier til DN at han er kritisk til Deloitte Norges respons til president Trumps boikott av mangfold og inkludering, og til flere klientforhold han mener står for en ikke-inkluderende ideologi. Selskapet svarer at det vil lytte, lære og forbedre seg.

ICE agents violently arrested a man in a busy MD intersection this week, at one point brandishing guns and pointing them at bystanders.

Den NY-baserte advokaten Robin L. Alperstein har delt dette bildet av immigrasjonspolitiet ICE som legger en mann i bakken i Maryland.

John Aksel Stav · 2.
Daglig leder og advokat
1u · Redigert ·

+ Følg

Vår kollega i Bjerkan Stav, Guri Uvsløkk Vagnildhaug, har nå gjennomført tre høyesterettsaker på under 12 måneder. Den siste nå i storkammer.

Storkammer settes med 11 dommere og brukes i saker med særlig viktighet.

De fleste advokater opplever ikke å gå i Høyesterett i sin karriere. Tre saker på ett år, hvor én er i storkammer, er stort. Det er ikke tilfeldig at det er Guri som har ført disse sakene. Guri er en meget dyktig prosedyreadvokat og jeg er stolt av å være på lag med henne.

Hun skriver historie i Bjerkan Stav

Advokat Guri Uvsløkk Vagnildhaug i Bjerkan Stav i Trondheim har hatt tre saker i Høyesterett på ett år, den ene i storkammer. Ikke tilfeldig at nettopp Guri klarte denne bragden, ifølge daglig leder John Aksel Stav.

STATLIGE ADVOKATKONTORER FOR RETTSHJELP FORESLÅS

« – Det er et spørsmål om ikke Justisdepartementet bør søke å få i gang prøveprosjekter med offentlige advokatkontorer i organisasjonen av vår rettshjelpstjeneste, sa statssekretær Kai Ekanger i Justisdepartementet på konferansen om rettshjelp.

Ekanger kunne også tenke seg etableringsstøtte eller annen form for støtte til advokater som slår seg ned i områder med mangel på juridisk arbeidskraft, eller rådgivningsvirksomhet ved enkelte domstoler og fylkesmannskontorer.

(...)
Forslaget om offentlige advokatkontorer i rettshjelpen

som ble lagt frem på konferansens første dag fikk delvis stor oppslutning, i alle fall ble det fra flere hold gjort klart at den eksisterende rettshjelpsordningen ikke er tilstrekkelig.

Innvendinger mot advokatkontorer ble i første rekke reist på prinsipielt grunnlag. Flere hadde betenkeligheter med at folk måtte gå til offentlige ansatte advokater for å reise krav mot det offentlige.»

Teksten over stod på trykk i Arbeiderbladet 14.mai 1975, og ble gjengitt i Norsk Advokatblads spalte «Klipp fra pressen».

Norsk Advokatblad nr. 6, 1975

Lov fra 2005	↓	For- varsel for anfall	Ødeleg- gelse Slektene	↓	Arabisk by	Lov fra 1984	↓
Støtvis						Drikk	
→							
Kaken							
Opptog							
→						§	
Ban- neret						Ikke- på rams	→
		← Motta		← Smerte			
				Måler			
Konjunk- sjon		Pelsverk Kvinne- navn					
→					Byge		
					Svensk nektelse		
M.fl.			Filmsal Transp.- middel				
Kjenn til Advokat- firma				Offentlig etat			
→				Hast			
Bolt						§	

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.
Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **21. november**.
Vinner i nr. 4/25 var Aleksander Ryan, Oslo.
VI GRATULERER!
Løsningsordet var **RETTSSTAT**.

Annonseinformasjon

31.000 lesere print
(Tall fra Kantar, 2025)

280.000 sidevisninger nett

Annonsestørrelser Priser

1/1 side 210x280 29150 kr

1/2 side 193x123 21550 kr

1/4 side 193x58/92x125 13.7500 kr

Se vår MEDIEFOLDER på
advokatbladet.no/annonser

Ønsker du å annonsere?

Kontakt vår annonsesælger
Mona Jørgensrud
Mobil 911 73 473
mona@salgsfabrikken.no

Advokatbladet stilling
Advokat- og juristbransjens
egen jobbportal

Hele advokat-Norges regnskapsprogram

Få full kontroll på oppdragene dine med prosjektverktøy i Tripletex.

- Timeføring og ressursstyring
- Inntekter og kostnader
- Lønnsomhet og dekningsgrad
- Fakturering og rapportering

signant.no

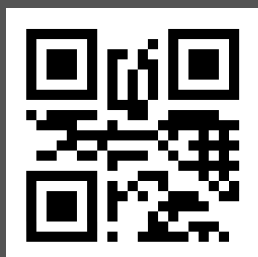
DETTE ER IKKE FOR DEG

Med mindre du har behov for elektronisk signering

Med mindre du trenger kundekontroll & KYC

Med mindre du ser etter virksomhetssignering

Med mindre du ønsker signeringsmagi

for mer
info

